

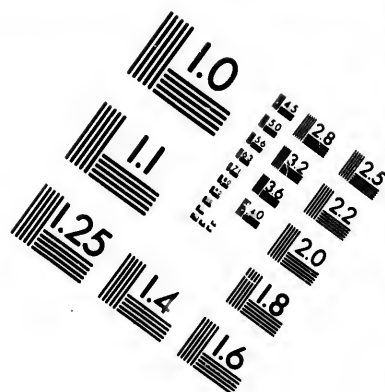
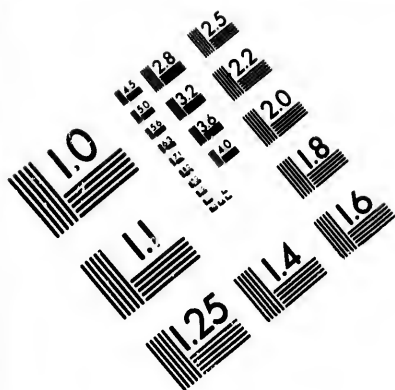
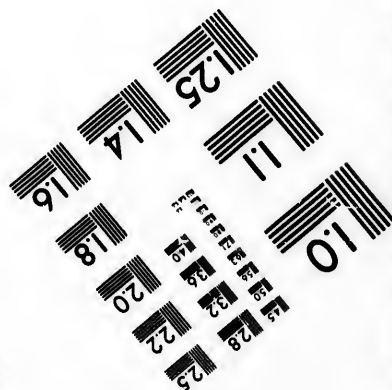
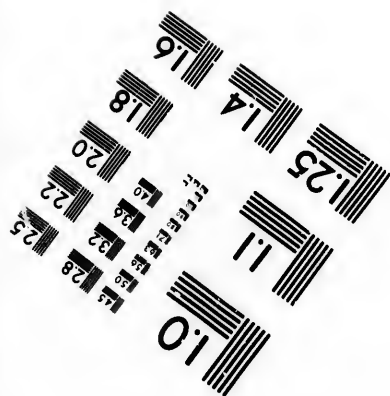
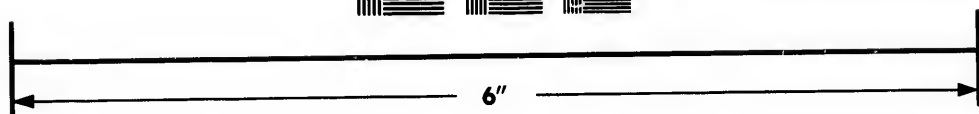
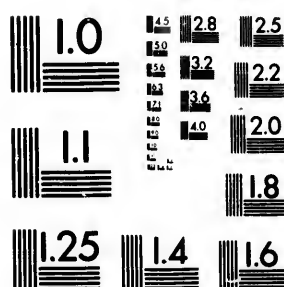

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

Photographic
Sciences
Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

**CIHM/ICMH
Microfiche
Series.**

**CIHM/ICMH
Collection de
microfiches.**

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

© 1983

Technical and Bibliographic Notes/Notes techniques et bibliographiques

The Institute has attempted to obtain the best original copy available for filming. Features of this copy which may be bibliographically unique, which may alter any of the images in the reproduction, or which may significantly change the usual method of filming, are checked below.

L'Institut a microfilmé le meilleur exemplaire qu'il lui a été possible de se procurer. Les détails de cet exemplaire qui sont peut-être uniques du point de vue bibliographique, qui peuvent modifier une image reproduite, ou qui peuvent exiger une modification dans la méthode normale de filmage sont indiqués ci-dessous.

- ☐ Coloured covers/
Couverture de couleur
- ☐ Covers damaged/
Couverture endommagée
- ☐ Covers restored and/or laminated/
Couverture restaurée et/ou pelliculée
- ☒ Cover title missing/
Le titre de couverture manque
- ☐ Coloured maps/
Cartes géographiques en couleur
- ☐ Coloured ink (i.e. other than blue or black)/
Encre de couleur (i.e. autre que bleue ou noire)
- ☐ Coloured plates and/or illustrations/
Planches et/ou illustrations en couleur
- ☐ Bound with other material/
Relié avec d'autres documents
- ☐ Tight binding may cause shadows or distortion
along interior margin/
La reliure serrée peut causer de l'ombre ou de la
distortion le long de la marge intérieure
- ☐ Blank leaves added during restoration may
appear within the text. Whenever possible, these
have been omitted from filming/
Il se peut que certaines pages blanches ajoutées
lors d'une restauration apparaissent dans le texte,
mais, lorsque cela était possible, ces pages n'ont
pas été filmées.
- ☐ Additional comments:/
Commentaires supplémentaires:

- ☐ Coloured pages/
Pages de couleur
- ☒ Pages damaged/
Pages endommagées
- ☐ Pages restored and/or laminated/
Pages restaurées et/ou pelliculées
- ☒ Pages discoloured, stained or foxed/
Pages décolorées, tachetées ou piquées
- ☐ Pages detached/
Pages détachées
- ☐ Showthrough/
Transparence
- ☐ Quality of print varies/
Qualité inégale de l'impression
- ☐ Includes supplementary material/
Comprend du matériel supplémentaire
- ☐ Only edition available/
Seule édition disponible
- ☒ Pages wholly or partially obscured by errata
slips, tissues, etc., have been refilmed to
ensure the best possible image/
Les pages totalement ou partiellement
obscurcies par un feuillet d'errata, une pelure,
etc., ont été filmées à nouveau de façon à
obtenir la meilleure image possible.

This item is filmed at the reduction ratio checked below/
Ce document est filmé au taux de réduction indiqué ci-dessous.

10X	12X	14X	16X	18X	20X	22X	24X	26X	28X	30X	32X
							☒				

The copy filmed here has been reproduced thanks to the generosity of:

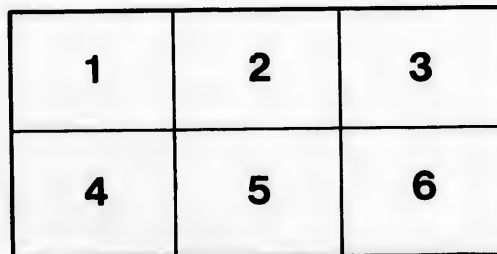
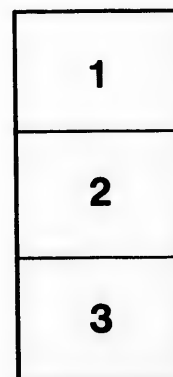
Library of Congress
Photoduplication Service

The images appearing here are the best quality possible considering the condition and legibility of the original copy and in keeping with the filming contract specifications.

Original copies in printed paper covers are filmed beginning with the front cover and ending on the last page with a printed or illustrated impression, or the back cover when appropriate. All other original copies are filmed beginning on the first page with a printed or illustrated impression, and ending on the last page with a printed or illustrated impression.

The last recorded frame on each microfiche shall contain the symbol → (meaning "CONTINUED"), or the symbol ▼ (meaning "END"), whichever applies.

Maps, plates, charts, etc., may be filmed at different reduction ratios. Those too large to be entirely included in one exposure are filmed beginning in the upper left hand corner, left to right and top to bottom, as many frames as required. The following diagrams illustrate the method:

L'exemplaire filmé fut reproduit grâce à la générosité de:

Library of Congress
Photoduplication Service

Les images suivantes ont été reproduites avec le plus grand soin, compte tenu de la condition et de la netteté de l'exemplaire filmé, et en conformité avec les conditions du contrat de filmage.

Les exemplaires originaux dont la couverture en papier est imprimée sont filmés en commençant par le premier plat et en terminant soit par la dernière page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration, soit par le second plat, selon le cas. Tous les autres exemplaires originaux sont filmés en commençant par la première page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration et en terminant par la dernière page qui comporte une telle empreinte.

Un des symboles suivants apparaîtra sur la dernière image de chaque microfiche, selon le cas: le symbole → signifie "A SUIVRE", le symbole ▼ signifie "FIN".

Les cartes, planches, tableaux, etc., peuvent être filmés à des taux de réduction différents. Lorsque le document est trop grand pour être reproduit en un seul cliché, il est filmé à partir de l'angle supérieur gauche, de gauche à droite, et de haut en bas, en prenant le nombre d'images nécessaire. Les diagrammes suivants illustrent la méthode.

ails
du
odifier
une
mage

rata
o

elure,
à

I
A

LE

BUR

EE

AM

R

By

Goodricke, Henry

H. GOODRICKE'S
AENMERKINGEN

632
770

OP

DR. PRICE'S

LEER EN GRONDBEGINSELEN

VAN

BURGERLYKE VRYHEIT EN REGEERING,

VOORGEGAEN DOOR

EEN BRIEF AEN EENEN VRIEND

OVER DE

VERMEENDE VOORRECHTEN

DER

AMERICAENSCH VOLKPLANTINGEN

BESCHOUWD MET OPZIGT TOT

RECHT EN BILLYKHEIT.

TE LEYDEN,
BY L. HERDINGH,

MDCCLXXVII.

E211

P974G6515

Rare Bk

Coll

Diffidentium inter se reprehensiones non sunt vituperandæ: maledicta, contumelia, tum iracundiæ, contentiones, concertationesque in disputando pertinaces, indignæ mihi philosophia videri solent neque enim disputari sine reprehensione, nec cum iracundia aut pertinacia recte disputari potest.

CICERO, de fin. Bon. & Malorum, LIB. I, 8.

91611

106

non sunt vitupe-
acundiæ, conten-
o pertinaces, in.
..... neque
ec cum iracundia

rum, Lib. I, 8.

H. Goodricke's remarks on Dr. Price's doctrine and principle
of civil liberty and government preceded by a letter to a
friend on the supposed privileges of the American colonies
considered in reference to right and justice.

V

V

D

halze

bet n

Amer

D

ge

ven

lande

bemin

dage

ni:uu

by ee

dese

deseh

in een

Geen

VOORREDEN

VAN DEN

VERTAELDER.

De vrye en vryheit-lievende NEDERLANDER ziet als met uitgestreken halze nae den uitslag der Geschillen van het nabuurig ENGELAND met deszelfs Americaensche Volkplantingen.

De klagten en Eisschen der laetsten, zy gen dan weittig of ongegrond zyn, hebben zoo veel zweet nae die der Nederlanders van vroegere Eeuwen, en de beminde Volks-vryheit is zoo naeuw met deze geschillen verbonden, dat dit de nieuwsgierigheid natuurlyk gaende maekt by een Volk, dat wel eer zoo veel om deze Vryheit geleden en gestreden, en dezelve nu reeds meer dan twee eeuwen in een zoo gewenschten trap bezeten heeft. Geen rechtgeaert Nederlander evenwel is.

IV VOORREDEN

zoo dweepagtig ingenomen met al wat Vryheit eifcht, zoo partydig tegen elk, die met onderdrukking beschuldigd wordt, dat hy zich in de bovengemelde Geschillen terstond ten voordeele der Americaanen verklaren, en de handelwyze der Regeering van Engeland veroordeelen zou. Hy bemerkt zeer wel, dat er nog een verbazend groot verschil is tusschen den zoo deerlyk mishandelde, en van Godsdiensstige zoo wel als Burgerlyke Vryheit met geweld beroofde, Nederlander in de zestiende Eeuw, en de tans klagende bewoonders van het Engelsch America. De onwettige eiffchen en handelingen van den Spaenschen Koning verschillen merklyk in syn oog met die van 't Britsche Parlement.

Met dit alles echter verlangt hy, daer 't hier de zaak der by hem zoo dierbaere Vryheit raekt, te hooren en te zien, wat van die geschillen worden moge; wat van de eene en andere zyde ter verdediging wordt

VAN DEN VERTAELDER. v

wordt bygebragt, en nog lieft wendt
by zyn vredelievend oog van de ontroe-
rende tydingen der Krygs-verrichtingen
aen de overzyde van den Oceaen, wier
gelukkige of ongelukkige uitslag toch niets
van de rechtvaardigheid der zaak beflisht,
nae den Pennenstryd der schandere Ver-
standen van het nabuurig Koningryk, om
daer uit ook eenig nut te trekken ter be-
schaving zynere denkbeelden van Vryheit,
met opzigt tot zyn eigen Vaderland.

Aen zoodanig een beginsel mogen wy
de Vertalingen van het in Engeland zoo
zeer beruchte Werkje van Dr. PRICE zoo
in het Fransch als Nederduitsch, & al-
tans de laetste (*), door den WELEDE-
LEN HEERE J. D. BARON VAN DER
CAPELLEN zoo edelmoedig ondernomen,

zoo

(*) By den Drukker dezes in 't laetst des voorlede-
nen jaers uitgekomen, waer nae ik den Lezer in de
aenbalingen altoos gewezen, en die ik telkens in ver-
gelyking met het oorspronglyke, zoo veel mogelyk, ge-
volgd heb.

VI VOORREDEN

zoo gelukkig uitgevoerd; met reden toeschryven; maer nu eischte ook dit zelfde beginsel van onpartydigheit, dat de Aenmerkingen van den by den Nederlander reeds voor lang bekenden Schildknaep H. GOODRICKE, op de Leer en Grondbeginsels van Dr. PRICE, onder 't oog der Nederlanders verschenen.

Veelen, die nevens my het vry gunstig bericht der anders zeer met Dr. PRICE ingenomene Schryvers der MONTHLY REVIEW (*) aengaende dit Werkje gelezen hadden, en daerby uit de bekende denkwijze en gematigdheit van den Heer H. GOODRICKE in dezen iets goeds verwagten, verlangden dat stuk te zien, en zagen het zoo ras niet met aendagt in, of wenschten het voor 't oog hunner in de Engelsche tael niet bedrevene Landgenooten te zien verschynen; en de Boekverkooper HERDINGH, door der zulker aenprij-

(*) For September 1776. p. 239.

VAN DEN VERTAELDER. VII

pryzyngen aengezet, wilde gaern zyn onpartydigheid doen blyken, door dit zoo wel, als het werk van Dr. PRICE, in onze Taale uittegeven; byzonder na dat hy door den Heere J. D. VAN DER CAPELLEN verzekerd was, dat zulks zyn Weledelheit niet onaengenaem zyn, noch onbestaenbaer gerekend worden zou met de verplichting, hem door zyn Weledelheit in het Werk van Dr. PRICE opgelegd.

Gaern had ik gewenscht, dat zich een even bekwame hand als die van zyn Weledelheit ter vertaling van dit Stukje had aangeboden. Dan, zulks ontbrekende, heb ik dezelve ondernomen, en met vermaak, van wegen den doorgaenden inhoud, ten einde gebragt.

Hoe zeer ik nu ook vreze, dat de haest, die deze uitgave scheen te vorderen op dat het stuk voor den dag kwame, terwyl dat van Dr. PRICE nog versch in 't gebeugen lag, en dagelyks gelezen word, eenige onnaeuwkeurigheden in styl of spelling

VII VOORR. VAN DEN VERTAELD.

*ling zal veroorzaekt hebben, te meer, daer de beoefening van Staetkundige of Rechtsgeleerde Onderwerpen my noch uit hoofde van beroep, noch uit liefhebbery zeer eigen is, zoo hope ik echter, mynen Landgenooten eenigen dienst gedaen te hebben; en myn oogmerk zal ten vollen bereikt zyn, zoo ieder Lezer uit myne Vertaling dat genoeg scheppe, dat ik in het doorlezen van het Oirspronglyke gesmaekt heb; zoo hy er uit leere, dat de **BURGERLYKE VRYHEIT** ook te onbepaeld begrepen kan worden, en dat **WY** geen minder reden hebben dan de **ENGEL-SCHEN**, om te roemen, dat een der best mogelyke vrje Regeerings-vormen gevonden wordt in die van ons dierbaer **VADERLAND!***

VERTAELD.

n, te meer,
aetkundige of
my noch uit
it liefhebbery
chter, mynen
t gedaen te
aal ten vollen
exer uit my-
scheppe, dat
Oirspronglyke
leere, dat de
te onbepaeld
dat Wy geen
de ENGEL-
een der best
rmen gevon-
dierbaer VA-

B E-

B E R I C H T

V A N D E N

ENGELSCHEN UITGEVER.

Ik heb niet geschroomd, gebruik te maken van de Vryheit, om deze *Aenmerkingen op Doctor Price's Leer en Grondbeginsels*, te gelyk met den vooraangaenden Brief, in 't licht te geven. De Doctor en anderen zyn byzonder vrymoedig geweest, in zich op deze Grondbeginsels te beroepen als onbetwistbaer op de reden gegrond, en gestaeld door het gezach der beste Schryvers. Met deze vrymoedige voorwendsels verdienen, meen ik, de *Aenmerkingen* van mynen Vriend vergeleken te worden; en daer de Doctor zich zoo byzonder tegen naemlooze Tegenschryvers verklaart, heb ik mynen Vriend bewogen, om toetelaten, dat zyn naem aen het einde van den Brief geplaatst wierd.

Alle onderneemingen, om *volkomene Vryheit* met *Regeering* te vereenigen, hebben, zoo in de bespiegeling als metterdaed, tot hier toe altoos geweest, en moeten altyd missen; zoodanig iets in 't openbaer voortewenden is niet anders dan het onvoorzigtige en onbedagte deel des Volks ongelukkig te misleiden, en onredelyk misnoegen te zaeijen. Doctor Price's stelsel schynt in een even kleenen omtrek gebragt te kunnen worden, als Mr. Locke het ontwerp brengt van *Sir Robert Filmer's Patriarcha*, — maer vlak in een an-

x BERICHT VAN DEN ENG. UITGEVER.

der uiterste. FILMER's; dat *alle Regeering volstreckte Alleenbeersching is*, en de grond, op welken hy bouwt, is: *dat niemand vry geboren is*. Dr. PRICE's! dat *alle Regeering is of behoort te zyn eene Volks-regeering*, en de grondslag van zyn stelsel is: dat *Zelfs-regeering onvervreemdbaar is*. Tusschen deze beiden zyn verscheidene middelstanden, die door reden en ondervinding aangeprezen worden, en die het gezach van Mr. LOCKE en der meest geachte Schryvers over de Burgerlyke Regeering in hun voordeel hebben.

Daer zyn veele Geschriften tegen dat van Dr. PRICE in 't licht gegeven, maer geene, denk ik, die dit in nuttigheit overtreffen; welkers byzondere oogmerk en doelwit door den Schryver zelve zyn opgegeven. De haest, waer mee dingen van dezen aert geschreven en uitgegeven worden, zal mogelyk eenige onnaeuwkeurigheid in styl en uitdrukking hebben overgelaten, die de oordeelkundige en welmeenende Lezer ligt verschoonen zal. (*)

20. Juny 1776.

(*) Ik heb het geluk gehad, my in de Vertaling te mogen bedienen van een Exemplaar, door den Schryver aan een zyner Vrienden in ons Vaderland toegezonden, waer in verscheidene mislagen der drukpers door zyn E. eigenhandig verbeterd waren. VERTAELDER.

TGEVER.

Regeering vol-
rond, op wel-
vry geboren is.
s of behoort te
grondslag van
onvervreemde
n verscheidene
ondervinding
zach van Mr.
yvers over de
eel hebben.

n dat van Dr.
ene, denk ik,
velkers byzon-
Schryver zel-
er met dingen
even worden,
heit in styl en
e de oordeel-
t verschoonen

Vertaling te me-
en Schryver aen
gezonden, waer
ot zyn E. eigen;

I N H O U D.

BRIEF AEN EENEN VRIEND OVER DE VER- MEENDE VOORRECHTEN DER AMERI- CAENSCH VOLKPLANTINGEN, BE- SCHOUWD MET OPZIGT TOT RECHT EN BILLYKHEIT.

Aanleiding tot dezen Brief. Bladz. 1-4

*Het op de Staatsgesteldheit gegronde recht van het Parle-
ment, om den Americaenen Schatting op te leggen.* Bladz. 4-7

*Tegenwerpingen uit de beginsels der Staatsgesteldheit, —
en de wet der Natuur.* Bladz. 7-12

*Het hoogst wetgevend Gezach van 't Parlement over de
Volkplantingen beweerd.* Bladz. 12-18

*Een byzonder bewys voor de onafhanglykheit der Volk-
plantingen over zogen.* Bladz. 18-23

Derzelver billyke en onbillyke eiffchen. Bladz. 23-30

*Heur verplichting, om in de gemeene lasten van den Staat
te deelen —; gepastheit der geweldige middelen tegen
haar.* Bladz. 30-34

*De eiffchen der Regeering en het burgerlyk Alvermogen
van het Parlement verdedigd tegen de verkeerde voor-
stellen van Dr. PATER.* Bladz. 34-45

*Verscheidene andere verkeerde Voorstellen van den Doctoor
in een beter licht gesteld.* Bladz. 45-60

I N.

I N.

I N H O U D.

AENMERKINGEN OP DR. PRICE'S LEER EN
GRONDBEGINSELEN VAN BURGERLYKE
VRYHEIT EN REGEERING.

- I. AFDEELING. *Inleiding.* Bladz. 63-67
- II. AFDEELING. *Dr. PRICE's voornaeme Stelling.* Bladz. 68-75
- III. AFDEELING. *Kort begrip van des Doct'or's Grond-
beginsels.* Bladz. 75-77
- IV. AFDEELING. *Het misbruik van woorden te keer ge-
gaen.* Bladz. 78-81
- V. AFDEELING. *Dr. PRICE's beginselen van Vryheit
voor ieder mensch, hoofd voor hoofd, overwogen.* Bladz. 81-88
- VI. AFDEELING. *Dr. PRICE's Leer der Vryheit van
Maatschappyen, of der Burgerlyke Vryheit, onder-
zegt.* Bladz. 88-96
- VII. AFDEELING. *Of de Regeerings-Form, door Dr.
PRICE voorgesteld, de beste en verkieslykste zy?* Bladz. 96-117
- VIII. AFDEELING. *Voordeelen, door Dr. PRICE te onrecht
voorgedragen, als aen zyne Leer byzonder eigen.*
- IX. AFDEELING. *Aenmerkelyke onbestaenbaerbeden en on-
nauwkeurigheden van Dr. PRICE in de ontvouwing
zyner Beginsels.* Bladz. 126. en verv.

BRIEF

D.
E'S LEER EN
RGERLYKE
ING.

Bladz. 63-67

me Stelling.
Bladz. 68-75

s Doctor's Grond-
Bladz. 75-77

poorden te keer ge-
Bladz. 78-81

elen van Vryheit
d, overwogen.
Bladz. 81-88

der Vryheit van
e Vryheit, onder-
Bladz. 88-96

Form, door D.
rkiestlykste zy?
Bladz. 96-117

PRICE te onrecht
byzonder eigen.

enbaerbeden en on-
in de ontvrouwing
dz. 126. en verv.

BRIEF

Bladz. 1

B R I E F A E N E E N E N V R I E N D

OVER DE VERMEENDE VOORRECHTEN DER
AMERICAENSCH E VOLKPLANTINGEN,

BESCHOUWD MET OPZIGT TOT

RECHT EN BILLYKHEIT.

WAERDE HEER!

Hier nevens zende ik UE myne
Aenmerkingen op Dr. PRICE's
beginfels der Regtering en Bur-
gerlyke Vryheit. Zoo ze U juist
en gewigtig voorkomen, staet het
U vry, om ze, te gelyk met de-
zen brief, in het licht te geven. Gy zult wel
bemerken, dat ik my enkel bemoeid heb met de
Beginfels zelve, — niet met de *Toepassing*, die
hy er van maekt, op de Americaensche Geschild-
len. Indien noch de *Beginfels* niet te verdedigen
zyn, moet de *Toepassing* van zelve vervallen.
Daer zyn ondertusschen verscheidene zaken, waer
A van

van de Doctor in zyn Geschrift gebruik maekt, om de onrechtvaardigheid aentetoonen van het Oppergezach, dat het Parlement zich over de Americaensche Volkplantingen toeëigent, zoo wel als ten bewyze der valsche Staatkunde, onbillykheit, schandelykheit, en kwaede gevolgen der handhaving van dit Gezach door geweld van Wapenen. Maer noch met dezen, noch met dat Geschil zelve, heb ik my in de volgende Aenmerkingen bemoeid. Myn pen is bestuurd door inzigten van eenen meer algemeenen aert. Zie hier de zaak. Het schein my toe, dat de Americaensche Eisschen dikwyls Verdedigd zyn op by uitstek onverdedigbaere en losbandige Beginsels, zoo wel met opzigt tot de Vryheit en Burgerlyke Regeering in het algemeen, als tot de Staetsgesteldheit van dit Land in het byzonder. Alle de prullen van dit soort in aenmerking te nemen, die in een Land, daer zoo veele Vryheit tot spreken en schryven is als hier, in druk verschynen, zou eene nuttelooze bezigheid zyn. De Oprechtheit gehengt ook, dat men in veele gevallen de gunstigste Uitlegging, die mogelyk is, verleene aen de onvoorzigtige stellingen, wier verdediging uit een algemeenen Yver voor Vryheit schynt voorttekomen: Daer men nogtans, volgens de aenmerking van Mr. Locke (*) *geen grooter kwaed kan doen aen den Vorst en het Volk, dan door het voortplanten van valsche denkbeelden over de Regeering; wanneer dan byzondere Omstandigheden zulke denkbeelden van een meer dan gemeen gewigt doen worden; wan-*

neer

(*) On Government. Preface;

neer
gedre
sluite
en b
schap
onde
en o
byzon
lyk v
hoog
en B
geerin
van o
van l
de ee
baere
staer
word
—
besch
van z
welvo
Di
in de
merki
overh
om d
onger
zyn,
en de

(*)
verand

neer zy zoo volstrekt beslisschende worden voorgedragen, dat zy alle gunstige Verklaring buiten-sluiten; wanneer zy op zoo eene wyze toegepast en beweerd worden, dat zy de banden der Maatschappij los maken, en de rechtmatige Gronden ondermynen, waer op alle Burgerlyke Regeering, en onze eigene uitmuntende Staetsgesteldheit in 't byzonder, gevestigd is; wanneer zy ons valschlyk worden opgedrongen als de Gevoelens der hoogst bewonderde Schryvers over de Regeering en Burgerlyke Vryheit, als de beginsels onzer Regeerings-vorm, als de Grondsteun der Herstelling van ons Land (*), en der verheffing van het Huis van Hanover; wanneer zy worden uitgebazuind als de eenige Grondvesten van alle waere, onwaerdeerbare, en onveranderlyke VRYHEIT, en elke staet, die daer niet mee overeenkomt, bestempeld wordt met den haetlyken naam van SLAVERNY; — In deze en diergelyke omtandigheden is eene bescheiden, oprechte en redelyke Wederlegging van zulke onverdedigbare Voorwendsels byzonder welvoeglyk en betaemlyk te achten.

Dir dagt ik, dat tans het geval was; en het is in de overtuiging dezer gepaltheit, dat de Aenmerkingen op Dr. PRICE's beginselen, U hier overhandigd, geschreven zyn, met een oogmerk, om derzelver Voortplanting te belemmeren. De ongemeene Goedkeuring, waer mee zy ontvangen zyn, de groote kracht, die hy er zelve in stelt, en de achting van den Schryver in de geleerde we-

(*) *The Revolution*. Zynde eigenlyk de Regeeringsverandering in Engeland onder Willem de Derde. V. 2.

BRIEF AEN

wereldt, verplichten my, om my tegen dit Geschrift in 't byzonder aentekanten. Met welk eenen uitslag, moet gy, moeten myne Lezers beoordeelen.

Gy wenschte ook myne gevoelens te weren noemens de Geschillen met de Volkplantingen. Indien gy van my vorderde, dat ik zoo stellig en beslisschend spreken zou, als sommigen gewoon zyn, omtrent ieder stuk, dat daer betrekking toe heeft, zou ik moeten zeggen, dat de Onderrichtingen, die ik bezit, en de blykbaerheit der zaken zelven, hier ten mynen aenzien te kort schieten; maer ik schroomde geheel niet, om u alles medetedeelen met dien trap van blykbaerheit, dien het by my zelven heeft, en dit opteheldden en te bevestigen met aenmerkingen op verscheidene gedeeltens van Dr. PRICE's Geschrift; die tot het onderwerp betrekking hebben. Hier toe zal ik het overige van dezen Brief besteeden; begeerende, dat alle beoordeelingen der Americaensche Geschillen, die ik hier voordrage, geheel afgescheiden blyven van de volgende *Aenmerkingen* op zyne Beginsels der Regeering en Burgerlyke Vryheit.

§. 1. Daer is, Myn Heer! niet de minste twyffel aen, of het Parlement bezit, omtrent alle eindens en oogmerken der Regeering, en zoo ver zich die waardigheit uitstrekt, *een volstrekt en hoogst Gezach* (*) over het geheele Britsche Ryk, zoo er niet eenige uitzonderingen hier op kunnen worden voor den dag gebragt. De vastgestelde Staetsge-

(*) *Sovereign and supreme.*

gest
geh
N
spre
Sch
176
" V
" 2
" t
" h
" V
" C
" r
" V
" c
" l
" r
" e
" h
" r
" l
" v
" v
" f
(
ople
lasti
(
ond
Voll
(
van

y tegen dit Ge-
en. Met welk
nyne Lezers be-

ens te weten no-
plantingen. In-
k zoo stellig en
mmigen gewoon
er betrekking toe
at de Onderrich-
blykbaerheit der
aenzien te kort
el niet, om u al-
an blykbaerheit,
n dit optehelde-
kingen op ver-
uce's Geschrift;
hebben. Hier
Brief besteeden;
ngen der Ameri-
voordrage, ge-
volgende *Sen-*
r Regeering en

niet de minste
zigt, omtrent alle
ring, en zoo ver-
volstrekt en hoogst
ritsche Ryk, zoo
op kunnen wor-
tgesteldde Staets-
ge-

gesteldheit (†) en derzelver gronden kennen noch
gehangen geen ander.

Maer om, in de eerste plaets, meer byzonder te
spreken van het oorspronklyk Geschil nopens de
Schatting (*); De Americaenen beweerden in
1765: „ dat de *Schatting* of belasting van het
„ Volk door zich zelve of door personen, die
„ zy zelve verkoren hadden, om als in hun plaets
„ te verschynen en het Volk te verbeelden, het
„ byzonder onderscheidende Kenmerk der Britsche
„ Vryheit is. ” VIRGINIA. — „ Dat de
„ Gesteldheit der Regeering in dit Gewest vol-
„ maakt vry moet zyn. Dat de Belasting van het
„ Volk van dit Gewest, door iemand, wie het
„ ook zy, buiten de Plaetsbekleders, die zy jaer-
„ lyks verkiezen, om als Leden der Vergade-
„ ring (‡) te dienen, onbestaenbaer is met, en
„ eene omkeering van, de gemeene Vryheit, van
„ hun Geboorte recht, en ontwyffelbaere Voor-
„ rechten. ” PENNSYLVANIA. — „ Dat al-
„ le Besluiten (§) van enige Magt, zy zy ook
„ welke, buiten die der algemeene Vergadering
„ van dit Gewest, die den Ingezetenen Schattin-
„ gen opleggen, inbreuken zyn op onze eigene
„ en

(†) *The Constitution.*

(*) Het Engelsch *Taxation* betekent hier eigenlyk het
opleggen van *Schattingen*; Ik heb het somtyds met *Be-*
lasting verwisseld. VERTAELDER.

(‡) *Assembly* niet *Parliament*, dat ik altoos door het
onduitsche woord *Parlement* vertaale, om het van de
Volksvergaderingen in America te onderscheiden. VERT.

(§) *Acts of Assembly*, de gewoone naem der Besluiten
van 't *Parlement*. VERTAELDER.

„ en onvervreemdbare Rechten als Menschen en
 „ als Britsche Onderdanen, en de gewichtigste
 „ verklaringen van ons Handvest krachteloos ma-
 „ ken. " MASSACHUSETTS. — „ Dat nooit
 „ eenige Schattingen op het Volk dezer Volk-
 „ plantingen gelegd kunnen zyn of worden dan
 „ door hun byzondere Wergevers, als die alleen
 „ hunne Gemagtigden of Plaetsbekleeders zyn. " *CONGRESS at NEW-YORK (*)*.

Deze stellingen komen my zeer ongegrond voor. Ik meen, dat er geen klaarder waarheit kan zyn, dan dat het recht, om eenig deel van het Britsche Ryk, en by gevolg ook de Americaensche Volkplantingen, Schatting opteleggen, weinig en uit kracht onzer Staatsinrichting in het Parlement beru't, zoo dit niet door vergunning of onderling verbond daer van is uitgezonderd. Ook vinde ik niet, dat de Americaensche Volkplantingen (*Maryland* uitgezonderd) op eenigerley wyze door handvesten, vergunningen, of by verdrag, van deze onderwerping ontslagen zyn. Met die uitzondering is de krachteloosheit hunner handvesten, om hun van de belasting door het Parlement te ontslaen, duidelyk aengetoond door den bekwaemen Schryver der *Remarks on the Act of the thirteenth Parliament of Great-Britain*; en in het *Pennsylvanische* Handvest is een Artikel, dat dit stuk tegen dat Gewest, en by gevolgtrekking ook te-
gen

(*) Zie deze *Bestiffingen* [*Resolves*] dier byzondere Vergadering in het *Appendix op the Controversy between Great-Britain and her Colonies reviewed*, London 1769.

gen
dan
Brit
ting
van
eens
dier
uit
—
gens
Ryk
s.
van
vorm
uit k
zyn
leme
vry
begi
dani
luidk
toev
een
dat
stem
men
door
te g
derd
vorm
of sel
dat o
geven

gen alle andere, volstrekt beslisscht. Ik besluite dan, dat de Volkplantingen, als Leden van de Britsche Maetschappy, door Wet en Staetsinrichting, onderworpen zyn aen het hoogst Gezach van 't Parlement, ten aenzien der Schatting, even eens en op den zelfden voet als eenig ander deel dier Maetschappy. Dit moge *recht of onrecht* zyn uit kracht der beginsfels van *natuurlyke Bilykheit* — het is doch in waerheid zoo; het is zoo volgens *de Wet en Regeerings-Vorm* van het Britsche Ryk.

§. 2. Veel is er by deze gelegenheit gezegd van de *beginfels der Staetsgesteldheit of Regeerings-vorm*, om te bewyzen, dat de Volkplantingen, uit kracht daarvan, volmaekt vry en onafhangelijk zyn, of *behooren* te zyn van het gezach van 't Parlement met betrekking tot de belastingen. Na vry wat navorsching ondertusschen kan ik geen beginsfel in onze *Regeeringsvorm* vinden, dat zoodanig iets te kennen geeft, maer veele, die als luidkeels het tegendeel verkondigen. De groote toevlugt in dit soort van bewys is, — *dat het een grondbeginsel der Britsche Staetsgesteldheit is, dat geen Britsch Onderdaen zonder zyn eigen toestemming belast kan worden met Schattingen*. Zoomen de bewyzen, waer mede men deze Stelling doorgaens verdedigt, voor goedkeurt, zullen zy te gelyk bewyzen, dat geen Americaensch Onderdaen, volgens de beginsfelen onzer Regeeringsvorm, kan verbonden worden door eenige wet of schikking zonder zyn *eigen toestemming*, — en dat de Volkplantingen zoo wel *haer eigen Wetgevers* moeten zyn als *zich zelven belasten*. De

toestemming, 't zy in *persoon* of door *afgevaardigden*, heeft uit kracht der Regeerings-vorm geen meer verband met de *Schatting* als met eenig ander recht der hoogste magt. Maer de waarheit is, dat de Stelling zelve, opgevat in dien zin, als men ze hier gebruikt, van allen grond ontbloot is. Even als de zoo zeer bevoorrechtende Grondstelling: *de Koning kan geen onrecht doen*, is zy, in eenen byzonderen gematigden zin der woorden, waar; maer, als zy te letterlyk opgevat en uit de eeniglyk bedoelde meening der Wet en Regeerings-vorm weggerukt wordt, is zy valsche en onderhevig aan veel schadelijke misbruiken. Verstaet men door de woorden *eigen Toestemming*, de toestemming der beide Huizen van het Parlement, waervan de Gemeentens een lichaam uitmaken, afgevaardigd door een gevestigde wyze van verkiezing, om de Plaetsbekleeders te zyn van het geheele Volk, zoo is deze Grondstelling volmaakt overeenkomstig met de waarheit, en in dien zin wordt zy met recht bygebragt als een Voorrecht onzer Regeering; maer in dien strikten zin van toestemming, 't zy in *persoon*, 't zy door een *gevolmagtigden van ieders eigen keuze*, in welken zy word bygebragt, om de Americaensche eisschen te onderschragen, is zy een zeer valsche, ongerymde, en losbandige Stelling, gelyk ik duidelyk meen getoond te hebben in eenige aanmerkingen in de *York Chroniele* van den 7^{den} en 14^{den} April des voorleden jaers, onder den naem van LIBERIUS. De man, die toen deze Stelling had aangevoerd, misleid door het vertrouwen op anderen, was zeer verbaesd, toen ik bewys voor-
der-

door afgevaer-
rings-vorm geen
ls met eenig an-
laer de waarheit
vat in dien zin,
llen grond ont-
bevoorrechtende
en onrechts doen,
natigden zijn der
erlyk opgevar en
der Wet en Re-
is zy valsch en
misbruiken. Ver-
Toestemming, de
p het Parlement,
haem uijtmaken,
wyze van ver-
te zyn van het
rondstelling vol-
rheit, en in dien
t als een Voor-
dien strikten zijn
oon, 't zy door
n keuze, in wel-
e Americaensche
een zeer valsche,
g, gelyk ik dui-
eenige aanmer-
ten 7^{den} en 14^{den},
r den naem van
en deze Stelling
et vertrouwen op
en ik bewys vor-
der-

derde van 't geen hy, in dit vertrouwen, als eenq onwederlegbaere en algemeen erkende waarheit had aengenomen; en was waerschyntlyk nog meer verbaesd, na het monstren van al de magt, die hy by een kon zamelen, te bevinden, dat zy, hoe goede troepen ook anders, ten eenenmaele onvoldoende waren tot dezen dienst.

Dat het Volk van America niet zoo ruim als de Inwoonders van Engeland en Schotland deelt in die beteugelingen of beveiligingen, die de *beginfels* of *dadelyke gesteldheit* onzer Regeerings-vorm wyslyk in zich bevat tegen het misbruik van burgerlyke magt in 't algemeen, of het zeer gewigtig vermogen van belasting in 't byzonder, — sta ik gaern toe. Voorrechten van dit soort hebben sondyds derzelver grondslag in de billykheit en in onze Vrye Regeering, — doch hiervan straks nader.

§. 3. De Hoofden der Americaensche Volkplantingen en hunne Voorvegters zyn met zulke Voorwendfels, noch ook met hunne veel gewigtiger Eisschen, als rustende op de *Handvesten*, en op de *beginfels* onzer Regeerings-vorm, niet te vrede; zy streeven nae een verhevener toeylucht dan een van deze beiden; zy begeeren het geschild tot een *hooger getuigen en zekerder proef* te brengen, zoo als zy die noemen (*). Men zegt, dat het strydt met de *Wet der Natuur*, en de *wezenlyke onvervreemdbaere Rechten van het Menschdom*, dat de Volkplantingen aen Schatting zouden onderworpen zyn op het gezach van 't Parle-

(*) Dr. PRICE Aanmerkingen, bl. 33, 42.

lement, of op eenig ander gezach dan dat hunner Vergaderingen. Maar zoo dit waer is, houde ik my verzekerd, dat elk ander recht, elk andere magt van het Parlement, zonder die eenige byna, die nu niet betwist wordt, om den Koophandel te regelen, die sommigen nog zoo onbestaenbaer met zich zelve staende houden, te vergeten, volgens de *zelfde beginsels* moet in duigen vallen; ik houde staende, dat dezelfde *natuurlyke* beginsels, die bewyzen, dat het Parlement geen recht heeft, om de Volkplantingen Schatting op te leggen, ook gelykelyk bewyzen zullen, dat geene Vergadering van menschen, waer of wie zy ook zyn moge, eenigerhande burgerlyke of gebiedende magt over dezelve heeft. Hebben zy een *natuurlyk onvervreemdbaar* recht, om zich zelve te belaften, zy hebben dit *zelfde* recht, om zich zelve te bestuuren, en hunne zaken nae hun eigen goeddunken te beschikken. En inderdaed op dit uiterste loopen byna alle de bewyzen uit, die van zoo algemeene beginsels worden saemgesteld. Zy doen het Americaensche deel van het Ryk geheel van de andere gedeelten vervloeyen, en eindigen in niets minder dan een geheele burgerlyke onafhanglykheit.

Men slaet, by voorbeeld, het oog op den grooten grondsteun van alles: namelyk, „dat niet, „mand of geen aental van menschen, behoudens „het *natuurlyk recht en de gerechtigheit*, belast „kan worden met Schattingen, dan door de delyke toestemming of van zich zelve in persoon, of van gemagtigden, die zy zelve vrylyk gekozen hebben.” Staer men dit toe, dan is

is het baarblykelyk even ftrydig met het *Natuurlyk Recht*, dat eenig mensch, of maetschappy van menschen in 't geheel bestuurd of geregeerd worde in hunne eigen bezittingen en belangens, zonder zoo eene dadelyke toestemming.

Hoe gy ook deze Stelling verklaert, bepaelt, of matigt, zy zal in denzelfden zin, met dezelfde bepalingen, en dezelfde matigingen, toepasselyk zyn op elk besluit of schikking eener burgerlyke Regeering. Even dat soort van toestemming, dat, volgens het *natuurlyk recht*, noodig is ter belasting van iemands eigendom, het zelfde is gelykelyk noodig tot eenige gezachhebbende beschikking over zyn persoon of bedryven; want het heeft duidelyk geen meer *natuurlyk* verband met het opleggen van Schatting, dan met eenig ander vermogen der Regeering.

Dr. PRICE's beginselen van burgerlyke vryheit strekken zich ook even verre uit; gelyk hy zelve op twee of drie plaetsen schynt te erkennen; schoon hy verkoren heeft, zoo hy zegt, (maer, om wat reden?) zyne beschouwingen te bepalen tot het *opleggen van Schatting* en de *binnenlandsche Wetgeving*. Deze laetste is nu inderdaed, door een zeer natuurlyk beloop van zaken, een gedeelte van het geschil geworden tusschen dit Koningryk en de Volkplantingen. In het eerst bepaelden zy *hunne* uitzigten tot de magt om *Schatting op te leggen*; nu breiden zy dezelve uit tot de *binnenlandsche Wetgeving*.

De gronden, waerop zy bouwden tegen het eerste, — en de zeer onaengenaeme blyken van de wetgevende en bedwingende magt van het Parlement.

lement, die op heuren tegenstand volgde, — gaven natuurlyk aanleiding tot deze uitbreiding der grenzen van het oirsprongelyke Geschil, en moesten even natuurlyk haere uitzigten, zoo ver de omstandigheden gehengen, doen voortsnelen ter verplaatfing van elke niagt, die zy voor onaengenaem houden.

§. 4. De Vraag is dan nu, inderdaed, gelyk Dr. PRICE die opgeeft: „Of de Americaensche Volkplantingen verbonden zyn tot onderwerping aen het Gezach van het Parlement in 't stuk der Schatting en binnenlandsche Wetgeving.“ (*) Overeenkomstig met het geen het *Congres*, gehouden te *Philadelphia* in 1774, staende hield, — „dat de Engelsche Volkplantingen, daer zy niet gerepresenteerd worden, noch van wegen plaetselyke en andere omstandigheden kunnen gerepresenteerd worden in het Britsche Parlement, daerom gerechtigd zyn tot een vrye en uitsluitende wetgevende magt in de verscheidene gezachhebbende Vergaderingen hunner Gewesten, in alle gevallen van *belasting* of *binnenlandsche Regeering*; zyn de alleen onderworpen aen de weigering van hun Opperhoofd,“ namelyk den Koning. (†)

Ik heb, zoo als ik reeds zei, geen den minsten twyffel aen het Oppergezach en de Regeerings-Rechten van het Parlement over het geheele Brit-

(*) Als boven bladz. 45.

(†) Uittreksel uit de Besluiten enz. van het *Americaensche Congres*, gehouden den 5^{den} September 1774. het 4de Besluit.

volgde, — ga-
de uitbreiding der
schil, en moesten
zoo ver de om-
ortsnellen ter ver-
y voor onaenge-

nderdaed, gelyk
de Americaensche
tot onderwer-
Parlement in 't
andsche Wetge-
mer het geen het
phia in 1774,
elsche Volkplan-
enteerd worden,
andere omstan-
erd worden in
rom gerechtigd
nde wetgevende
hhebbende Ver-
in alle gevallen
Regeering; zyn-
eigering van hun
loning. (†)
geen den min-
en de Regee-
over het geheele
Brit-

van het Americaen-
nber 1774. het 4^{de}

Britsche Ryk, ten zy 'er byzondere wettige uit-
zonderingen te berde gebragt konnen worden.
Dit is overeenkomstig met de Regeerings-vorm
en derzelver beginselen. De Americaensche Volk-
plantingen zyn een gedeelte van het Britsche Ryk,
en hebben geen zoodanig een uitzondering te ber-
de te brengen, uitgezonderd *Maryland* in 't stuk
der *Schutting*. In tegendeel heure handvesten en
de eerste vettigingen in America dragen in alle de
omstandigheden de duidelyke kenmerken van een
algemeen erkende onderwerping aen de Regee-
ring van dit land, door wetten vastgesteld en be-
vestigd. Het onderling verdrag is in de meeste
gevallen slegts eene ingewikkelde overeenkomst;
maer in dit geval is het uitdrukkelyk vernieuwd
en by herhaling aengenomen, met zoodanige schik-
kingen, als best met de omstandigheden overeen-
komstig geoordeeld werden. De bewooners der
Volkplantingen vestigden zich in een afgelegen deel
der werelt onder de uitdrukkelyke verklaring en
voorbeding, dat zy *Britsche Onderdanen* waren,
Leden der Britsche Gemeente; onder toewyng van
zich zelven aen de gemeene bescherming, aen het
gemeene gezach; onder erkentenis van een alge-
meene onderwerping aen de vastgestelde opperste
wetgevende magt; onder zekere handvesten en be-
loften door de toen bestaende wettige magten daer
toe ingericht, — welke handvesten en beloften
niet alleen in zich zelven ingewikkeld onderstel-
len, maer uitdrukkelyk insluiten, dat zy onder het
gezach van een gemeene wetgevende magt ble-
ven.

Niets kan duidelyker zyn, dan dat zulke on-
der-

derhandelingen als deze de onderwerping der Volkplantingen aen het Parlement op de allervolkomenste wyze, en als 't ware, luidkeels, verklaren, omtrent ieder tak der burgerlyke magt, van welken zy door geene vergunning of handvelt zyn uitgezonderd. Ingevolge hier van heeft dit, bestendig en onafgebroken, alle zoodanige wetgevende en gezachhebbende vermogens geoëffend, als allenthalven nuttig geoordeeld werden; en zelfs dit uit de Regeerings-vorm vloeiend recht en gezach over de Volkplantingen, versterkt door eene uitdrukkelyke keure, ten tyde van Koning William den derden, toen er eenige geringe aanslagen tegen dat Recht gemaakt werden. „ Als „ Lord Chatham (zegt de bekende JUNIUS) „ staende houdt, dat het gezach der Britsche „ Regeering zich niet in den *zelden* zin over de „ Volkplantingen uittrekt als over Groot-Brittannien, — luister ik met achting en mistrouwen teffens, maer zonder eenige de minste „ overtuiging of toestemming. ” (*)

Daer

(*) *Letters &c. Vol. II. p. 268.* Dr. PRICE vraegt, bladz. 41: „ hebben de bewoonders der Volkplantingen „ zich niet in America ter nedergezet in het betrouwen „ op de handvesten? ” Ongetwyffeld; maer ook dit Land eischt heere onderwerping aen het Parlement in het betrouwen op die zelfde handvesten. — „ Belooft „ den deze Handvesten hun het genot niet van alle de „ Voorrechten der Engelschen? ” Geene, die onbestaenbaer waren met het Oppergezach van het Parlement; geen *uitsluitend* recht om zich zelven Wetten te geven en te belasten door hunne eigene Vergaderingen; dit zou een tegensgelykheit insluiten. Voorts sluit de toelating, dat

Da
— p
Med
heel
Hand
die e
kon
„ za
„ ge
„ ui
„ de
„ w
„ P
„ ge
„ de
„ na
„ w
„ zo
„ ste
„ ve
„ de
„ za
„ H
„ re
„ m
„ v
D

dat z
eigen
zach
(
(t

erwerping der
op de allervol-
luidkeels, ver-
gerlyke magt,
ning of hand-
hier van heeft
zoodanige wer-
gens geoeffend,
werden; en zelfs
eiend recht en
versterkt door
de van Koning
geringe aensta-
erden. „ Als
nde JUNIUS)
h der Britsche
den zin over de
r Groot - Brit-
ng en mistrou-
nige de minste
(*)

Daer

PRICE vraegt,
er Volkplantingen
in het betrouwen
; maar ook dit
het Parlement in
— „ Belooft
niet van alle de
e, die onbestaan-
het Parlement;
Wetten te geven
deringen; dit zou
luit de toelating,
dat

Daer dit nu ren klaerfte blykt het geval te zyn,
— pogen de Hoofden en Voorspraeken onzer
Mede - Onderdanen in America onze oogen ge-
heel afiewenden van die Onderhandelingen en
Handvesten, en op zulke beginselen te vestigen,
die eerder op de eene of andere wyze geplooid
konnen worden; zeggende „ dat het Opperge-
„ zach van het Parlement over de Volkplantin-
„ gen strydig is met recht en gerechtigheit, en
„ uit dien hoofde nimmer door eenig verdrag, on-
„ derhandeling, of overeenkomst, kon gevestigd
„ worden.” — „ Indien er al (zegt Dr.
„ PRICE) in al de Handvesten der Volkplantin-
„ gen soortgelyke bedingen met uitgedrukte woor-
„ den gelezen wierden, zoo zouden deze haer,
„ naer myn gedagten, niet meer verbinden, dan
„ wanneer men bedongen had, dat zy naekt
„ zouden loopen, of zich geheel weerloos bloot-
„ stellen voor de aenvallen van tygers en wol-
„ ven.” (*) — „ By alle edelmoedige on-
„ derzoekers moet de vraag niet zyn, welk ge-
„ zach *voorgaende Gebeurtenissen, Keuren*, en
„ *Handvesten* over haer verleenen, maer wat de
„ *reden*, de *billykheit* en de *rechten van het*
„ *menschdom* ten heuren voordeele vorderen of
„ van haer eischen. (†)

Dus hebben wy dan weder te doen met de

dat zy zich zelve belasten, en in hun eigen land een
eigene ondergeschikte Regeering bezitten, het opperge-
zach van het Parlement in geenen deele buiten,

(*) Bladz. 42.

(†) Bladz. 33.

beginfels van het *natuurlyk recht*: en ik antwoordde wederom, dat de Doctor volgens deze beginsels zyne beschouwingen verder behoorde te hebben uitgestrekt dan tot de *Schattingen* en *binnenlandfche Wetgeving* (*): want zy zullen gelykelyk bewyzen, dat het Parlement geen burgerlyk Gezach, hoe ook genoemd, over de Volkplantingen heeft. Zy hebben een even goed natuurlyk recht, om heuren handel te regelen, of beschikking te maken over heure verbindteniffen met andere Staeten, als om heure eigene binnenlandfche Wetgevers te zyn; even als Mr. MOLYNEUX, wanneer hy de verbindtenis van *Ierland* aen de Wetten van het Britfche Parlement te keer gaet op het Beginfel — „dat de *Ieren* geen *deel* „ hebben in het maken dezer Wetten; en dat het „ Slaverny is, verbonden te wezen aen Wetten, „ die wy niet hebben toegestemd.” (juift het zelfde beginfel, dat Dr. PRICE aanneemt (*)), — even als MOLYNEUX (zeg ik) zeer beftaenbaer met zich zelve het recht van het Parlement ontkent tot het maken van eenige wet, zelfs ook tot het regelen van den Ierfchen Koophandel; handelende in dezen veel juifter en meer overeenkomstig met zyne beginsels, dan de hedendaegfche aenvoorders dezer beginfelen ten voordeele van America; die steeds fttaande houden, dat het Parlement van Groot-Brittanjen eenig recht heeft over het Americaenfche Volk, 't welk deze beginfels duidelyk tegenspreken. — Zeker Schryver inderdaed fchroomt

(*) Bladz. 106. in de *Aentekening* ††.

(†) Als boven.

en ik antwoord-
ens deze begin-
ehoorde te heb-
ingen en binnen-
y zullen gelyke-
geen burgerlyk
de Volkplantin-
goed natuurlyk
len, of beschik-
teniffen met an-
e binnenlandsche
MOLYNEUX,
Ierland aen de
ent te keer gaet
Ieren geen deel
tten; en dat het
en aen Wetten,
" (juist het zelf-
eemt (*)), —
zeer beftaenbaer
Parlement ontken-
telfs ook tot het
ndel; handelende
ereenkomstig met
aegfche aenvoer-
ele van America;
het Parlement yan
ft over het Ame-
beginfels duidelyk
hryver inderdaed
fchroomt

fchroomt niet, zich op de volgende wyze te ver-
klaren: — „ Veelen zullen miffchien verbaesd
„ zyn, als zy het wetgevend Gezach van het
„ Parlement over de Volkplantingen *in alle ge-
„ vallen* gelochend zien. Deze Schryver zelve
„ bericht ons, dat hy zelve waerfchynlyk, in het
„ begin van zyn fchryven, over zoo een gevoelen
„ verbaesd zou geflaen hebben. Want het was
„ de uitkomst, geenzins de grondflag, van zyne
„ onderzoekingen. Hy vong dezelve aen met
„ een oogmerk en verwagting, dat hy eene *be-
„ ftaenbaere fcheidspael* zou konnen uitvinden
„ tuffchen die gevallen, waer in wy (de *Ame-
„ ricaenen*) de magt van het Parlement over ons
„ al, en die, waer in wy dezelve niet, behooren
„ te erkennen. In de voortzetting zyner onder-
„ zoekingen werd hy ten vollen overtuigd, dat
„ er *zoo een fcheidspael niet beftaet*, en dat er
„ geen *midden* kan zyn tuffchen het *erkennen* of
„ *verlochenen* van die magt in ALLE GEVAL-
„ LEN ” (*).
§. 5. Gy zult waerfchynlyk zeggen, dat ik u
tot dus verre alleen myn gevoelen opengelegd
heb; te weten, dat de bewyzen, die uit het *na-
tuurlyk Recht* voor de Americaenen worden by-
gebragt, op een volkomen onafhangelike Staets-
gefteldheit uitloopen, — zonder u myn denk-
beeld te zeggen van derzelver inwendige kracht
en

(*) *Confiderations on the nature, and the extent of the
legislative authority of the Britifch Parliament.* Printed
in 1774. toegeëigend aen Dr. FRANKLIN. Zie Dr.
TUCKER's 5.^e Tractaet p. 47.

en waerde. Dit is waer. Ik bedoelde te kennen te geven, dat, daer de Volkplantingen *gezegd* worden, steeds heure rechtmatige Onderwerping aen het Gezach van het Parlement te erkennen, met opzigt tot het regelen van den handel en andere burgerlyke belangens, zoo als voor de tegenwoordige onrusten in gebruik was, — dat, zeg ik, dan deze sluitredenen uit de Wet der Natuur *te veel* en by gevolg *niets* bewyzen. Maer ik wil u meer rechtstreeks beantwoorden. Ik zie geheel geene kracht in alle die *algemeene* redeneeringen, die men tot dus ver heeft aangevoerd, om te bewyzen, dat zy eenig *natuurlyk* veel minder een *Staatkundig* recht hebben tot Zelfsbestuur en Onafhangelykheit van het gezach des Parlements in eenig stuk van burgerlyke magt; en waerlyk zy loopen alle te saemen in Dr. PRICE's beginselen van Regeering en Burgerlyke Vryheit, wier krachteloosheit ik in het Stuk, dat dezen brief verzelt, gepoogd heb aentetoonen.

Daer is, intusschen, naer myn gevoelen, vry wat meer schyn van bondigheit in eenige voorstellen en drangredenen, toevallig opgeworpen als slegts bykomende bewyzen, en gegrond op de *byzondere gesteldheit en eigenlyke omstandigheden* der zake: als by voorbeeld; — Dat de Volkplantingen tot een lichaam van vermogende Staeten zyn aengegroeid, vry geschikt, om zeer spoedig tot een magtig Ryk te worden, gelyk met, ja welligt verhevener dan, Groot-Brittanjen; in alle opzigten bekwaem, om zich zelven te handhaven, voor zich zelven te handelen, en zich zelven te beschermen, en daerenboven van ons afgezonderd door eenen

renen
Moer
standi
zels
Groot
natuur
ressen
meenl
py en
gen,
nadeel
eenig
onvoe
een R
zal zy
zoo g
der A
binden
handel
waerig
zyn;
dien t
voorde
pergeb
ter zyn
van de
zy her
herstel
ne We
caenscl
in de
gerlyke
zelven

oelde te ken-
 ningen *gezegd*
 Onderwerping
 te erkennen,
 handel en an-
 s voor de te-
 as, — dat,
 de Wet der
 ewyzen. Maer
 orden. Ik zie
 meene redenec-
 t aangevoerd,
 urlyk veel min
 Zelfsbestuur en
 des Parlements
 ; en waerlyk
 RICE's begin-
 Vryheit, wier
 ezen brief ver-
 gevoelen, vry
 eenige voor-
 pgeworpen als
 ond op de *by-*
andigheden der
 le Volkplantin-
 de Staeten zyn
 er spoedig tot
 net, ja welligt
 n alle opzigten
 dhaven, voor
 ven te bescher-
 zonderd door
 eenen

tenen grooten Oceaen van meer dan 3000 mylen.
 Moet zoo een Ryk, zal men zeggen, in die om-
 standigheden, waer door het, uit hoofde van des-
 zelfs byzondere ligging en verren afstand van
 Groot-Brittanjen, noodzakelyk zulke verschillende
 natuurlyke verbindtenissen en belangens heeft, en
 tussens die handen van Nabuurschap mist, die ge-
 meenlyk een Volk tot ééne burgerlyke Maetschap-
 py en onder een en dezelfde Regeering vereeni-
 gen, — steeds, tot deszelfs blykbaeren last en
 nadeel, niet Groot-Brittanjen als *één* Staet ver-
 eenigd blyven? Ja, is het niet een nog grooter
 onvoeglykheit en ongelegenheit; — dat zoodanig
 een Ryk, in die omstandigheden, onderworpen
 zal zyn aen eene Wetgevende Magt, die zich op
 zoo groot eenen afstand onthoudt, aen deze zyde
 der Atlantische Zee, met welkers Leden de ver-
 bindtenissen in 't algemeen zeer onvast, de onder-
 handeling lastig en verdrietig, de onderlinge mee-
 waerigheit en vriendschap by uitstek flaauw moeten
 zyn; — kan zoo eene Wetgevende Magt, in
 dien toestand van zaken, naer billykheit en ten
 voordeele, over zoo een afgelegen Land het Op-
 pergebied voeren; kan 'dezelve een bevoegde Rech-
 ter zyn van deszelfs belangens en bekwaemheden,
 van deszelfs tegenheden en onderdrukkingen; kan
 zy het kwaed zoo spoedig weten, gevoelen en
 herstellen, en alzins handelen, zoo als de geme-
 ne Welstand vordert? Hebben daerom de Ameri-
 caensche Gemeentens geenen welgevestigden grond
 in de reden en billykheit, om zich van de bur-
 gerlyke Vereeniging met ons te ontdoen, en zich
 zelven te bestuuren? Voortal, daer er veel reden

is, om te twyffelen, of er wel een ontwerp te beramen is, om haer onder ééne Wetgevende Magt met ons te brengen, dat bestaenbaer is met een behoorlyke achting voor de beginselen eener Vrye en billyke Regeering (*). Wy waren, mogen zy zeggen, in onze kindschheit en eerste Jongelingschap onder de zorg onzer Ouders, en gedurende dien tyd ondergeschikt aen hunne belangen, aen hun gezach; maer nu zyn wy tot den mannelyken staet gekomen, en behooren, uit hoofde onzer vermogens en omstandigheden, onafhangelijke werkers te zyn.

Deze trant van bewyzen, ten voordeele der betaemlykheit en rechtvaardigheit van den *Onafhangelijken staet* der Americaenen is door Dr. PRICE aengevoerd; maer ik denk, dat ik die bewyzen in een veel sterker licht geplacst heb, als ze in zyn Geschrift voorkomen (†). In de eerste plaets merke ik aen, dat de hier by gebragte zaken, niet rechtstreeks behoorende tot het geschil tusschen dit Koningryk en de Volkplantingen, ook buiten de grenzen loopen van het tegenwoordig onderwerp. Er is nog geen zoodanige eisch in *uitdrukkelyke* bewoordingen gedaen. Als dit geschiedt, zal het tyd zyn, om deszelfs gronden volkomener te overwegen. Intusschen behooren, zoo men al de gunstig-voorkomende aennemelykheit daervan toestaet, zoodanige Redenaers zich te erinneren, dat zy,

(*) Ik hope van ganscher harte, dat deze stelling zonder grond mag bevonden worden.

(†) Dr. PRICE's Aenmerkingen, bladz. 20, 21, 22, 28, 29, 34, 45.

zy, in
deren
zien,
van h
met o

De
als of
zoo e
willek
vereem
verbre
vinder
baer n
py.
voor
van k
als be
eenige
alle v
andere
dezen
belang
en de
scherm
de M
nis er
eisch
kan.
tussch
tussch
een o
bepae
waer

zy, in hunnen yver voor de belangen onzer broederen in America, het *belang* geheel over 't hoofd zien, dat Groot-Brittanjen heeft in de duuring van het burgerlyk verdrag, dat de Volkplantingen met ons vereenigt.

De burgerlyke Maetschappy zou zoo veel zyn, als of men een koord van zand wilde vlechten, zoo elk Lid, of alle geheele Vergaderingen, een willekeurige vryheit hadden, om hunne burgerlyke vereeniging met de overigen der Maetschappy te verbreken, wanneer zy het voor hun gemak best vinden. Zoodanig eene vryheit ware onbestaenbaer met de oogmerken der burgerlyke Maetschappy. De *byzondere* belangen van ieder lid, hoofd voor hoofd, of van byzondere Genootschappen van leden, mogen met recht aengemerkt worden als *bewoegredenen*, om ons met anderen te vereenigen, maer kunnen geen *richtsnoer* wezen van alle verplichtingen aen de Maetschappy; want de anderen hadden dezelve oogmerken in zich met dezen te vereenigen; en dus wordt het *gemeene belang* het oogmerk en de band der vereeniging, en de standaert der Volks- en Staetspligten. Bescherming en Veiligheit zyn de voordeelen, die de Maetschappy oplevert. Onderlinge verbindtenis en getrouwheit zyn de pligten, daer zy eenen eisch op heeft, en zonder welken zy niet bestaen kan. Daer heeft dus een onderling verdrag plaats tusschen alle de Leden van eene Maetschappy, en tusschen het staatkundig lichaem met de Leden; een onderling belang in malkander, dat vooral bepaeld wordt door de verscheidene betrekkingen, waer in de byzondere deelen van 't geheel tot el-

kander staen, ontspruitende uit elks toestand, onderlinge overeenkomst, en andere omstandigheden. Buiten twyffel kunnen *byzondere* omstandigheden en gelegenheden dit belang in de gemeene vereeniging tot een zeer hoogen trap doen ryzen; als by voorbeeld, de nabyheit van magtige Staeten, bezielde met den geest van heersichzucht en verovering; de opgave van veel vermogen en welvaert door het Gemeen ten behoeve van eenig byzonder deel; een gemeene schuld; een gemeene verplichting, die op de gansche Maetschappy rust; — alle welke dingen, die ik slegts zeer algemeen aenroere, met veel meer kracht zouden kunnen worden aengedrongen. Het blykt, intusschen, duidelyk, dat een Burgerlyke Maetschappy, opgericht tot onderling voordeel, ook een onderling verdrag en trouw in zich behelst, waer aen een byzonder deel zich niet willekeurig kan ontrekken, enkel uit hoofde van byzonder belang, zonder toestemming der overigen; en dat er zeer rechtvaardige en gewigtige redenen kunnen zyn, om in zoo een geval de toestemming te weigeren, en het zich afscheidende deel met geweld tot onderwerping te dwingen.

Zoo nu is het *inderdaad met de zaak* gelegen; Groot Brittanjen en de Volkplantingen zyn ééne burgerlyke Maetschappy. De Handvesten behelzen het oorspronglyk verdrag, en waren teffens een plegtige vernieuwing daer van met byzondere omstandigheden en bepalingen, volgens welke zy op eene verschillende wyze, naer ieders vastgestelden rang en betrekking, het haere toebrengen tot het heil, de veiligheid en het welvaren van het

ge-

gehee
tingen
byzon
den.
hebbe
als ik
ander
binne
derlin
van a
zien
Scha
bewy
tingen
derze
dene
bekw
dierg
M
den
de A
eenig
der v
hier r
bespie
waer
die c
door
S.
geven
worp

(•)

geheele Ryk. Deze banden, — deze verpligtingen, — mogen niet naer welgevallen en tot byzonder voordeel van één party verbroken worden. Hoe ver dit ons Land byzonder belang kan hebben, uit hoofde van zulke omstandigheden, als ik hier boven ter loops heb aangewezen, of andere van gelyke natuur, om de Volkplantingen binnen de banden en voorwaerdens van het onderling verdrag te houden, laet ik aen het oordeel van anderen; — myn oogmerk is alleen te doen zien, dat deze overwegingen ten minsten *in de Schaal* moeten *gelegd* worden, wanneer die bewyzen voor de *onafhanglykheit* der Volkplantingen worden overwogen, die men grondvest op derzelver byzondere omstandigheden, onderscheidene belangen, grooter gemak, bloeiender staet, bekwaemheit om het buiten ons te stellen, en diergelyke *byzondere* beweegredenen.

Men kan zich ongetwyffeld veel omstandigheden *verbeelden* en *voor den geest brengen*, waerin de Americaensche Volkplantingen, zoo wel als eenig ander deel van het Ryk, met recht ontslag der verbindtenis mogten eischen. In overeenkomst hier mede treedt Dr. PRICE ten dien einde in het bespiegeland gewest der mogelykheden (*), werwaerts het nodeloos is hem te volgen, zoo lang die omstandigheden niet dadelyk daer zyn, of door hem als zoodanig verklaerd worden.

§. 6. Maer, myn Heer! of schoon de voor-gevens der Volkplantingen, dat zy alleen onderworpen zyn aen hunne eigene Vergaderingen in het

(*) PRICE's Aenmerkingen, bladz. 45-47.

het stuk der Wetgeving en Schatting, of in eenigen tak van burgerlyke Regeering, op geen eenen redelyken grond steunen; hoewel het Oppergezack van het Parlement over het geheele Britsche Ryk een onbetwiftbaere Grondwaerheit is, zoo wel volgens de *Wet* als de *beginsels* onzer *Regeerings-vorm*; — Men moet nogtans erkennen, dat de zaak der Volkplantingen, met opzigt tot dit wetgevend lichaam, wezenlyk onderscheiden is van dat der Inwoonders van Groot-Brittanjen. De byzondere betrekking, waerin die Wetgevende Magt tot de laetsten staet, brengt voort, en had ten oogmerk om voorttebrengen, een aenmerkelyken teugel tegen het misbruik van den aenzienlyken post der Regeering, en van dien gewigtigen tak van dezen, — *het opleggen van Schatting*. Dit is een onderscheidend kenmerk onzer Regeerings-vorm, zoo ver zy een vrye Regeerings-vorm is. Het Huis der Gemeentens is een met den tyd afwisselend lichaam, dat ieder zeven jaeren, of eerder, verkoren wordt door de Bezitters (*) van veertig Schellingen jaerlyks inkomsten door het geheele Koningryk, en door de burgers der Steden en Burgten van rondsom in het Ryk, — welkers Leden aan dezelfde Werten en Schattingen onderworpen zyn, die zy anderen opleggen, en in alle de deelen van het Ryk met der woon gevestigd zyn; ten naeuwften met hetzelfde en met het Volk verbonden, zoo door hunne Familien, vaste Goederen, en Verwantschappen, als onderhoorigen enz.; en even dit is ook het

(*) *Freeholders.*

het geval der *Peers* [of Ryksraeden, die het Hoogerhuis uitmaken].

Zeer verschillende is buiten twyffel de toestand der groote Gemeentens van Britsche Onderdanen, die in America wonen. Zy zyn verftoken van dezen aenspraek op de hoogfte wetgevende Magt, die uit de evengemelde Rechten en Omftandigheden voortvloeit; want die magt is aen deze zyde der Atlantifche Zee, op eenen afstand van 3000 mylen van hun, gevestigd; Zy deelen op geenerhande wyze in die magt, 't zy in perfoon, 't zy by stemming of eenigen invloed op de verkiezingen; ook zyn zy niet in de bovengemelde omftandigheden van naeuwe verbindtenis met de Wetgevers; zy konnen daerom fomtyds reden hebben, om te vermoeden, dat er een niet juist evenredig deel der gemeene lasten op hunne fchouders gelegd zy, ter verligting van ons en de Wetgevers zelven. — Dit verschil is op eene zeer treffende wyze ten toon gesteld door eenen Schryver, wiens woorden ik hier onder plaetse (*); en de wei-

(*) „ Kent gy het oneindig onderscheid niet tusschen
 „ een Volk, waer onder *elk* de magt heeft, om zy-
 „ nen Plaetsbekleeder te bestemmen, en een Volk, daer
 „ niemand die magt bezit? Het eerste is *uw* lot, en
 „ daerom zyt gy een vry Volk; het eerste is het, dat wy
 „ eischen; het laatste is de staet van Slaven, en deze is
 „ het, dien gy ons aanbiedt. Engeland kan niet belast
 „ worden, dan door eene Vergadering, waerin haer
 „ Land wordt verbeeld of gerepresenteerd door gemagtig-
 „ dens, haere geldzaken door Burgers en Stemgerechtigden,
 „ worden bestuurd, en daerom is het een vry Land. Staet
 „ dan America op een gelyken voet met Engeland, indien het
 „ met Schatting bezwaard kan worden door eene Verga-
 „ dering. „ de-

weinige aanmerkingen van Dr. PRICE op dit zelfde onderwerp, behooren in heur gewigt erkend te

„ dering, waerin deszelfs gegoede Elgenaers [Freeholders] *geene* Gemagtigden, en deszelfs Steden *geen* Burgers zenden? Het is niet waer, dat wy in even goeden toestand zyn als die Britten, die gy onge-representeerden noemt, en die geen deel in de verkiezingen hebben: want *dezen* hebben dit groote voordeel, dat zoo de Afgevaardigden als de Verkiezers even zoo wel een deel der Schatting betalen als zy, die geen Stem hebben; daerentegen, indien het Huis der Gemeentens van Engeland den Americaenen Schatting opleggen moet, zullen noch de Afgevaardigden, noch de Verkiezers, eenig deel betalen van 't geen zy ons opleggen; zy kunnen ons niet belasten, dan door zich zelve *te ontlasten*. De toestand dan van eenen Engelschman, die, zonder een stem te hebben, door de Britsche Regeering belast wordt, en die van een Americaen, belast door hetzelfde gezach, is geheel en al ongelijk. . . . Een lichaam van 500 mannen, gezeten midden in zeven Millioenen menschen, en die zeven Millioenen belastende, wordt zekerlyk meer weerhouden van de maet te buiten te gaen, door de vreze, zoo al niet uit beter beginfels, dan het zelfde lichaam, bygestaen en ondersteund door de zeven Millioenen, in het belasten van twee Millioenen, die op een verren afstand van hun zyn. De onderdrukking zal in het eene geval schandelyk, indien niet met straf verzeld zyn; in het andere geval kan men zulks voor een blyk van zucht voor het Volk aanzien, en denken, dat het een bewys van liefde is voor het Vaderland. Mr. P. *TT* zei eens [zoo ik niet mis hebbe] dat ieder Man in Engeland Hoezée kan roepen by eene Verkiezing: Zelfs die wyze van zyn wenschen uitedrukken geeft eenige voldoening, en heeft eenigen invloed; het gejuich van het Volk heeft wel eens groote gevolgen gehad; — maer wy kunnen zelfs geen Hoezée roepen by eene Verkiezing. Hoe veel verschilt de kracht van een verzoekschrift, overgeleverd door de handen der „ be-

te wor
Americ
volgen
maer
worde
voelen
tot re
dene
eene
waerly
ten,
den,
onze
misbru
Scha
verde
vryhe
vorm.

„ belo
„ klag
„ onze
„ ley
„ aen
„ gy k
„ lette
„ havi
„ woc
„ op
„ vrez
„ en
„ mer
„ zee
„ Britai

(*)

te worden (*). Deze vergeleken nadeelen der Americaensche Volkplantingen zyn toevallige gevolgen van derzelver verkiezing; maer zy zyn, maer onlangs, eerst tot die rypheit of kracht geworden, dat ze zich zoo algemeen hebben laten voelen; — van dit gevoel zyn zy voortgegaen tot redeneering, en een samenloop van verscheidene omstandigheden heeft hunne uitzigten tot eene onverdedigbaere lengte heen gevoerd. Maer waerlyk, in zoo verre zy alleen begeeren mogten, op een *gelyker* voet met ons geteld te worden, ten aenzien der Regeringswyze, en de uit onze Staatsgesteldheit volgende teugels tegen het misbruik van magt, vooral met opzigt op de Schattingen, denk ik wezenlyk, dat zy wel te verdedigen zyn door de beginsels van billykheit, vryheit, en den aert der Britsche Regeeringsvorm. Ik wensch haer van harten, dat zy op

zoo

„ belodigden, aangedrongen door hunne aenhoudende „ klagten, en bekrachtigd door hunne traenen, van die „ onzer *Papieren-Representatiën*? Deze zyn op duizender- „ ley wyze onderhevig aan misduidingen; zy komen koud „ aen, en gy voelt ze niet; dikwyls komen zy te laet, en „ gy kunt er niet aen voldoen; of 't geen gy door onop- „ lettendheid en misverstand gedaen hebt, moet *ter band-* „ *having uwer waardigheit* worden uitgehouden; in één „ woord, zy hebben geen invloed op uwe omzigtigheid, „ op uwe genegenheit, op uwe nelgingen, of op uwe „ vreze; In deze byzonderheit hebben zelfs de Vrouwen „ en Kinderen van Engeland eenen invloed op het Parle- „ ment, van welken de Americaenen verstoken zyn. Hoe „ zeer verschilt uw Lot met het onzel " *Case of Great-* „ *Britain and America*. Londen 1769. p. 6 — 15.

(*) PRICE bladz. 44, 46, 50, 106.

zoo gelyken voet gebragt mogten worden, als mogelyk is, met heure Mede-Onderdanen in Brittanjen. Hoe verre, in welken graed, en op wat wyze dit is uitvoeren, bestaenbaer met heure vereeniging onder het zelve Oppergezach, — is een onderwys, vermoede ik, van eenige moeilykheit, maer geenzins onmogelyk te vereffenen; zoo maer aen wederzyden goede geneigdheden de overhand hadden. Verscheidene Ontwerpen zyn er voorgedragen; Het Parlement deed ten dien einde in de Lente van het voorleden Jaer eene aanbieding, omtrent het groote stuk, de Schatting, die hier op uitkwam: „dat, als er
 „ *Bevelschriften van hunne eigene Regeering ge-*
 „ *geeven wierden, tot het heffen van eenen re-*
 „ *delyken Som ter vergoeding der Schulden, waer*
 „ *mede de Staat noodzakelyk belast moet worden*
 „ *tot heure bescherming en verdediging, als dan*
 „ *de Bevelschriften van het Parlement, om haer*
 „ *Schatting optelezzen, behoorden herroepen te*
 „ *worden, en dat het dan niet raedzaam zou*
 „ *zyn, haer voor het toekomende te belasten.*”

Dus werden ze byna op denzelfden voet gesteld met Ierland. Maer hoe werd dit aengenomen? met bespoting. Zoo het de Americaensche Volkplantingen niet aentond, — behoorden ze niet; op heur beurt, eenig ander Ontwerp voorgeslagen te hebben? maer het is aenmerkelyk, dat, terwyl men hier veelerley Plannten ontworpen, om haer zoo veel recht te doen als mogelyk ware, zy zich geheel stil hielden, zonder eenige Voorwaerdens aentebieden, die onze wederzydsche Vereeniging onder één Oppergezach met heure

Veil-

Veilig
 make
 regen
 danig
 onder
 hunne
 Pri
 „ (z
 „ M
 in re
 nies
 wille
 te w
 Gro
 sten
 eene
 gevin
 gen,
 hier
 men
 ding
 de t
 kig
 afte
 wy
 aenz
 inge
 sche
 trou
 veel
 maer

Veiligheit en Vryheit bestaenbaer zouden kunnen maken. Maer de waerheit der zaak is, — de tegenwoordige denkbeelden aldaer laten geen zoodanige bevrediging toe: De *Vereeniging* met ons onder *één gemeen Oppergezach* is iets, dat noch hunne Leidsluiden, noch de beginselen van Dr. PRICE, gehengen; „De Volkplantingen eischen „(zegt hy), dat men haer *behandele als vrye „Maetschappyyen.*” (*) maer in plaats van dit in rechtstreekliche termen te zeggen, brengen zy niets voor den dag in antwoord op het geen wy willen toegeven, — dan den eisch, om hersteld te worden in denzelfden staet en vereeniging met Groot-Brittanjen, als by het einde van den laetsten Oorlog; dat is, volgens hunne gedagten, in eenen staet van *VOLSTREKTE inlandsche Wetgeving en belasting* door heure eigene Vergaderingen, waer op zy onverzedlyk aandringen; 't welk hier op uitkomt, dat zy vorderen, dat het Parlement zal afstaen van alle de eischen, die aenleiding gaven tot, of ter aenstoking dienden van de tegenwoordige Onrusten, terwyl zy hardnekkig weigeren om één duimbreed van de heure aftewyken: Het is zoo veel als te vorderen, dat wy en de overige deelen van dit groot Ryk, ten aenzien der schattingen en gemeene lasten, een ingewikkeld vertrouwen zullen stellen in *heure Bescheidenheit*, terwyl zy ten zelfden tyde alle betrouwen in *de onze* weigeren: — Het is zoo veel als te vorderen, dat zy niet op *gelyken voet* maer *veel onafhanglyker* gesteld zullen worden als

an-

(*) Bladz. 59.

andere Britsche Onderdanen; op zoo eenen voet, die het onbestaenbaer maekt, dat zy Britsche Onderdanen zouden blyven. Tot zulke eischen hebben de Volkplantingen noch volgens de werten, noch volgens de Regeerings-vorm, noch volgens de natuur, cenig recht; reden en billykheit verklaren, dat zulke eischen even min door dit Land en het Parlement toegestaan kunnen worden, als de eisch heurer volstrekte onderwerping van heure zyde. Uit dien hoofden verklaerde het Parlement, ten zelfden tyde, toen het den Olyf-tak uitsak in het Besluit van de Lente in 1775, dat het geen deel van deszelfs gezach over alle de Landen van het Britsche Ryk kon afstaan.

In 't kort, alle voorwaardens, die zy bedingen ter verdere bezetting tegen onderdrukking, of tot den gelykmatigen aanwafsch der Vryheit, bestaenbaer met onze Vereeniging en gelyke onderwerping aen ééne opperste Wetgeving, behooren rypelyk overwogen te worden, — en zyn een voegzaeme grond om in verdere onderhandeling te treden; maer alle de zoodanige, die de banden der Burgerlyke Vereeniging verbreken, en eene eigen-wetgeving en schatting voor haer voorderen, geheel onafhanglyk van het Parlement, loopen te ver uit het spoor.

§. 7. Zie daer, Myn Heer! myne gevoelens over de voornaemste geschillen, nopens de magt van het Parlement over het Americaeniche deel van Groot-Brittanjen. Anderen hebben stilgestaan op de *Staetkunde* en *welvoeglykheit* der oefeningen van die magt in de byzondere gevallen van Schatting, Wetgeving, Bedwang, of den gewel-

weld;
achte
kund
inzich
fels,
zelfs
hoore
zyn
uitvo
neme
den v
spieg
onder
den;
tinge
drage
blykb
om n
dige
log,
ging
gezet
lotte
Nabu
die d
en de
Som
deele
ten,
voort
de S
vaert
te be

weldadigen tegenstand heurer Wederftreving. Ik achte my niet bekwaem, zoo door genoegzaame kunde der byzonderheden, als door een voldoende inzicht in den innerlyken ſtaet, handel, voorbrengfels, inkomens en voordeelen der Volkplantingen, zelfs miſſchien niet van dit Land, om naer behooren over deze Stukken te oordeelen; — Zy zyn in 't breede onderzocht, hoewel met eene uitvoerigheid, die toelaet, dat er nog veele aenemenswaerdig-schynende dingen aen beiden zyden worden bygebragt; met veel haarklovery en beſpiegelingen, die weinig ter zake dienen. Een ding ondertuſſchen ſchynt niet betwift te kunnen worden; te weten, dat de Americaenſche Volkplantingen naer evenredigheid *behooren* te deelen in het dragen der gemeene laſten van den Staet. Dit is blykbaer uit algemeene beginsels: ik behoeve daerom niet aentedringen, dat de helft der tegenwoordige Staets-Schulden toegeſtaen is in eenen Oorlog, begonnen tot heure onmiddelyke verdediging, en met de uiterſte kracht en yver voortgezet, tot dat deſzelfs gelukkigen uitſlag haer verloſte van een allergevaerlykſten en ſchadelykſten Nabuur, en, door alle de groote Voordeelen, die daerop gevolgd zyn, in ſtaet ſtelde om ons en de Hooge Regeering van dit Land uittedag. Sommigen ſchynen te denken, dat men geen voordeelen van de Volkplantingen behoort te verwagten, dan die uit de regeling van den Koophandel voortvloeijen. Hoe groot de voordeelen zyn, die de Staet ontleent uit het Beſluit omtrent de Zeevaert en al deſzelfs gevolgen, onderneeme ik niet te bepalen; maer ik zou meenen, met onderwerping

ping echter aen beter oordeel; dat een *welgeëvenredigde Schatting* een gunstiger manier zou zyn; om in de algemeene lasten te dragen, — al-
tans zeker een min willekeurige en drukkende; — dan zoodanig een *Monopolie*, of uitsluitende bepaling *van heuren* Koophandel. Ik ben niet onbewust van het algemeene denkbeeld, dat de Handwerken van dit Land, en hier door ook deszelfs welvaart en bloei, voornamelyk door dit uitsluitend recht van handel onderschraegd worden; maer ik twyffel er aen; en ben telfens van gevoelen, dat de Inwoonders van dit Eiland duurzaemer, zekerder, en wezenlyker bevoordeeld zouden worden door de andere manier, door de Volkplantingen in 't algemeen een zoo vryen handel te vergunnen, als wy zelven hier genieten.

Ten aenzien van het *recht* en de *gepasseetheit* van het gebruiken van geweldige middelen, om de wederstreving der Americaenen tegen het Parlement te keer te gaen, — zie ik geene reden, om aen een van beiden te twyffelen. Dit Land en de Volkplantingen zyn vereenigd tot eene burgerlyke Maetschappy, — onder ééne opperste Wetgevende Magt, — ter bevordering van den gemeenen Welstand.

Tegen deze vereeniging kanten zich de Volkplantingen aen, door het verwerpen van het Oppergezach dier Wetgevende Magt in eenige der wezenlykste deelen van eene burgerlyke Regeering; door te weigeren om in die gevallen onderworpen te zyn aen ééne gemeene en vereenigde Wetgevende Magt, — aen eenige magt buiten die heurer eigene Volksvergaderingen in America.

ca. of Le-
lemen
legger
om zi
onafha
stonden
plantin
Maets
dat he
van w
py, c
te bre
straffen
ten vo
Volkp
zelfbe
Verga
't Par
dens,
keuren
Wac
doen
gen,
men
der L
overig
eenig
haer
dit m
te ge

(*)

ca. Onderstel , dat de Steden *Londen* , *Bristol* of *Leeds* , eens het recht ontkenden van het Parlement , om heuren Burgeren een Schatting opteleggen , en voorgaven zelven recht te hebben , om zich zelven wetten te geven en te belasten , onafhangelijk van deszelfs gezach , en *er op aenstonden* , (gelyk Dr. PRICE zegt , dat de Volkplantingen doen) dat zy *behandeld wierden als vrye Maetschappyyen* (*) ; — Zoud gy niet denken , dat het Parlement , zoo wel het recht had , als , van wegen het overige der Burgerlyke Maetschappyy , ook verplicht was , haer tot onderdanigheid te brengen , en over heure ongehoorzaemheit te straffen , zoo ver de omstandigheden zulks mogten vorderen ? Pas dit toe op de Americaensche Volkplantingen . De Eisschen , die zy maken op zelfbestuur en zelfbelasting door heure eigene Vergaderingen , onafhangelijk van het Gezach van 't Parlement , zyn , volgens myne vorige gezegdens , even onverdedigbaer , even min goed te keuren , dan in eenig ander deel van den Staet . Wat blyft er dan voor de Opperste Magt over te doen , behoudens derzelver Ampts - Verplichtingen , dan haer tot heuren pligt en tot het nakomen der Voorwaerdens van het onderling verdrag der Leden onzer Maetschappyy te dwingen ? Het overige der Maetschappyy heeft uit kracht der vereeniging recht , om dezelfde ondergeschiktheit van haer te vorderen , en het Parlement is verplicht , dit met kracht door te zetten ; — Vooral niet te gehengen , dat zy heur deel tot de gemeene Lasten

(*) Zie als vooren bladz. 59.

Lasten van den Staet naer heur eigen goeddunken opbrengen, en *geven* of *vergunnen* zoo veel haer behaegt. Maer ten zelfden tyde zal ieder welgestelde ziel hartlyk wenschen, dat geene byzondere belangen, of kwaede geaertheit, aen een van beiden zyden, mogen verhinderen, dat het geschil ten einde gebragt, en het zwaerd in de schede gestoken worde, zoo ras de belangen der Natie, der Rechtvaardigheid, en der menschlykheit, te gelyk met de algemeene veiligheid van ieders eigendom en der burgerlyke rechten, en de algemeene welvaart, zulks gehengen.

Wat de byzondere maetregels van het Ministerie in deze omstandigheden, zoo in den beginne als vervolgens, aengaet, tegen den tegenstand der Volkplantingen tegen de Hooge Regeering; — Ik nam de pen niet op met een oogmerk, om hier iets van te zeggen, maer alleen om U myne gevoelens over de vermeende Voorrechten der Americaensche Volkplantingen, met opzigt tot Recht en Bilykheit, ingevolge uwer begeerte, met een klein innengsel van redeneering, en, zoo ik hope, met een bevallige gematigdheit en oprechtheit, medetedeelen.

Ik gae nu voort, om U eenige korte aanmerkingen optegeven op verscheidene plaetsen in Dr. PRICE's Geschrift, die de voorgaende denkbeelden zullen ophelderen en bevestigen.

§. 8. Om het Gezach van het Parlement over de *inlandsche Wetgeving* en *Schutting* der Volkplantingen in een haetlyk licht te stellen, stelt de Doctoor de natuur van dit gezach en van de Burgerlyke Regeering in een by uitstek valsche gedaen-

daen
stoor
eigen
louter
schap
die n
konne
dunk
vorm
Kroon
In de
geene
len k
was
weze
zond
dan
ver
uitst
besch
De
schoc
ge ve
saeme
met
ze en
wille
verac
het i
beeld

(*)
35, 3

daente voor. Hy geeft die op als —, een ver-
 flooring van, en eenen aanval op het bezit heurer
 eigendommen; als zoodanig een volstrekt gebied,
 louter willekeurige magt, en steedsduurend Afscher-
 schap over heure gansche bezitting en wetgeving,
 die niet toelaet, dat zy iets heur eigen noemen
 kunnen; — als een magt, om haer naer goed-
 dunken te onderwerpen aan allerlei Regeerings-
 vormen, by voorbeeld, aan de volstrekte magt der
 Kroon, of om haer aan Frankryk aftestaen; —
 In één woord, als een magt, waer aan men by
 geene mogelykheit eenige banden of bepalingen stel-
 len kan; een magt, om alles met haer te doen,
 wat ons behaegt, zoo dat heur staet niets anders
 wezen zou d in die eener onderwerping aan Slaverny
 zonder voorwaerdens, of die haer geen wat overlaet
 dan onzen wil, geen recht om te verdeelen, hoe
 ver het gezach in de wetgeving en schatting zich
 uitsprekke, en die dus al wat dierbaer is aan de
 bescheidenheit van anderen overgeeft (*).

Dit is buiten twyffel een akelig schildery, en,
 schoon sommige dezer uitdrukkingen eene gunsti-
 ge verklaring kunnen lyden, als men ze echter te
 saemen voegt, en begrypt, hoe een verband ze
 met malkander hebben, moet men toestaen, dat
 ze eene volmaakte beschryving behelzen van de
 willekeurigste Alleenheerschappy aan de eene, en de
 verachtelykste Slaverny aan de andere zyde. Maer
 het is gelukkig een zeer buitenspoorig valsche Af-
 beelding van de natuur der zaak; en de betrek-
 king

(*) Dr. PRICE's Aenmerkingen, bladz. 20, 21, 23,
 35, 36, 41, 42, 45, 46, 47, 49, 56, 62-65, 94, 107.

king van Regeerders en Ingezetenen tot malkander, in elk van des Docters Vrye Staeten, zou niet even dezelfde spreekwyzen kunnen worden afgeschetst.

De Magt, die de Regeering zich over de Volkplantingen toeëigent, kan, gelyk Dr. PRICE aenmerkt, niet beter bepaeld worden dan met de woorden van een Parlementsbesluit, dat met dat oogmerk gemaekt is, om er eene bepaling van te geven (*); „ Dit besluit verklaert, dat dit Koninkryk magt heeft, en van rechtswegen magt behoort te hebben, om wetten en keuren te maken, om de Volkplantingen en het Volk van America, in alle gevallen, welke het ook wezen mogen, daer door te verbinden. ” *Een verschriklyke magt voorwaer!* roept de Doctor uit, *Ik dage een ieder uit, om de Slaverny in sterker bewoordingen uittedrukken.* — Maer dit kan gewis geschieden; Ik meen, dat die verachtelyke staet door hem zelven in veel sterker bewoordingen is uitgedrukt in de zoo even aengehaelde Omschryvingen. *Is niet anders,* zegt hy, *dan te verklaren:* „ dat wy een recht hebben, om met de Volkplantingen te doen, wat ons behaegt; ” — Dit ontkenne ik: Het drukt alleen eene *Burgerlyke* magt uit; zoo dat de natuur van het onderwerp uit haeren eigen aert den zin bepaelt van de algemeene uitdrukking, „ *in alle gevallen, welke het ook wezen mogen;* ” waer door niets meer is gemeend, of kan gemeend zyn, dan dat het Oppergezach van het Parlement over

(*) Zie bladz. 35.

over de Volkplantingen zoo algemeen is als dat eener Burgerlyke Regeering, door geenerley uitzondering bepaeld, welke die ook wezen mogen (*).

De waerheit is, dat de elfch van het Parlement niet verder gaet dan op een *Burgerlyke* magt: Burgerlyke magt nu is, zelfs in den hoogsten en volstrektsten graed, een vermogen, uit deszelfs eigene natuur bepaeld binnen de eindens en oogmerken eener burgerlyke Vereeniging; te weten, de veiligheid en bevordering der algemeene welvaart: Boven deze bepalingen hebben de Regeerders geene rechten, en is het Volk, strikt gesproken, geene Onderdanigheid schuldig. Deze magt is derhalven niet willekeurig of overweldigend (†) in zich zelve, en sluit geen het minste recht in, om met de onderdanen en derzelver bezittingen naer enkel goeddunken te handelen; dan zou men der Regeering een recht toeëigenen, 't welk het waere oogmerk, waerop zy gevestigd is, en de waardigheid, die er in ligt opgesloten, kracheloos maakt. De Menschen brengen eenige rech-

(*) Mr. LOCKE verklaert, — „dat de *Wetgeven-*
„*de Magt in ALLE GEVALLEN de HOOGSTE is*,
„zoo lang eene Staetsgesteldheit in wezen blyft. *On*
„*Government*, book II. §. 150. — Deze zyn de
uitdrukkingen van het Verklarend-Besluit van het Parle-
ment; en zy toonen, met hoe veel waerheit en recht-
matigheit Dr. PRICE zich beroemt, dezelfde Leer te
leeren met dien uitmunten Schryver. Dit *Burgerlyk*
Alvermogen der Regeering is beweerd door alle de ge-
achte Schryvers over dit onderwerp. Ja, de ontkenning
daer van sluit eene tegenzeglykheit in zich.

(†) *Tyrannical*.

rechten met zich in de burgerlyke Maetschappy,
 die geen Regeering immer verbreken kan: „ De
 „ Opperste magt, (zegt LOCKE), 't zy in wiens
 „ handen zy geplacert zy, is niet, noch kan hy
 „ mogelykheit zyn, voltrekt *willekeurig* omtrent
 „ het leven en de goederen van het Volk. Want,
 „ daer zy niet anders is dan de vereenigde magt
 „ van alle de Leden der Maetschappy, toebe-
 „ trouwd aen dien persoon of vergadering, die
 „ wetten geeft, kan zy niet grooter zyn, dan
 „ die personen hadden in den natuur-staet,
 „ eer zy in Maetschappy traden, en zich in ge-
 „ meenschap begaven. Want niemand kan een
 „ ander meer magt geven dan hy zelve heeft; en
 „ niemand heeft een willekeurige magt over zich
 „ zelve, of over een ander, om zich zelve het
 „ leven te benemen, of het leven en den eigen-
 „ dom van een ander te vernielen.
 „ De wetgevende Magt is, in haere uiterste gren-
 „ zen, *bepaald tot het gemeene welvaren* der Maet-
 „ schappy. Zy is eene magt, die geen ander
 „ oogmerk heeft dan behoudenis, en daerom nooit
 „ recht kan hebben om te verwoeften, tot Sla-
 „ ven te maken, of met opzet de Onderdanen te
 „ verarmen. De Wetgever kan de
 „ magt, om wetten te maken, in geene andere
 „ handen overbrengen; want, daer zy eene door
 „ het Volk verleende magt is, kunnen zy, die
 „ dezelve hebben, ze niet aen anderen overdoen.
 „ Van het Volk oorspronglyk zynde door een
 „ Vrywillige vergunning en Instelling, kan ze niet
 „ anders zyn, dan 't geen de stellige vergunning
 „ haer opdroeg, en daer dit alleen de magt was,
 „ om

„ om *wetten*, niet om *Wetgevers*, te maken, zoo „ kan geen *Wetgevende* magt haer gezach, om „ wetten te maken, overdragen en in andere han- „ den stellen. ” (*)

Ik besluite derhalven, dat Dr. PRICE's voor- stel van het geschil tusschen ons en de Volkplan- tingen, Bladz. 45., te weten, — „ of het „ Britsche Parlement rechtswegen de magt al of „ niet heeft, om over heuren eigendom te be- „ schikken, en heure Regeerings-vormen zoo „ een gedaente te geven, als het zal goed vin- „ den, „ eenigzins onnaeuwkeurig en haetlyk ter nedergesteld is; Het zou juist en beter gesteld kunnen worden hierin te bestaen; — Of het Britsche Parlement het *zelfde* recht al of niet heeft, om heur eigendom met Schatting te be- zwaren, en heure Regeerings-wyze te vormen, dat het met opzigt tot eenig ander deel der Maet- schappy, tot het gemeene welzyn, bezit. Maer de Doctor brengt in — dat de eisch van een „ *Recht*, om de Regeerings-vormen der Volk- „ plantingen te veranderen, ook een recht insluit „ om haer aen de willekeurige magt van eenen „ Koning of van den Grooten Heer te onderwer- „ pen. ” (†) Dit is zoo veel als, recht strydig met LOCKE en met de reden, staende te hou- den, dat een magt, aen zekere personen toe- vertrouwd, om Wetten te geven, den Staet te bestuuren, en alle ondergeschikte Rechtbanken en Regeeringen te regelen, — ook het recht insluit, om

(*) On *Government*, boek II. §. 135, 141.

(†) PRICE Bladz. 47, 50, 51.

om die hun toebetrouwde magt in andere handen te stellen; een stelling, te gunstig voor willekeurige magt, om zonder wezenlyke bewyzen te worden aengenomen.

De Doctor, niet te min, dringt er op aen, — „dat, indien het bovengemelde verklarend- „besluit van het Parlement iets betekent, het te „kennen geeft, dat het eigendom en de werg- „vingen der Volkplantingen aen de onbepaalde „willekeur van Groot-Brittanjen onderworpen „zyn, en van rechtswegen behooren te zyn. „De natuur der zaak laet hier geen bepaling „toe. Men kan de Volkplantingen nimmer toe- „laten, te oordeelen, hoe ver zich het gezach „over haer, in deze gevallen, zal uitstrekken. „Dit zou zoo veel zyn, als dit geheel te ver- „nietigen. Indien *eenig* deel van heur eigendom „aen onze willekeurige beschikking onderworpen „is, dan moet het *geheel* ook zoo zyn. Indien „wy recht hebben, om ons iets met heure in- „landsche werggeving te bemoeijen, hebben wy „recht, om er ons zoo ver mede te bemoeijen, „als wy geschikt achten. Het is dan in zich- „zelven blykbaer, dat dit haer niets overlaet, „dat zy *heur eigen* noemen mogen.” (*)

— Hoe is het mogelyk, dat Dr. PRICE dus redeneeren kan! De willekeurigste Alleenheerscher van Asiën kan geen gunstiger Redenaar wenschen ter verdediging der verachtelykste Slaverny. De volgende korte aanmerkingen zullen de ongerymdheit hier van genoegzaam ten toon stellen, zon- der

(*) Als boven, bladz. 36.

der wyders eenige melding te maken van de onnaeuwkeurigheid in van *Groot-Brittanyen*, en van *Ons*, in plaets van *het Parlement* te spreken. De Regeering bestaet in een algemeen onbepaeld Gezach om te gebieden over de bedryven, belangen, bezittingen, en vermogens der geenen, die tot de Maetschappy behooren, ter bewaring der burgerlyke Vereeniging. Dit verklaert het gemelde besluit, dat omtrent de Volkplantingen in het Parlement beruist. Men verklaert haer onderworpen te zyn aen deszelfs onbepaelde Regeering, even als wy zyn; even als ieder Maetschappy is aen derzelver oppersten Wergever of Wergevers. De natuur der zaak gehengt, ja sluit noodzakelyk blykbaere bepalingen in zich, namelyk — de oogmerken van het toebetrouwde Gezach, — de wetten van natuur en reden. De Volkplantingen kunnen beoordeelen, en zoo kunnen wy, en kan elk Volk op den aerdbodem, in alle gevallen, doen, of zy door een geweldadige oeffening van dit gezach onderdrukt worden; ook verwoest en vermindert dit de gezachhebbende oeffeningen van de Opperste Magt, binnen de grenzen van het toebetrouwd Gezach, in 't geheel niet; en buiten deze grenzen heeft zy, juist gesproken, geen beslaen. De groote Meesters over het onderwerp, de Burgerlyke Regeering, de onvergelykelyke LOCKE en HOADLEY, byzonder de laetste, hebben dit stuk in het helderst licht gesteld, tegen alle de spitsvinnigheden en haarkloveryen, die der menschen vernuft kon uitvinden; en zy hebben duidelyk getoond, dat een recht om Schatting opteleggen, of eenige burger-

gerlyke magt te oeffenen, dat altyd een op goed betrouwen overgegeven bewind (*) is, geen zulke gevolgen medebrengt, als Dr. PRICE hier aenvoert. Waerlyk hy ontzenuwt zelve, in een andere plaats, deze ongerymde gevolgtrekkingen ten vollen, door aentemerken, — „dat de Re-
 „geering eene Instelling is ten voordeele van het
 „Volk, dat geregeerd wordt uit haeren
 „eigenen aert *een* TOEBETROUWD GEZACH; en dat
 „al haer magt een verleende magt is ter bereiking
 „van byzondere oogmerken; Deze toebetrouw-
 „de magt kan verkeerd gebezigd en misbruikt
 „worden. Men zou er zich van kunnen bedie-
 „nen, om die zelfde oogmerken te verydelen,
 „waer toe zy werd ingesteld; en om die zelfde
 „rechten te verkrachten, die zy behodt te be-
 „schermen. Er kan daerom ~~niets~~ onge-
 „rymder zyn dan de Leer, die sommigen heb-
 „ben verdedigd nopens het Alvermogen der Par-
 „lementen. Zy bezitten geen magt buiten de
 „grenzen van het hun betrouwde gezach, tot
 „welkers oeffening zy werden aengesteld. Gaen
 „zy tegen dit betrouwen aen, dan verraden zy
 „hunne aenstellers en ontbinden zich zelve.” (†)

Zoo juist kan Dr. PRICE over dit onderwerp oordeelen, wanneer het met zyn oogmerk strookt (‡). Wanneer hy goedvindt, het op-
 perst

(*) *A fiduciary trust.*

(†) Dr. PRICE Bladz. 13, 16, 17.

(‡) Hier nogtans in deze zelfde plaats vervoert zyn yver tegen zekere luiden hem, op eene tastbaere wyze, tot misverstand der Leer van het *Alvermogen* van het Parlement, en doet hem onbedagt tot eene ongerymdheit ver-

perst G
tingen

vervalle
laet vo
hier, .
betrouw
ten gaet
schille
Oppert
te moge
iemand
dat de g
aen toe
kan *Al*
toegefch
Volk, (v
volzin)
in het V
zaken c
recht k
voegt,
... d
die geer
[*physica*
zach m
Door
scheiden
men nie
is in he
in den
door ge
tigd wo
paeld is
dan de
Regeeri
dat, da
men z
dingen
pen, d

perst Gezach van het Parlement over de Volkplantingen te betwisten, — dan vindt men de Rege-

vervallen, met opzigt tot 't geen hy er onmiddelyk op laet volgen. Door dit *Alvermogen* verstaat de Doctor hier, . . . een magt of recht, dat de palen van het toebetrouwde Gezach, waer toe het gegeven was, te buiten gaet; . . . Maer, *voor eerst*, hoe zeer men ook verschille omtrent de algemeene en vastgestelde grenzen der Opperste Magt van het Parlement, meen ik echter, hem te mogen uitdagen, om een voorbeeld opteleveren, dat iemand zoo gene ongerymde leer geleerd heeft, als deze, dat de grenzen van het gezach van het Parlement het daer aen toebetrouwde bewind te buitengaen. En ten anderen kan *Alvermogen*, in dezen aengenenomen zin, niet meer toegeschreven worden aen het wetgevend Gezach in het Volk, (gelyk hy niet schroomt te doen in den volgenden volzin) dan aen het Parlement: want wetgevend Gezach in het Volk heeft dezelfde algemeene en in den aert der zaken opgesloten grenzen, buiten welke het met geen recht kan gaen. Maer, wanneer hy er onmiddelyk byvoegt, „hunner is het eenlge *wezenlyke* Alvermogen, . . . dan zegt hy een in zich zelve blykbare waarheit, die geen wederlegging toelaet; dat soort van *natuurlyk* [*physical*] Alvermogen gaet alle recht, regeering, en gezach met er daed te boven.

Door het *Alvermogen van het Parlement*, dat by verscheidene gelegenheden naer behooren beweerd is, meent men niets meer, . . . dan dat het *volstrekt het Opperste* is in het gebieden; dat geen *burgerlyke* of *wettige* magt in den Staet *hooger* is dan dit, en dat deszelfs Besluiten door geen ander *gezach* kunnen te keer gegaen of vernietigd worden. Dit sluit geheel niet uit, dat het zelve bepaeld is, in zoo ver zich deze magt nooit verder uitstreckt dan de wetten der Natuur, of de regels en beginselen der Regeerings-vorm gehengen; Het geeft alleen te kennen, dat, daer het Parlement de hoogste magt in den Staet is, men zich, tegen deszelfs onderdrukkingen of overschredingen dier grenzen, op geen hooger magt kan beroepen, dan op de *natuurlyke* rechten van het Volk, om al-

geering afgescherft als „een *willkeurige* en *onbe-*
paelde alleenheersching, waer aen geen Volk
 „ wettig onderworpen kan worden”; als de on-
 betwistbaere Leer van het *burgerlyk Oppergezach*
 en *alvermogen* van het Parlement en van de Hoo-
 ge Overheit hem in den weg is, — dan wordt
 de Regeering gescherft als „een *toebetrouwde ge-*
zach, een *vergadering van gemagtigden* tot
 „ byzondere eindens, boven welkers bepalingen
 „ zy geene magt heeft.” In beide gevallen, in-
 tus-

le onderdrukking, onrechtvaardigheid en onwettig gezach
 te keer te gaen. Dit is even eens by alle burgerlyke
 Regeeringen op den aerdbodem: niets is duidelyker voor
 hun, die het onderwerp wel overdagt hebben, dan dat
 er in ieder burgerlyke Maetschappy een opperst gebie-
 dend gezach moet zyn, 't zy hier of daer gevestigd, dat
 over den *wil*, de *personen*, *belangen* en het *vermogen*
 van het geheele lichaam, ter bevordering der burgerly-
 ke vereeniging, het bevel voert; en dat bygevolg de op-
 perste wetgevende magt, als zoodanig, ook volstrekt,
 onwederstaenbaer, en alvermogend is, te weten, met
 opzigt tot de Maetschappy: Het is altyd aen de *natuur-*
lyke wet bepaeld. het moet altyd bepaeld zyn aen de
wet der Regeerings-vorm; — — — maer het moet, gelyk
 Mr. LOCKE aenmerkt, in alle gevallen, zoo lang de
 Regeering bestaet, *het hoogste* zyn over elk ander per-
 soon, Vergadering, of magt in den Staet: (*on Govern-*
ment, §. 150.) Deze is de Leer der *burgerlyke Op-*
permagt of het *Alvermogen der Regeering*, door dien
 grooten man, door GROTIIUS, PUFFENDORF, HUTCHER-
 SON, HOADLEY enz. geleerd. Vergelyk Sir EDWARD
 COKE's *Institutes*. IV, 36. en BLACKSTONE's *Commenta-*
ries. book I. chap. II. §. 3. Hoe vreemd is deze klaere
 en duidelyke leer onlangs verdraaid, verkeerd opgevat,
 en misbruikt door den ongematigden geest van Party-
 schap!

tusschen
 even go
 heel nie
 §. 9.
 lement
 noodzak
 de Meer
 zen Sta
 draegt
 niet den
 zeker,
 bewyzen
 gevestig
 tot een
 verschei
 dienen.
 of heeft
 lens en
 verkoren

Dat
 Britsche
 zach pla
 baere w
 is ingeri
 mand,
 uit de a
 uit de C
 gestelde
 Uit d
 wyzen

(*) Bl
 (†) Bl

tusschen, komen deze tegenstrydige afbeeldingen even goed ter snee, — dat is, zy komen geheel niet te pas.

§. 9. Of sommigen de eischen van het Parlement hebben trachten te verdedigen, uit de noodzakelyk *Eénheit* van het Britsch Ryk, of uit de *Meerderheit* of den *hooftzamen Orde* van dezen Staet, op die wyze, als Dr. PRICE dit voordraegt (*), wil ik niet onderzoeken; schoon ik niet denke, dat iemand zulks heeft gedaen. Maer zeker, daer is geen kracht altoos in eenige der bewyzen, die hy opgeeft als op deze gronden gevestigd, en dus verschaffen zy hem gelegenheit tot eene gemaklyke overwinning, en laten hem verscheidene dingen zeggen, die weinig ter zake dienen. Inderdaed de Doctor verdraeit dikwyls, of heeft een geheel verkeerd begrip van, de gevoelens en redeneeringen der geenen, dien hy heeft verkoren te keer te gaen.

Dat er, ter behoudenis der *Eénheit* van het Britsche Ryk, *ergens* eene hoogst wetgevend Gezach plaats moet hebben (†), is een onbetwistbaere waarheit; maer waer dit huisvest, hoe het is ingericht, en op wat wyze bepaeld, zal niemand, die weet, wat hy doet, trachten te toonen uit de algemeene denkbeelden van Eenheit, maer uit de Geschiedenis van dit Volk en van de vastgestelde Inrichting van deszelfs regeering.

Uit de *Meerderheit* van den Britschen Staet bewyzen afteleiden, zoo als Dr. PRICE dit voorstelt

(*) Bladz. 37-39.

(†) Bladz. 37.

stelt (*), zou zoo veel zyn als niets te zeggen, om dat de Volkplantingen *een deel* zyn van den *Britschen* Staet. Zoo door deze laetste uitdrukking dat deel bedoeld wordt, dat men *Groot-Brittanjen* noemt, dan is er nooit, dat ik weet, eene burgerlyke meerderheit van dit Land over de Volkplantingen voorgegeven; en, omtrent eenig ander deel beschouwd, is het buiten geschil:

De omstandigheit, dat wy de *Moeder - Staet* zyn, kan niet meer dan dat wy de Volkplantingen *befchermd* hebben, bygebragt worden, om de *mags* van 't Parlement, *uit hoofden der Regeerings - Vorm*, aen te toonen; — maer zal mogelyk, en niet ongepast, vergeleken zyn by het onvriendelyk en wederspannig gedrag van deze onze *Medeönderdanen* aen de overzyde der Atlantische Zee.

§. 10. Het bewys voor het volstrekt Oppergezach van 't Parlement, door sommigen aengedrongen, gelyk Dr. PRICE het voordraegt (†) dat het Land, waer op zich de bewoonders der Volkplantingen hebben nedergezet, het onze is — is, juist en naer behooren bygebracht, van meer kracht dan hy denkt. Dus is 't hier mee gelegen. Dat Grondgebied, zoo ver het in bezit genomen, bewoond, en bebouwd is door Britsche Onderdanen, onder het gezach, de wettiging, bescherming, en wetten van den Britschen Staet, is een grondgebied van dien Staet geworden; — en is in dien zin, zoo gy wilt, *Ons*

(*) Bladz. 37, 38.

(†) Bladz. 41.

Ons l
Hoof
dat h
kwam
is, c
Parle
den S
Walli
Deze
werpt
ver,
belem
§. 1
stel d
schil r

„ scha
„ sch
„ te l
„ alle
„ om
„ ken
„ een
„ mae
„ aen
„ zuch
„ een
„ een
„ vera
„ pye
„ sten

(*) 2

Ons land, even als wy zeggen, dat Londen onze Hoofdstad is. — Het was langs dezen weg, dat het Land der Americaensche Wingewesten eerst kwam, en nu, door een lange verjaering, nog is, onder het bewind en de heerschappij van het Parlement, en als zoodanig aan het zelve voor den Staet aanbevolen en toebetrouwd; even als Wallis of eenig ander Graeffschap in Engeland. Deze klaerblykelyke en natuurlyke staet der zake werpt de weinige listige Hairkloveryen geheel om ver, waer mee de Doctor hier het onderwerp belemmert. (Zie hier-voor Bladz. 13.)

§. 11. Het is een grove valscheit in het voorstel der zaken, als men het tegenwoordige geschil met de Volkplantingen den naem geeft van, — „een oorlog ter uitbreiding van de Heerschappy en magt over andere, over onderscheidene Maetschappijen; — alleen om magt te hebben, uit eigen belang, afgescheiden van alle de daer mee verknochte Voordeelen; — om onze Broederen weder dienstbaer te maken; — hetzelfde stellig toetoeigenen, niet aan eenig onrecht, dat zy ons hebben aengedaen, maar aan enkele *zucht* en *begeerte tot magt*, aan *hoogmoed*, *blinde verbittering*, *wraakzucht*, *eenen heerschezuchtigen geest*, en zoo een vervloekte *eerzucht*, als eenen CAESAR, eenen ALEXANDER, en andere dulle veroveraers aendreven, om vreedzaame Maetschappijen aentevallen en den aerdbodem te verwoesten.” (*)

Ik

(*) Zie Bladz. 55...58, 61, 62, 105, 94.

Ik zal my niet ophouden met het aentoonen der tegenstrydigheit, waerin de Schryver, door dit voorstel, zoo wel als in 't algemeen beloop van zyn geschrift, vervalt, door de Volkplantingen somtyds te omschryven als een van ons *onderscheidene Maetschappy en Volk*, onder eene *byzondere Regeering als de beure*, en dan weder als onze *Broeders en Mede-Onderdanen*, zoo als best in zyn kraem dient; ook zal ik niet stilltaen op de onverdedigbaere partydigheit, onedelmoe-digheit, en ongerymdheit der bovengemelde drif-tige tael, die niets behekt dan een selle vlam zonder licht te verschaffen, en in 't algemeen moet worden afgekeurd. Ik vergenoege my met, tegen zyne valsche, een waere scherpe der zake optegeven; namelyk deze; — „De Volk-„ plantingen ontkennen, volgens Dr. PRICE zel-„ ven (*), de volle magt van het Parlement over „ haer, en staen er op aen, dat men haer be-„ handele als vrye Maetschappyen;” dit is het, dat ons misnoegen met recht tegen haer gaende gemaekt heeft. Het onderwerp van geschil is dan, om het hoogst gezach der Wergevende Magt, niet over *anderen*, maer over *ons eigen Volk*, over

(†) Zie Bladz. 58, 59. Ik heb hier de vryheit ge-nomen, om in plaets van *onze magt*, te lezen *de magt van het Parlement over haer*, — om dat het niet eene magt van *dit Land over de Volkplantingen*, maer die van *het Parlement* is, die betwist wordt; wy zyn er al-leen in betrokken als *Mede-Onderdanen*. Des Doctors spreekmanier in dit opzigt, door zyn geheele Geschrift, is by uitstek berispendwaerftig, daer ze den staet der za-ken in een valsche en onbehoorlyk licht stelt.

over
verde
te bre
gingt
het Pa
nae e
verkn
rige t
meen
van af
Die
Natie.
of be
bezielt
dan w
er ge
veel m
De
baarbe
den la
weinig
beginst
wordt
besluit
slagt;
werp
Wat d
nig va
Staetk
Hy

(*)
(†)

over onze *Medeburgers* staende te houden en te verdedigen; niet om onze broeders tot slaverny te brengen, maer om hunne eenheit en vereeniging met ons onder de volstrekte Heerschappy van het Parlement uittehouden; en dat niet met uitzicht nae enkele magt, afgescheiden van alle daer mede verknochte Voordeelen; (dat een zeer buitensporige beschuldiging is) maer uit liefde tot het gemeen belang, dat daer mede verbonden en daer van afhankelijk is. (*)

Dit is het, 't geen het *Parlement*, 't geen de Natie, beweert; — welke onbehoorlyke driften of beweegredenen sommige *byzondere Personen* bezielen, zal Dr. PRICE mogelyk beter weten dan wy, die het platte Land bewonen; Ik stel er geen belang in, om dezelve naetevorschen, veel min te verschoonen of te verdedigen.

De Doctor wil niets vorderen dan de *dankbaarheid* en den *handel* der Volkplantingen (+); den laetsten van een *vry Volk* te eischen is niet weinig willekeurig, en dit moet, volgens zyne beginsels, wanneer het *rechtswegen* gevorderd wordt, geweigerd worden; dit kunnen zy niet besluiten overtegeven voor het naestvolgende geslagt; hier van daen is Lord SHELBURNE's ontwerp onbestaenbaer met des Doctors Redeneering. Wat de *dankbaarheid* betreft, wy weten zeer weinig van derzelver gevoel of werkingen onder de Staetkundigen.

Hy vraegt, — „ Wat hebben zy gedaen? „ Zy

(*) Bladz. 54. 57.

(†) Bladz. 98.

„ Zyn zy den Oceaen overgestoken en op ons
 „ aengevallen? hebben zy ons de vrugten van
 „ onzen arbeid zoeken te ontnemen, en die Re-
 „ geerings-vorm in duigen zoeken te stooten, die
 „ wy zoo geheilgd houden? dit kan men niet
 „ voorwenden. In tegendeel. Dit is 't, dat wy
 „ haer gedaen hebben. Wy hebben ons begeven
 „ nae heure vreedzaeme woningen, onze vlooten
 „ en wapenen toegerust, om heure havens te slui-
 „ ten, heuren handel te bederven, heure goede-
 „ ren wegnemen, en heure steden te verbran-
 „ den. Wilden wy haer laten begaen, en ge-
 „ doogen, dat zy heur eigendom en regeerings-
 „ vormen in veiligheid bezaten, zy zouden, in
 „ plaets van ons te ontrusten, ons danken en
 „ zegenen. En evenwel zyn wy het, die ons
 „ verbeelden mishandeld te zyn. (*)

Dit vordert geen ander antwoord, dan dat wy
 voor een oogenblik onderstellen, dat het Graef-
 schap Durham de volkomenheit van het ge-
 zach des Parlements over zich ontkende, en er
 op stond, dat het als *een vrye Maetschappy* be-
 handeld wierd, ('t welk de Doctor toestaet, dat
 de openlyk erkende eisch der Volkplantingen
 is (†)), en dat het Parlement het zelve met ge-
 weld tot de zelve onderdanigheit poogde weder-
 tebrengen, die het overige van den Staet be-
 toont; — zou niet een redeneertrant als de bo-
 vengemelde als een vreemde buitenspoorigheit en
 ongerymdheit worden aengezien? Het is, op zyn
 best,

(*) Bladz. 58.

(†) Bladz. 58, 59.

best
 schil
 van
 Reg
 heel
 zaken
 schrit
 te z
 5.
 valfel
 Voor
 gebr
 „ w
 „ of
 „ te
 „ ne
 „ w
 „ or
 „ he
 „ en
 Dit
 ook
 Doct
 het
 tinge
 zond
 deze
 mely
 breng
 make
 noch
 hunn

best, een loutere besliffing van de zaak in geschil, *een onderstelling*, dat de Volkplantingen van ons onderseheidene Maetschappyyen zyn, die Regeeringen op zich zelve hebben, en ons geheel niet te kort doen of verongelyken; welke zaken, volgens het verklaerde oogmerk van het geschrift, behoorden *bewezen* (en niet enkel *gesteld*) te zyn.

§. 12. Bladz. 42 en 107. vinden wy een zeer valsche voorstel der redeneeringen, waer van de Voorstanders van het Oppergezach des Parlements gebruik maken. Dr. PRICE zegt, — „ dat „ wy den gehreklyken staet der plaetsbekleeding „ of representatie in dit Koningryk bybrengen, „ ten bewyze van ons recht, om den Americae- „ nen Schatting opleggen; beweurende, dat „ wy ons onderwerpen aan een Parlement, dat „ ons niet representeert, daerom behooren zy „ het ook te doen; dat wy de vryheit missen „ en daerom moeten zy ze ook niet hebben. „ Dit noemt hy een *vreemd* bewys, en dit zou het ook waerlyk wezen. Maer dat geene, daer de Doctor het oog op heeft, is geen *bewys* voor het recht van het Parlement om de Volkplantingen Schatting opleggen, — maer een byzonder *antwoord* op eene *tegenwerping*, door deze op dat recht ingebracht. De Hoofden, namelyk, van onze Medeonderdanen in America, brengen in, — „ dat zy geen deel hebben in het maken der wetten, geen stem in het Parlement, noch in persoon, noch door gemagtigden naer hunne eigene verkiezing, en daerom niet ge-

schat worden door zich zelven, gelyk wy. — Wy antwoorden; gy zyt in dit opzigt in het zelfde geval als zeer veele andere byzondere personen en geheele meenigtens van Menschen in Groot-Brittanjen; gy hebt daerom geen meer recht, om het gezach van het Parlement te betwisten, op het enkele voorwendsel van daer noch in persoon, noch door gemagtigden, tegenwoordig te zyn, dan deze hebben.

Wy bedoelen hier meê geenzins, het wettige en gevestigde Gezach van het Parlement over de Volkplantingen te rechtvaardigen, veel min te *bewyzen*; dit rust op andere gronden; ook willen we hier meê niet beweeran, dat zy met ons op gelyken voet staen, ten aenzien der teugels voor het misbruik van dit gezach; wy erkennen, ik altans erken het, en veelen met my, dat er in dit geval een merklyk onderscheid is ten heuren nadeele; (zie de voorgaende 6de §.) Wy willen alleen uit het dadelyk gebeurde en de geschiedenis onzer Staetsgesteldheit beweeran, dat het wettige gezach van het Parlement over de personen en goederen, ter voldoening aen de oogmerken eener Regeering, *niet* afhangt van heur deelgenootschap in dat gezach, 't zy in persoon, of door by haer verkoren gemagtigden; en dat bygevolg onze Mede-Onderdanen in America verkeerdt redeneeren, als zy inbrengen, — „ wy „ worden niet gerepresenteerd in het Parlement „ door gemagtigden naer onze eigene keuze; wy „ deelen niet in de magt van schatting of wetgeving, door het Parlement geoeffend; DAEROM „ zyn

lyk wy. "
 opzigt in
 byzondere
 Menschen
 geen meer
 ent te be-
 daer noch
 tegenwoor-

het wettige
 ent over de
 min te be-
 ook willen
 met ons op
 eugels voor
 kennen, ik
 lat er in dit
 heuren na-
 Wy willen
 de geschie-
 n, dat het
 de perfoo-
 en de oog-
 t van heur
 in perfoon,
 en; en dat
 America ver-
 — „ wy
 t Parlement
 keuze; wy
 g of wetge-
 d; DAEROM
 „ zyn

„ zyn wy niet wettig, en uit kracht der regee-
 „ rings-vorm, onderworpen aen de schatting of
 „ wetgeving van het Parlement."

§. 13. Dr. PRICE zegt, dat hy er geduu-
 rig op hoort aendringen, — „ Zyn zy niet on-
 „ ze Onderdanen." (*) — Ik kan my niet
 erinneren, dat dit my ooit ter ooren gekomen
 is; maer het is zeker een valsch voorwendfel; en
 zyn antwoord is juist, dat zy niet *onze Onder-
 daenen*, maer *onze Mede-Onderdanen* zyn; en
 uit deze hoedanigheid ook is het eigenlyk, dat
 wy afleiden, dat zy gezamenlyk met ons onder-
 worpen zyn aen de eenige hoogte en volstrekt
 besliffchende wetgeving van het Parlement; ten
 zy er eenige wettige uitzondering, uit kracht van
 handvest, vergunning, of verdrag, kan worden in-
 gebracht. Hoe verbazend strydt dit tegen zyne af-
 beelding der Volkplantingen, op andere plaetsen,
 als een ander volk, onder een heur eigene onder-
 scheiden regeering!

§. 14. „ Het eerste Grondbeginsel " (zegt
 Dr. PRICE) „ van onze Regeering, is *het recht*
 „ *van een Volk om hun eigen geld te geven en*
 „ *toetestaen.* " (†) Ik vinde geen zoodanig be-
 ginsel. De beginsels onzer Regeerings-vorm,
 met opzigt tot de Schatting, zyn

VOOR EERST: Dat er geen Schatting gelegd
 kan worden op Britsche Onderdanen, zonder de
 toestemming en het gezach van het Parlement;
 maer dat elke Schatting, door dat gezach opge-
 legd, wettig en van kracht is. TEN

(*) Bladz. 105.

(†) Bladz. 51.

TEN TWEEDEN, dat het Huis der Gemeentens het gevestigd recht heeft, ter verdeeling en bepaling der Sommen, die ten gemeenen dienste op de Maetschappy gelegd moeten worden, en om dus de noodige onderstand - gelden aen de Kroon te geven en toetstaen, vereenigd met de toestemming en het gezach der twee andere gevestigde deelen der Wetgevende Magt, de Koning en het Hoogerhuis. — Indien men het Huis der Gemeentens aanmerkt, als verbeeldende het Volk over 't geheel, dan zou men des Doctors beginsel kunnen toestaan, mits met eene kleine bepaling, op deze wyze: „ Het recht van „ het Volk om hun eigen geld te geven en toetstaen, te weten door zekere wettige, en door „ de Regeerings - vorm gevestigde gemagtigden, „ die naer gewoonte en Keurwetten verkoren „ zyn. ” Het Volk zelve *stemt* even zoo veel en zoo weinig *toe* tot deze *giften* en *vergunningen* van gelden, als tot het maken der wetten, of eenig ander werk van het Parlement; en daarom is „ het recht van het Volk, om *wetten voor zich zelven te maken*, ” even zoo veel, in denzelfden zin, en denzelfden graed, een eerst Grondbeginsel onzer Regeering als „ deszelfs „ recht om *hun eigen geld te geven en toetstaen* ”

De toestemming van het Volk heeft geen meer weinig verband met de Schatting, dan met enige andere heerschende magt van het Parlement: waarom Dr. PRICE dezelve meer byzonder betrekke-lyk maakt tot dien byzonderen tak, is hem zelve best bekend. — Daer zyn buiten twyffel
veele

veele
by uit
zyn g
Ma
„ Vol
„ sta
„ een
„ geg
ohwa
Rege
die L
„ op
„ der
MERK
nig ee
dat n
bood
geld
—
„ wy
„ dat
„ ons
herha
noch
aen d
Magt
te heb
neer l
danen

(*)
(†)
(§)

veele *Eerste Grondbeginsels* onzer Regeering, die by uitstek sterk met de beginsels en bewyzen van zyn geschrift stryden.

Maer de Doctör zegt; — „dit recht van een Volk, om hun eigen geld te geven en toetstaen, is intusschen het *grondbeginsel*, waerop een *vyre* Regeering, als zoodanig aangemerkt, gegrond is” (*). — Dit is volgens zyn leer ohwaer; want het *grondbeginsel* van eene *Vyre Regeering*, als zoodanig aangemerkt, is, volgens die Leer, „het recht van een Volk, om in alle opzigten door hun eigen wil geregeerd te worden” (zie de 3de *Afdeeling* der volgende AENMERKINGEN). Ook was het geenzins om zoodanig een *zelfsbestuur* of *belasting van zich zelven*, dat men Koning Karel den Eersten weerstand bood, (†) — dit geschiedde, om het ligten van geld *zonder toestemming van het Parlement*. —

— „Konnen wy met eenig recht zeggen, dat wy, als wy den Koning *heer* geld (te weten „dat der Volkplantingen) geven, wy hem dan „ons eigen geven” (§). Moet het al weder herhaeld worden, dat Wy *heer* geld noch geven, noch recht eischen om het te geven of toetstaen aan de Kroon? Het is de Hoogste Weergevende Magt van het Britsche Ryk, die het recht meent te hebben om haer Schatting opteleggen; en wanneer het Laegerhuis het geld onzer Mede-onderdanen in America aan den Koning geeft, geeft het

(*) Bladz. 52.

(†) Als boven.

(§) Als boven.

het even zoo veel *haer eigen*, als wanneer het hem het geld geeft van het Volk in *Yorkshire*; inderdaed geeft het in geen van beide gevallen *haer eigen*; maer, zoo als gezegd is, zy verdeelen de noodzakelyke onderstanden, om van de Maetschappy geheven te worden; of, zoo gy het zoo noemen wilt, — zy geven het geld der *Maetschappy*.

Het luit my hier, in 't voorbygaen aentmerken, dat de Doctor mis heeft, als hy onder de redenen of oorzaken van den wakkeren tegenstand der *Hollanders* tegen de *Spaensche* Heerschappy melding maekt van „het heffen van Schatting zonder hunne toestemming” (*). Want in den hier bedoelden zin eischen de Nederlanders op dien tyd, of oeffenen tegenwoordig, geen zoodanig recht, als Dr. PRICE verdedigt, om niet belast te worden zonder hun eigen toestemming, 't zy in persoon, of door gemagtigden, die zy zelve verkoren hadden. Schattingen op te leggen *zonder toestemming der Edelen en Staaten der Provinciën*, — was het bezwaer, daer hier op gezien wordt: voor het overige zyn de omstandigheden der Nederlanders van dien tyd, en der Americaensche Volkplantingen in den tegenwoordigen tyd, ten eenenmaele verschillende.

§. 15. Ik vlye my, dat Dr. PRICE my het recht zal doen, van my onder die *sommigen* te tellen, van wien hy niet twyfelt of „ze worden „door geen ander beginsel gedreven dan door de „achting voor 't geen zy meenen het rechmatig

(*) Bladz. 96.

„ge-

„ge-
„Vo
„ba
„(z
„wo
„ga
„dic
„ver
„he
„rin
„he
„da
„rin

schrift
hier a
in de
verde
komt
de V
onder
ring,
den S
maer
stigde
beloo
te spr
gesch

(*)
dit L
Aentel
(1)

„gezach van het Parlement (*) te zyn over de
 „Volkplantingen, en voor de Eenheit en Ondeel-
 „baerheit van het Britsche Ryk. Ik wenschte,
 „(zegt hy), dat de zulken konden bewogen
 „worden, om dat onderwerp door en door te
 „gaen onderzoeken, dat in het eerste deel van
 „dit Geschrift begrepen is, en, byzonder, te o-
 „verwegen, hoe veel onderscheid er is tusschen
 „het Verdedigen van het gezach eener Regee-
 „ring *binnen* eenen Staet, en het verdedigen van
 „het gezach van het eene Volk over het andere,
 „dat reeds gelukkig is in het bezit eener Regee-
 „ring van zich zelve, of die *de hunne* is” (+).

— Ik heb het eerste deel van des Doctor's ge-
 schrift door en door onderzocht; getuigen zyn de
 hier agter geplaatste Aenmerkingen; men zal daer-
 in de uitkomst zien. Voor 't overige, al wat hy
 verder zegt, in de even aengehaelde woorden,
 komt hier in geen deele te pas; want wy zien
 de Volkplantingen geenzins aen als *een ander Volk*,
 onder eene onderscheiden Opperste Vrye Regee-
 ring, die *heer* eigen is, maer als een Volk *binnen*
 den Staet, even als het Volk van Yorkshire is;
 maer het is een der voornaemste en meest begun-
 stigde verkeerde voorstellingen, door het gansche
 beloop van zyn stukje, van haer in den eersten zin
 te spreken; 't welk niets anders is dan de zaak in
 geschil op eene onbehoorlyke wyze voor bewezen

(*) Ik hebbe hier weder het *Parlement* gesteld voor
 dit *Land*, om de reden, hier boven (bladz. 48) in de
 Aenteekening bygebragt.

(†) Bladz. 59.

te houden; — een gemaklyke manier van redeneeren, inderdaad, die ons de moeite spaert van het bewyzen! Men zou even goed van *Bristol* of *York* kunnen spreken als van een onderscheiden Volk, — en bewyzen, dat zy Regeeringen op zich zelven hebben, daer zich het Parlement niet meê behoort te bemoeijen: zy zyn, wel is waer, onderscheiden in plaets of andere byzondere omstandigheden, maer zy zyn *het zelfde Volk* of *de zelfde Burgerlyke Maetschappy*; en, schoon begiftigd met verschillende ondergeschikte Regeeringen tot byzondere oogmerken, zyn zy nogtans door dezelfde banden, onder een en het zelfde hoogste wergevende Gezach, vereenigd. Ik wyze u, ter bevestiging hier van, nae het vorige van dezen brief. De meeste redeneeringen van Dr. PRICE ten voordeele der Americaensche Volkplantingen, door zyn geheele geschrift heen, ontfangen een aenmerkelyken trap van heure aenneemlykheit uit die nu beoordeelde aengenomene Onderstelling, — gelyk ook uit het voorstel van het geschil, als bestond dit, tusschen *dit Koninkryk* en die *Vreemde Staeten*, de Volkplantingen, daerin, dat *wy*, hier in dit Eiland, een volstrekt Rechtsgebied eischten, of onze Heerschappy wilden uitbreiden over deze Staeten, daer wy alleen voorgeven derzelver Mede-Onderdanen te zyn. [Zie §. 11. Aentekening] (*).

De Doctor wenscht wyders, dat wy overwegen
zul-

(*) Zie Dr. PRICE's Aenmerkingen, enz. bladz. 20, 21, 22, 28, 29, 30, 34, 36, 53, 55, 58. en verder door het geheele Geschrift.

zullen,
„ ven a
„ dit to
„ van e
(dit zal
„ wy d
„ verfp
„ Geza
„ zyn,
„ staen
„ voor
„ ren
„ Alty
ken nie
zach er
Magt,
Onder
deelen
duurza
wy rec
die on
voorvl
Mac
min no
sche be
Volker
of heu
neer z
len, d
zucht

(*)
(†)

zullen, „ dat de begeerte om gezach te handha-
 „ ven alleen te rechtvaardigen is, voor zoo ver
 „ dit tot een middel kan strekken ter bevordering
 „ van eenig oogmerk, en eenig goed kan doen;
 „ (dit zal ieder gereed toestaen,) „ en dat wy, eer
 „ wy den hongersnood en het vuur over een land
 „ verspreiden, om het tot erkentenis van ons
 „ Gezach te brengen, behoorden verzekerd te
 „ zyn, dat daer uit groote voordeelen zullen ont-
 „ staen, niet alleen voor ons zelve, maer ook
 „ voor het Land, dat wy wenschen te verove-
 „ ren ” (*).

Altyd een valsch Voorstel van zaken! *Wy* zoe-
 ken niet te maken, dat de Volkplantingen ons ge-
 zach erkennen, maer dat der *hoogste Wetgevende*
Magt, en onze onderlinge burgerlyke *Eénheit* en
Onderwerping aen dat gezach. De groote Voor-
 deelen, die men zich hier in voorstelt, zyn de
 duurzaamheit en zekerheit dier Voordeelen, die
 wy reeds ondervonden hebben, of nog verder uit
 die onderlinge Vereeniging en verbindtenis mogten
 voortvloeijen.

Maer de Leer van *Verzekerdheit* (†) is zoo
 min noodzakelyk in de bevordering van onze aerd-
 sche belangen, als in den Godsdienst. Zoo geene
 Volken of Maetschappyyen ten Onrlog optrokken,
 of heure rechten zogten te verdedigen, dan wan-
 neer zy *verzekerd* waren van de groote Voordee-
 len, die daer uit zullen voortvloeijen, — heersch-
 zucht en onrechtvaardigheit zouden haer spoedig van
 heure

(*) Bladz 59.

(†) In 't Engelsch: *Assurance*.

60 BRIEF AEN EENEN VRIEND.

heure waardigste rechten en Eigendommen beroven. Maer dit is te klaer, om eenige verdere opheldering te verdienen.

Tans, MYN. HEER! heb ik, zoo ik meen, myne gevoelens over dit onderwerp, die gy begeerde te weten, op een voldoende wyze verklaerd, te gelyk met de gronden, waerop zy steunen, en waer door de voornaemste kracht van Dr. PRICE's redeneering gemakkelyk te keer gaen kan worden, ik make dan een einde van dezen brief met de Verzekering dat ik ben

UE: enz.

H. GOODRICKE.

YORK,
1 May, 1776.

A E

LEH

BURG

Statuo ef
nerib
fufa.

Comme
faire
Gou
la lit

But the
je&in
Dem
the

RIEND.

ommen beroven.
erdere ophelde-

zoo ik meen,
rp, die gy be-
ende wyze ver-
waerop zy steu-
mste kracht van
elyk te keer ge-
n einde van de-
ik ben

. enz.

DRICKE.

AENMERKINGEN

O P

D^R. PRICE'S

LEER EN GRONDBEGINSELEN

V A N

BURGERLYKE VRYHEIT EN REGEERING.

Statuo esse optime constitutam rempublicam, quæ ex tribus ge-
neribus illis, regali, optimo, & populari, sit modice con-
fusa.

CICERO *Fragm. de Republica. Lib. II.*

Comme dans les Democraties, le peuple paroît à peu près
faire ce qu'il veut, on a mis la Liberté dans ces sortes de
Gouvernemens; & on a confondu le pouvoir du peuple avec
la liberté du peuple.

MONTESQUIEU *Esprit des Loix. Liv. XI. Ch. 2.*

But the wisest, best, and far the greatest part of mankind, re-
jecting the simple species of *Monarchy*, *Aristocracy*, and
Democracy, did form governments mixed or composed of
the three.

SIDNEY *on Government. Ch. I. §. 10.*

LEI

stuk
deele
merk
by h
Ame
die n
onbe
Rege
geeri
gen g
Dr. l
der l

AENMERKINGEN

O P

D^r. P R I C E'S

LEER EN GRONDBEGINSELEN, ENZ.

EERSTE AFDEELING.

I N L E I D I N G.

Het vostrekt Oppergezach, 't welk het Britsche Parlement zich toeëigent over de Americaensche Volkplantingen, is zoo wel staende gehouden als tegengesproken, met veel kracht van bewyzen. Zonder dit stuk voor het tegenwoordige eenigzins te beoordeelen, — betuige ik alleen, duidelyk te merken, dat er in den loop dezer beoordeeling by herhaling zulke gevoelens ten voordeele der Americaensche Eisschen ter baene gebragt zyn, die niet alleen met de waarheit stryden, maer ook onbestaenbaer zyn met de Gronden der Burgerlyke Regeering en de beginselen onzer uitmuntende Regeerings-vorm. Dit denk ik, dat in een vry hoogengraed zoo is met het onlangs uitgegeven stuk van Dr. PRICE, getiteld: *Aenmerkingen over den aert der Burgerlyke Vryheit*, enz. Hier uit is de volgende:

gende Wederlegging tegen de Grondbeginselen, in dat beruchte stuk vervat, ontstaan: — niet zoo zeer evenwel, om dat ik dit aenmerkte, als meer byzonder gevaerlyk in gevoelens, of sterker in bewyzen, dan andere vroegere voortbrengfels der drukpers, maer om dat het een algemeener Leerstellig voorkomen (*) heeft, gelyk ook, om dat de welgegronde achting des Schryvers in de geleerde werelt, en het zonderling gewigt, dat byzondere omstandigheden daer aen geven, hetzelfde een gezach byzetten, bekwaem om veel uitgebreider kwaed te doen dan iets, dat tot dus verre is in 't licht gekomen.

Ik heb wel eer met grooten smack en veel nut Dr. PRICE'S *Review of the questions and difficulties in Morals*, of *Nader onderzoek der twistvraegen en zwaarigheden in de Zedekunde*, en zyne *four Dissertations*, of *vier Verhandelingen*, gelezen (†). Elk moet toestaen, dat hy de daer in ondernomen onderwerpen behandeld heeft met eene duidelykheit, naeuwkeurigheid en oordeel, die naer verdiensten bewonderd zyn, en ik telle ze onder de waerdigste Verhandelingen over deze Stoffen. Maer daer schynt my zoo een sterk verschil in het Geschrift, 't welk ik tans voor my hebbe, dat ik, zoo er zyn naem niet voor geplaeft ware, niet geloofd zou hebben, dat dit een werk van denzelfden Schryver was. Wanneer ik eenige verderflyke leer of losbandigheid aen de be-

(*) *Systematical appearance.*

(†) De laetstgenoemden zyn ook in onze tael gebragt, en der lezing overwaardig. VERT.

beginf
eigene
dat di
met g
leen n
zyn z
nen or
plantir
voortr
lerten
vooro
geener
slag-n
rechth
de mi
te gev
schade
Ik
twee
caensc
verlev
grondl
Regee
schien
ik ant
van w
't alge
der Re
danig
denke
den v
weld
Grond

grondbeginselen,
men: — niet
aenmerkte, als
ens, of sterker
voortbrengfels
en algemeener
elyk ook, om
hryvers in de
gewicht, dat
geven, het-
om veel uit-
dat tot dus

ek en veel nut
ions and diffi-
zoek der twiſt-
kunde, en zy-
erhandelingen,
dat hy de
behandeld heeft
gheit en oor-
erd zyn, en ik
ndelingen over
my zoo een
lk ik tans voor
n niet voor ge-
en, dat dit een
Wanneer ik
igheit aen de
be-

mze tael gebragt,

beginselen van dezen Heer, of iemand anders toe-
eigene, wil ik daer mede niet te kennen geven,
dat dit verderfelyke met opzet bedoeld zy; ik heb
met geene oogmerken te doen, — maer al-
leen met de dollingen en derzelver gevolgen. Daer
zyn zeker veele zeer geachte en waerdige perſoo-
nen onder de Voorspraken der Americaenſche Volk-
plantingen tegen de Regeering; maer de kennis,
voortreflykheit, en waerde, die zy bezitten, be-
letten hen niet in dollingen, misvattingen, en
vooroordelen te vervallen, — en behooren
geenen vryen Brit te wederhouden, om zulke mis-
ſlagen; in zaken van gewigt, met behoorlyke op-
rechtheit en beſcheidenheit aentoonen. Immers
de misvattingen van zoodanige Mannen zyn dies
te gevaerlyker, en hebben te meer kans, om een
ſchadelyken invloed te verſpreiden.

Ik ſchroomde niet te erkennen, dat er zich in
twee of drie werkjes, gedurende het Ameri-
caenſche geſchil, pogingen opgedaen hebben ter
verlevendiging van eenige verouderde ſlaeffche
grondbeginsels, ſtrydig met de vaſtgeſtelde vrye
Regeerings-vorm van dit Land; Men zal mis-
ſchien zeggen: waerom deze niet te keer gegaen?
ik antwoorde, zy zyn zeer weinig in getal en
van weinig kracht, ſlaeuw, zonder invloed, in
t algemeen afgekeurd, ten deele op het gezach
der Regeering veroordeeld, en ten eenemael zoo-
danig eener opmerkinge onwaardig geweest. Ja ik
denke, dat ze met zeer veel recht mogen gehou-
den worden voor enkele gevolgen van het ge-
weld, waer mede de buitenſpoorigſte losbandige
Grondbeginsels ſederd eenigen tyd zoo ernſtig ge-
band-

handhaefd en voortgeplant zyn; want het is in het Staetkundige byzonder waer, — dat het ene uiterste den weg baent tot het andere: — losbandige beginsels baenen altyd en natuurlyk den weg tot het uiterste van onbepaalde Oppermagt, — belden even vyandig tegen de vryheit; en ik houde my verzekerd, dat, indien onze denkbeelden van Burgerlyke Maetschappy, Vryheit, en Regeering geregeld waren naer de opgave van Reden en de beginfelen onzer vastgestelde Regeerings-vorm, — alle Slaefsche en willekeurige Gronden altoos met de welverdiende verontwaerdiging zouden worden aengezien. Door zoodanige valsche en onverdedigbaere beginsels dan te keerte gaen, die de heilzaeme banden eener rechte burgerlyke Regeering los maken, en zulke trachten te sterken, die niet de evengemelde pogingen overeenstemmen, — zal ik de geheiligde zaak der algemeene VRYHEIT in meer dan één opzigt dienst doen.

Niet verbonden aen eenige party, of aen eenige Staetkundige Oogmerken, — ben ik van gevoelen, dat de Burgerlyke Regeering in geen ander licht beschouwd kan worden dan als *een toebetrouwd Gezach* (*), door deszelfs natuur bepaeld tot de oogmerken der burgerlyke Vereeniging, door de Maetschappy, tot het gemeene Welzyn, gesteld in handen van zekeren persoon of personen, in zoo verre, dat geen Regeerders eenige magt bezitten buiten die grenzen, en dat de eenige juiste grondslag van alle burgerlyk ge-

(*) *a Trust.*

zach be
Het i
PRICE
geering
gen.
niet de
tusschen
ik meer
van zel
zwak zy
met die
moeij
nen, v
worden
het Vol
de *begin*
voorkom
uitkomst
onderzo
lezers m
van alle
en den
geven.

want het is in
 , — dat het
 tot het andere :
 en altyd en na-
 e van onbepaalde
 ryandig tegen de
 erd, dat, indien
 ke Maetschappy,
 l waren naer de
 selen onzer vast-
 alle Slaeffche en
 de welverdiende
 aengezien. Door
 igbaere beginsels
 eme banden eener
 maken, en zulke
 engemelde pogin-
 ik de geheiligde
 in meer dan één
 rry, of aen eeni-
 ben ik van ge-
 eering in geen an-
 dan als een toe-
 szelfs natuur be-
 rgerlyke Vereeni-
 tot het gemeene
 ekeren persoon of
 geen Regeerders
 greizen, en dat
 lle burgerlyk ge-
 zach

zach bestaet in de *toestemming* der Maetschappy.
 Het is op dezen grond, dat ik voor heb, Dr.
 PRICE's beginselen van Vryheit en Burgerlyke Re-
 geering op eene strikte en oprechte proef te bren-
 gen. Ik verzoek, dat men opmerke, dat het
 niet de *toepassing* dier beginsels op het geschilpunt
 tusschen dit Land en de Volkplantingen is, die
 ik meene te keer te gaen, (schoon het gebouw
 van zelyven moet vallen, als de Grondvesten te
 zwak zyn, waer op het steunt); ook wil ik my
 met die toepassing in 't geheel niet verder be-
 moeijen, dan dienstig is, om de uiterstens aenteroo-
 nen, waer toe des Schryvers beginsels kunnen
 worden uitgestrekt, en te doen zien, hoe ver zy
 het Volk zouden kunnen vervoeren; het zyn dan
 de *beginsels* zelve, zoo als die in het Geschrift
 voorkomen, die ik voor heb te overwegen. De
 uitkomst zal genoeg blyken in den loop van het
 onderzoek zelve, waerin ik wensch, dat myne
 lezers my zullen volgen met een hart, ontdaen-
 van alle Vooroordeelen, en geneigd om het licht
 en den invloed der waarheit een vryen toegang te
 geven.

TWEDE AFDEELING.

Dr. PRICE's voornaeme Stelling.

Doctor PRICE's Grondstelling ten aanzien der Burgerlyke Regeering is deze: „Geen een persoon, of een zeker getal van personen, kan eene rechtmatig Wetgevend gezach hebben over eenen anderen persoon of personen, die niet, gelykelyk met de vorigen, deelen in de magt der Wetgeving, 't zy *hoofd voor hoofd*, of door een *gelyke en evenredige plaatsbekleeding*; dat is door gemagtigden, voor korte tydperken door de meerderheit van het Volk gekoren, onderworpen aen derzelver Voorschriften, en aen dezelve verantwoording schuldig.”

Of met andere woorden: „Daer is geen *rechtmatige en wettige* Regeering, dan die, welke beruht, of in alle de Leden der Maetschappy, handelende by meerderheit van stemmen, — of in eene Vergadering van Gemagtigden, voor korte tydperken door zoo eene meerderheit verkoren, onderworpen aen derzelver Voorschriften, en Verantwoordelyk voor dezelve.” (*)

De (*) Deze is de Stelling, die Dr. PRICE toepast op het geschil tusschen het Parlement en de Americaensche Volkplantingen; en zy beslucht duidelyk de zaak tegen alle burgerlyk gezach van het eerste over de laetsten. In de toepassing daer van, brengt hy verscheidene Omstandigheden by, die, in zyn gedagten, de hardheit van het byzondere geval der Volkplantingen merkelyk verzwaren; maer het geschil, wie *Recht* hebbe, is beslucht op den grondslag der bovengemelde gewigtige en veel in zich bevattende stelling.

en aanzien der
e: „Geen een
perfoonen, kan
ach hebben o-
perfoonen, die
eelen in de magt
hoofd, of door
bekleding; dat
tydperken door
ekoren, onder-
ten, en aen de-
”

r is geen recht-
dan die, welke
r Maetschappy,
stemmen, —
magtigden, voor
meerderheit ver-
over Voorschrif-
dezelve. ” (*)

De
PRICE toepast op
de Americaensche
lyk de zaak tegen
over de laetsten.
verscheidene Om-
de hardheit van
en merkelyk ver-
hebbes, is beslist
wigtige en veel in

De Doctor heeft nergens in zyn Geschrift de
verscheidene byzonderheden dezer Hoofd-stelling,
in één oogpunt gebragt, of met die naeuwkeurig-
heit en klaerheit voorgedragen, als ik hier noodig
oordeelde te doen. — op dat wy met duidelyke
en welbepaalde begrippen zouden mogen voort-
gaen. Ik heb, zoo nae mogelijk, des Schryvers
eigen woorden behouden, maer ben byzonder be-
dagt geweest, om zyn *meening*, zoo als ze in het
geschrift vervat is, met de meest mogelyke en
schroomagtige naeuwkeurigheid, voorttedragen. (Zie
Bladz. 20, 21, 27 — 30, 95, 96, 106 en 107.
in de *Aentekening*; zie ook de DERDE en NEGEN-
DE van deze mynē AENMERKINGEN.) Ik zei, met
eene *schroomagtige naeuwkeurigheid*, — want,
schoon ik, tot een vollediger onderzoek, gewenscht
kon hebben, één of twee byzonderheden der bo-
ven voorgedragene stelling juist te bepalen, —
en het niet moeilyk zou geweest zyn, dit by ge-
volgtrekking te doen, — ik heb nogtans verko-
ren, byzonder omzigtig te zyn, dat ik geen be-
paelder zin hechte aen eenig deel daer van, als
zyne eigene verklaring duidelyk ontdekt. Dit is
vooral zoo met de uitdrukking *verantwoordelyk*
lyk (*) in zyn vereischte, „dat de gevolmag-
tigden *verantwoordelyk* zyn voor het Volk.”
Daer is eene gewigtige dubbelzinnigheit in dit
woord, omtrent dit onderwerp en in dit verband
gebezigd. Meent de Doctor er niets meer door,
dan dat die Gemagtigden, gelyk alle andere bur-
gerlyke Bestuurders, hoe genoemd, als zy gewel-
de-

(*) *Accountable.*

denaers en onderdrukkers worden, als zy de grenzen van alle burgerlyke magt te buiten gaen, wettig wederstaen, tegengesproken, ja zelfs afgezet mogen worden door de Maetscharpy, die een *natuurlyk* en *onvervreemdbaar* recht heeft, om alle middelen aentewenden, die ter haerer behoudenis en veiligheid dienstig zyn; — Dat is, even als de eene man, of het eene Volk, een ander tot verantwoording roept? — Of meent hy, dat die Gemagtigden, wien de rechten van de *hoogste* Wetgeving en Regeering onderfeld worden te zyn toebetrouwd, verantwoordelyk zullen zyn wegens hunne maetregelen voor het Volk, als voor een hooger Vergadering in den Staet, — even als tot een wettige burgerlyke hooger magt, — juist zoo als, by voorbeeld, onze Rechters aengeklaegd en tot verantwoording geroepen kunnen worden voor het hooge Gerichts-hof van het Parlement? — Daer is een wezenlyk onderscheid in deze twee verklaringen, en ik ben overtuigd, dat de laatste alleen niet des Doctor's Leerstelsel strookt; elk van deze zou my voordeelen tegen het zelve hebben opgeleverd; want *de laatste* zou zoo wel een tegenstrydigheid behelzen, als zyn ontwerp beladen met dezelfde zwarigheden, die hem noodzaken, om de Regeering uit de handen van het Volk in die van Gemagtigden te stellen; en *de eerste* laet het Volk geen zelsbestuur genoeg over, om te beantwoorden aan de geroemde voordeelen zyner leer.

Ik heb my van geene dezer verklaringen bediend, maer de uitdrukking gelaten in denzelfden onzekeren staet, als ik ze gevonden had. Dit is

is sleg
onnae
beelde
tans o
schryv
aenger
in zyn
hartsto
een na
nemen
wyder

De
voor r
vryheij
ten, .
geerin
de Ma
betrou
dens,
kleed
schapp
vorm
lykt e
nen t
Dit ze
ken u
„ alle
„ der
„ wa
„ best

(*)
gen.

is zy de gren-
 en gaen, wet-
 a zelfs afgezet
 py, die een
 ht heeft, om
 haerer behou-
 Dat is, even
 ik, een ander
 meent hy, dat
 van de *hoogste*
 worden te zyn
 en zyn wegens
 als voor een
 — even als
 magt, —
 Rechters aen-
 roepen konnen
 of van het Par-
 onderscheid in
 overtuigd, dat
 rtstelfel stroomt;
 egen het zelve
 e zou zoo wel
 zyn ontwerp
 die hem nood-
 anden van het
 stellen; en *de*
 uur genoeg o-
 geroemde voor-
 rklaringen be-
 in denzelfden
 den had. Dit
 is

is slechts één der menigvuldige bewyzen van groote onnaauwkeurigheid en sordigheid, zoo in denkbeelden als uitdrukkingen, in het boek, dat ik rans onder handen heb (*), die alleen toetschryven zyn aen de Leer, die de Doctor heeft aangenomen, en aen zyn gebruik, schoon zeer in zyn nadeel, van liever de schryfwyze van eenen hartstocht-roerenden alarmblazer, dan die van een naauwkeurig en wysgeerig Navorscher, aentemenen. — Doch ik gae voort met de stelling wyders nategaen.

De Leer dan, daer in vervat, komt my strydig voor met de opgave der reden, en de natuurlyke vryheit van het menschdom, die schynen toetelaten, — dat, gelyk alle wettige burgerlyke Regeering ten eenemaal rust op de toestemming van de Maetschappy, en uit derzelver aert een toebetrouwd Gezach en Volmagt is tot zekere eindens, welke door één of meer personen kan bekleed worden, daerom dan een aental of Maetschappy van menschen zoodanig eene Regeeringsvorm kan invoeren of goedkeuren, als zy gevoeglykft en heilzaamft achten, en zoo een gezach konnen toebetrouwen, als zy het best oordeelen. Dit zelfde gevolg schynt men ook te mogen trekken uit Dr. PRICE's eigen gevoelen, — dat „alle verschillende Regeeringsvormen niet anders zyn dan zoo veele verschillende manieren, „waer op het Volk deszelfs zaken verkiest te „bestuuren, en het gerust genot van deszelfs „rech-

(*) Zie de NIEUWDE AFDEELING dezer *Aanmerkingen*.

„ rechten te g. nieten. ” (*) Ongetwyffeld kan de eene Regeerings - vorm beter geschikt zyn voor het wezenlyk belang der Maetschappy dan de andere; maer, voor zoo ver zy eenigzins rust op de toestemming der Maetschappy, — is zy geen *onrechtmatig* of *onderdrukkend* gezach, maer een *ten vollen billyke en wettige* Regeering. Dit hebben de geachtte Schryvers over de natuur der burgerlyke Regeering beweerd. Maer het schynt, dat Dr. PRICE van een ander gevoelen is, en dit is waerschyndlyk *het nieuwe*, dat, zegt hy, *misschien* in zyne aenmerkingen over de burgerlyke Vryheit te vinden is (†). Maer het zy dan *nieuw* of *oud*, deze aenmerkingen hebben er dat gewigt aen gegeven, en zyn van zoo veel gevolg geweest, dat het eene byzondere opmerking verdient. Laet ons zyn verdere redeneering volgen.

De gemelde Leër, zegt hy, is een gevolg van, dat is, overeenkomstig met, *de natuur en Grondbeginsels der Burgerlyke Vryheit, zoo als die door hem verklaerd zyn* (§), en dit is ontwyffelbaer zeker; want hy had gesteld, dat

„ BURGERLYKE VRYHEIT bestaet in de magt
„ eener Maetschappy, om zich zelve te bestuun,
„ door haer eigen wil, zoo als deze wordt uitgedrukt door de meerderheit der Leden, of
„ door Afgevaardigden, daer door aengesteld,
„ onderworpen aen de voorschriften van, en verantwoordelyk voor zoodanig eene meerderheit;”

Ook

(*) Zie Bladz. 7. vergelyk Bladz. 8. 10. en 13.

(†) In de Voorreden voor de eerste Uitgave.

(§) Dr. PRICE'S Aenmerkingen, bladz. 20.

getwyffeld kan
chikt zyn voor
py dan de an-
gins rust op
— is zy geen
ch, maer een
ng. Dit heb-
atuur der bur-
er het schynt,
elen is, en dit
zegt hy, mis-
de burgerlyke
er het zy dan
hebben er dat
oo veel gevolg
pmerking vor-
ering volgen.
en gevolg van,
uur en Grond-
o als die door
ontwyffelbaer
aet in de magt
ive te bestuu-
ze wordt uit-
er Leden, of
r aengesteld,
van, en ver-
meerderheit.”
Ook

Ook draegt hy *deze* Vryheit voor „ als een eerst „ Grondbeginsel, — een wezenlyk en onver- „ vreemdbaar recht, — dat geen mensch, of „ maetschappy kan opgeven. ” (*)

Hier zyn wy nu gekomen tot den Hoeksteen van des Doctor's Stelsel, te weten, — „ dat „ BURGERLYKE VRYHEIT, (N.B. zoo als die „ door hem bepaeld en verklaerd is,) een gehei- „ ligd en onwaerdeerbaar recht is, dat geen „ mensch of Maetschappy wettig kan afstaen aen „ anderen, of door geene menschlyke magt kan „ ontnomen worden.

Daer dit een gevoel is, dat vry veel verschilt van dat der uitmuntendste Schryvers over de na- tuur der Regeering; — daer het de grondsteun is van des Doctors Geschrift, — en te gelyk de bron van veele ernstige en gewigtige gevolgen, door hem niet onderscheiden aangewezen, — zou men verwagt hebben, dat hy dit met de drin- gendste bewyzen zou bevestigd, ten minsten, dat de Doctor zich byzonder gezet zou hebben, om dit stuk te bewyzen; maer, in plaets van dit, houdt hy het overal voor toegestaen, en onder- stelt de waarheit van dit beginsel, zonder er ee- nig bewys voor optegeven. Dit is iets, dat hy zelve uitdrukkellyk erkent, zeggende, — „ Het „ doelwit dezer aanmerkingen is, de „ redelykheit der burgerlyke Vryheit voor toege- „ staen houdende, te toonen, waerin dezelve be- „ staet, en wat haer van het tegengestelde [de „ Sla-

(*) Zie de volgende *Afdeeling* dezer Aanmerkingen.

74 AENMERKINGEN OP DR. PRICE'S

„Slaverny] onderscheide." (*) Zeer onverantwoordelyk inderdaad! De beginsels dan, die de Grondslag zyn van des Docters stoute besliffchingen tegen het gezach van het Parlement, — deze zoo hoog opgevyzelde beginsels worden niet *be-*
wezen, maer *voor toegestaen gehouden*. Immers het is geen *van zelveblykende* waerheit, dat Burgerlyke Vryheit, in den zin als Dr. PRICE deze woorden bezigt, *onvervreemdbaar* is; of met andere woorden, — dat het bestuur van eenen Staet *NIE T mag* toebetrouwd worden aen eenige andere perſoonen, dan aen het geheele byeenvergaderde lichaem van het Volk, of aen zoodanige Gemagtigden als boven staen aangewezen! Zeker het schynt aennemelyker, dat dit wel *mag* geschieden.

Wat kan men *niet* bewyzen, als iemand maer beginsels daer stellen en voor toegestaen houden mag? door zoo veel Vryheit te nemen kan men alles staende houden. Is er dan niet een aenmerklyke gaeping in des Docters Saemenstel, als men dit aanziet als geschikt en aengeprezen om ons te overtuigen? — daer ontbreekt niet minder dan het bewys zyner voornaemste en eerste Grondbeginsels. Zoo lang dit niet voor den dag komt, moet het ten aanzien der *voldongenheit* aen ieder bedagtzaam mensch *onvoldoende* voorkomen. En zoo het bewys vertchynt, stel ik er geen twyffel in, of de Ongenoegzaamheit zal duidelyk openbaer worden, of ten minsten gemaklyk zyn aentetoonen.

Veele

(*) Dr. PRICE'S Aenmerkungen. bladz. 18.

Ve
kinge
van b
begin
den m
der V
wikke
fels z
onder
geleg
weege
een k
gegeve

D

Z
De
tuffche
geval
beiden
toom
voerd.

(*)
van de
placfe
caufe
fa far

Zeer onver-
s dan, die de
te besliffchin-
nt, — deze
den niet *bo-*
den. Immers
eit, dat Bur-
PRICE deze
; of met an-
r van eenen
n aen eenige
le byeenver-
en zoodanige
ezen! Zeker
mag gefchie-

niemand maer
taen houden
men kan men
iet een aen-
menftel, als
geprezen om
kt niet min-
fte en eerfte
oor den dag
wildongenheit
ende voorko-
stel ik er
heit zal dui-
en gemaklyk

Veele

s. 28.

Veelē zaken intuffchen, in Dr. PRICE's aenmer-
kingen beweerde en voorgedragen, die den ſchyn
van bewys hebben, zyn liſtig ingericht, om zyne
beginsels aentepryzen en inteprēten, en konnen
den onbedagtzaemen en oppervlakkig-oordeelen-
den misleiden; byzonder daer de naem en de zaak
der Vryheit zoo vaak wordt ingevoerd. De ont-
wikkeling en ontdekking dezer bedrieglyke ſteun-
fels zullen de dienſtigſte middelen zyn, om myn
onderwerp te vervolgen, en leveren my goede
gelegenheden op om des Doctōr's Leerſtelſel te
weegen; — nadat ik in de volgende *Afdeling*
een kort begrip van zyne beginsels zal hebben op-
gegeven.

DERDE AFDEELING.

Kort begrip van des Doctōr's Beginsels.

ZELFSBESTUUR OF ZELFSREGEERING is het
waere wezen der Vryheit, *Bladz. 4.*

Deze bepalen de grenzen, en trekken de lyn
tuffchen *Vryheit* en *Slaverny*. Zoo ver, in eenig
geval, de werking van eenige oorzaak tuffchen
beiden komt, om de magt van *Zelfsbestuur* inte-
toomen, zoo ver word de *SLAVERNY* inge-
voerd. *Bladz. 5 en 6. (*)*

De

(*) Om dat myne vertaling hier iets verſchilt van dien
van den Heer J. D. BARON VAN DER CAPELLEN,
plaetſte ik hier de Engeliſche woorden van Dr. PRICE:
— *As far as, in any instance, the operation of any
cause comes in to restrain the power of Self-Government,
so far Slavery is introduced, V&KT.*

De VRYHEIT van eenen *Staat*, of de BURGERLYKE VRYHEIT, bestaat daer in, dat men door zich zelve geregeerd worde, dat is, door den wil van het grooter getal van het Volk. *Bladz. 4, 5.* — SLAVERNY bestaat in geregeerd te worden door den wil van een ander. *Bladz. 5.*

Deze *Burgerlyke Vryheit*, intusschen, onbestaenbaer zynde met de getteldheit van groote Staeten, zegt hy, moeten we ons vergenoegen, met er nabYTEKOMEN: daerom breidt hy zyne bepaling uit, en maekt ze ruimer, in zoo ver, dat hy de Regeering door *Gemagtigden* of Plaetsbekleeders gehengt. *Bladz. 8—11.*; — maer dan bepaelt en stelt hy wyders deze aentelling van *Gemagtigden* op eene wyze, die eindelyk de volgende bepaling der BURGERLYKE VRYHEIT van eenen *Staat* te voorschyn brengt.

Deze bestaat daer in, dat dezelve geregeerd word, 't zy door den wil der meerderheit van het Volk, of door den wil eener Vergadering van *Gemagtigden*, door die meerderheit aengesteld, gebonden aen derzelver Voorschriften, en daer voor verantwoordelyk. — Elke Staat, die zoo niet geregeerd word, is in SLAVERNY. *Bladz. 10, 11.*

Daer dit dan, volgens des Docters denkbeelden, de *waare VRYHEIT* is, die *voornaemste Zegen* van den mensch in zynen staat als *Burger*, die waerlyk geheiligde en onwaerdeerbare zegen. *Bladz. 6 en 19.* — verklaert hy wyders, dat het Volk nooit te veel daer van kan hebben, *Bladz. 13.*, en dat zy niet afgestaen, opgegeven, of

weg-

wegge-
verdr-heit
druk
derha
elkan
niet
boof
naer
repre
Volk
naer
Volkvorm
tegen
30,D
gerly
dat
terw
gewi
ontk
len
ken.C
nen
The
imp

, of de BUR-
daer in, dat
orde, dat is,
van het Volk.
estaet in gere-
an een ander.

Tchen, onbe-
an groote Sta-
genoegen, met
zyne bepaling
ver, dat hy
f Plaatsbeklee-
maer dan be-
relling van Ge-
yk de volgende
EIT van eenen

elve geregeerd
meerderheit van
er Vergadering
derheit aenge-
orschriften, en
lke Staet, die
LAVERNY.

stors denkbeel-
ie voornaemste
met als Burger,
verbaere zegen.
vyders, dat het
ebben, *Bladz.*
opgegeven, of
weg.

weggenomen kan worden door eenige verovering,
verdrag of gunst, *Bladz.* 6, 19, 25, 26, 30.

— Alle gezach, dat met deze burgerlyke Vry-
heit onbestaenbaer is, is onrechtvaerdig en onder-
drukkende. *Bladz.* 29. Alle burgerlyk gezach
derhalven van Persoonen of Maetschappyyen over
elkander is *onwettig* en *onrechtvaerdig*, zoo ze
niet te saemen in een wetgevend lichaem, 't zy
hoofd voor hoofd, of door een *rechtmatige*,
naer te voren opgegeven bepalingen *geevenredige*
representatie, zyn ingelyfd; en naer gelang het
Volk *meer of minder* deel in de Regeering heeft,
naer evenredigheid der toezienende magt van het
Volk, over hun, door wien het bestuurd word,
— naer gelang daer van is eene Regeerings-
vorm *vry, goed, rechtmatig* en *wettig*, of het
tegendeel. *Bladz.* 11, 20, 21, 26, 27, 29,
30, 95 en 107.

Deze zyn Dr. PRICE's beginselen over de bur-
gerlyke Vryheit en Regeering, die ik verzoek,
dat de Lezer bestendig in zyn gedagten houde,
terwyl wy voortgaen. Hy zegt, dat ze zoo wel
gewichtig als *juist* zyn. (*) Het eerste kan niet
ontkend worden; of het laetste waer zy, zul-
len de volgende bladen meer of min doen bly-
ken.

(*) Dr. PRICE *Bladz.* 2. de volgende *Aenmerkingen* schy-
nen my van eenig gewigt te zyn; [in 't Engelsch staet:
The following observations on this subject appear to me
important, as well as just.]

VIER.

VIERDE AFDEELING.

Het misbruik van woorden te keer gegaan.

EEN der meest in 't oog loopende middelen, waer van zich Dr. PRICE bedient, om zyne beginsels ingang te doen vinden, is, dat hy ze met de naemen van *Vryheit* en byzonder *Burgerlyke Vryheit* vercert, en in tegendeel elke bepaling dier *Vryheit* met de haetlyke namen van *Slaverny* en *Dienstbaerheit* bestempelt: en diesvolgens maekt hy van deze woorden, door zyn ganische stuk heen, zoodanig een gebruik en toepassing, als dienigtigst ware, om den Lezer voor toegestaan te doen houden, 't geen bewezen moest worden. Het eenige bewys van zyn reeds gemelde voornaeme Hoofdstelling is, — „dat zy *een onmiddelyk en noodzakelyk gevolg is van de natuur en beginselen der BURGERLYKE VRYHEIT, zoo als die door hem verklaerd zyn.*” (*)

Men kan der menschen oordeel vry wat misleiden door de *naemen*, die men aan de *dingen* geeft; en men heeft zich omtrent geen onderwerp met meer voordeel van dit middel bediend, dan dat, 't welk wy tans onder handen hebben. De woorden *Vrydom*, *Vryheit*, *burgerlyke Vryheit*, *Slaverny* en *Dienstbaerheit* worden in 't algemeen gebezigt, om aan den eenen kant zoodanige vermogens aenteduiden, die, — gewigtige, geheilige en onwaerdeerbare Zegeningen, — nuttige en heilzaeme Voorrechten, — bolwer-

(*) Bladz. 20.

. PRICE's

LING.

keer gegaen.

ende middelen ,
edient, om zyne
ls , dat hy ze
byzonder *Bur-*
gendeel-elke be-
lyke namen van
mpelt : en dies-
den , door zyn
gebruik en toe-
den Lezer voor
bewezen moest
yn reeds gemel-
— „dat zy *een*
; is van de na-
KE VRYHEIT,
yn.” (*)
l vry wat mis-
aen de *dingen*
nt geen onder-
middel bediend,
anden hebben.
Burgerlyke Vry-
vorden in 't al-
nen kant zoo-
t, — gewig-
e Zegeningen,
aten, — bol-
wer-

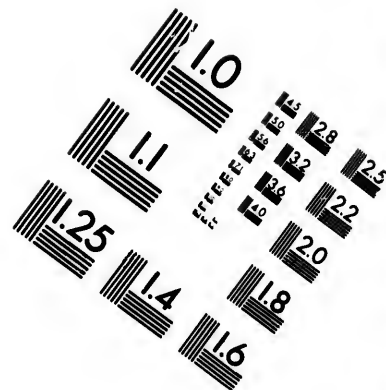
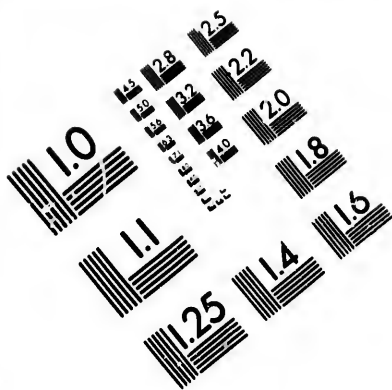
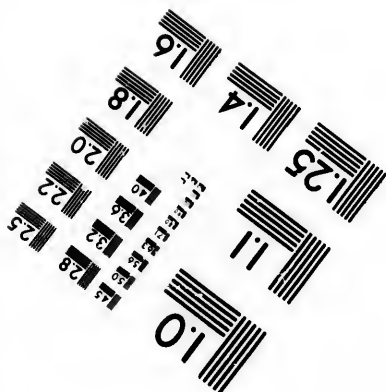
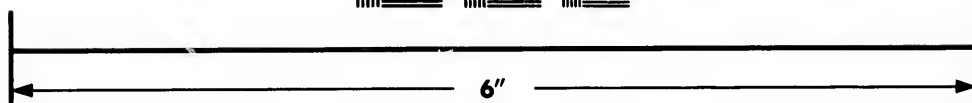
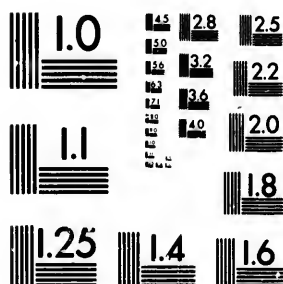

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

Photographic
Sciences
Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

**CIHM/ICMH
Microfiche
Series.**

**CIHM/ICMH
Collection de
microfiches.**

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

© 1983

we

zo

ja

an

lyk

hee

jing

ver

lyk

gin

ken

dae

me

Vo

gefe

dru

te

of

zige

een

wo

ded

doe

te v

nig

pin

toe

den

zak

I

dan

werken tegen onderdrukking en overheersching, — ja dingen zyn, waardig der oplettendheit, zorge en yver van den verstandigen en braeven, ja van ieder een in alle betrekkingen; en aen den anderen kant zoodanige intoomingen onzer natuurlijke vermogens, die haetlyk, onaengenaem, overheerschend, onderdrukkend zyn, en de verfoeiing, den afkeer en tegenstand aller menschen verdienen.

Deze woorden verwekken daerom oogenblikke-lyk gevoelens van goedkeuring of verontwaardiging, evenredig met de omstandigheden der zaken; vooral in vrye Landen, gelyk het onze, daer de magt ten grooten deele verdeeld, en, meer of min, aen een aenmerklyk deel van het Volk toegewezen, niet zelden een onderwerp van geschil is. Dit geeft dezelve een byzonderen nadruk, en, als 't ware, betoverende kracht, die te dikwyls door doling en vooroordeel misbruikt, of tot twistzieke of heerschzuchtige eindens gebezigd worden. Hier van daen gebeurt het wel eens, dat men, door een mild gebruik dezer woorden, omtrent iets, dat men verkiest te verdedigen of ten toon te stellen, en door dit te doen met dien yver, dien deze naemen schynen te verdienen, het gros der onbedagtsaeme meenigte daer door alleen ter goedkeuring of verwerping overhaeld, en, enkel door een behendige toepassing dezer naemen, vaek van yver doet branden, doch zonder verstand of recht begrip der zaken.

Maer daer is geen meer bewys in dit alles, dan dat men iemand een schelm of een braef man noemt;

noemt; flegte of mooie naemen maken de dingen niet beter of erger, dan ze inderdaed zyn; en die billyk wil handelen, zal over de dingen en derzelver waerde oordeelen, naer heure natuur en hoedanigheden, niet naer de naemen, die er aen gegeven zyn. In weerwil dan van alle de fraeije naemen, waer meê het Dr. PRICE behaegde, zyn Leer optesieren, — blyft de vraag fteeds, welke de wezenlyke en inwendige waerde dier Leere zy; of zy, by voorbeeld, *overeenkomt met de gezonde reden?* of 't geen hy *Vryheit* en *Burgerlyke Vryheit* noemt, al of niet; zoo eene *onwaerdeerbaere* en *onvervreemdbaere* zegen is, als hy dit voordraegt? — 't welk wy in de volgende *Afdeeling* hopen te overwegen. Inmiddels kan ik niet voorby, aentemerken, dat de Doctor, door *Slaverny* te bepalen als — „alle weerhouding in het zelfsbestuur, ” met er daed zoo veel doet, als overal *Slaverny* in te voeren, en haer volstrekt noodzaaklyk te maken tot de gelukzaligheid van het menschdom.

Daer wordt in de gewyde Schriften een *wet* uitgesproken tegen de zoodanigen, die het *kwaede goed* en het goede *kwaed* noemen; die de *duisternis voor licht* stellen, en het *licht voor de duisternis*; die het *bitter voor zoet* houden, en het *zoet voor bitter* (*); het welk ons een treffend gevoel geeft der nadelige gevolgen daer van, en doet toezien, dat wy er ons vry van houden; en Dr. PRICE zal zelve niet ontkennen, dat *Vryheit voor Slaverny* en *Slaverny voor Vryheit* te ver-

(*) Jesaja V, 20.

maken de din-
 inderdaed zyn;
 over de dingen
 naer heure natuur
 naemen, die er
 dan van alle de
 Dr. PRICE be-
 — blyft de vraag
 inwendige waer-
 oorbeeld, over-
 of 't geen hy
 nemt, al of niet;
 onvervreemdbare
 — 't welk wy
 te overwegen.
 entemerken, dat
 epalen als —
 stuur, " mer et
 Slaverny in te voe-
 lyk te maken tot
 dom.

christen een we-
 , die het kwaede
 ; die de duister-
 cht voor de dui-
 houden, en het
 ons een treffend
 en daer van; en
 van houden; en
 nen, dat Vry-
 voor Vryheit te
 ver-

verklaren, voor al in vuurige en hartstogtroeren-
 de redenen, die men der werelt voordraegt, on-
 der dat wangedrag behoort; waertegen het wee
 is aengekondigd, en van zeer schadelyke gevol-
 gen zyn kan. Hoe ver des Docters Geschrift,
 doorheen genomen, uit dien hoofde berispelyk zy,
 laet ik aen het oordeel van anderen over; — maer
 hier van houde ik my verzekerd, — dat de haet-
 lyke term van SLAVERNY, volgens het gemeene
 begrip en den spreektrant der menschen, zoo in
 dit als andere landen, nooit word of werd ge-
 bruikt, onbepaeld in tegenstelling van *Zelfs-Re-*
geering, of voor *ieder oirzaek, die inkomt als*
ken bedwang van Zelfs-Regeering, maer altyd
 eenige andere daerbykomende denkbeelden insluit;
 Dr. PRICE nu bepaelt dus de *Slaverny*, en spreekt
 er op dien trant van (*); 't welk duidelyk uit-
 loopt op eene verwarring van *recht* met *onrecht*,
 goed met *kwaed*; zoo als in 't vervolg klaerder
 blyken zal.

VYFDE AFDEELING.

Doct. PRICE's beginselen van Vryheit voor
ieder mensch, hoofd voor hoofd, overwogen.

Dt. PRICE tracht zyne beginsels aentepryzen,
 door de waerde der *Zelfs-Regeering* of
*Zelfsbestuur*ing, zoo voor ieder mensch, hoofd
 voor hoofd, als voor geheele Maetsnappyen,
 (na-

(*) Bladz. 5, 6.

32 AENMERKINGEN OP DR. PRICE'S

(namelyk door besliffching der meerderheit,) in de hoogfte termen uithouden. Hy beweert, — „ dat er geen één woord in de gansche tael „ is, dat iets van zoo veel gewigt en voortref- „ lykheit uitdrukt als het woord VRYHEIT, „ NB. in den zin van Zelfsbestuur, *vry van* „ eenige oorzaak, die dezelve bepaelt, — dat „ zy, in alle opzigten, een waerlyk geheiligde „ en onwaerdeerbaere zegen is; — dat niets „ van zoo veel gevolg voor ons kan zyn, dan de- „ ze Vryheit of Zelfs-heerschappy; — en dat „ het de grondslag van alle eer, het voornaemste „ Voorrecht en de luister onzer natuur is. ” (*)

Al wat zoo hooge lofredenen verdient is buiten twyffel een schat, daer men niet van scheiden of die men niet opgeven kan. Ik staê gereed toe, dat zy niet onvoegzaam aen de Vryheit, in verscheidene gewoone betekenissen van dit woord, gegeven kunnen worden. Maer het komt my voor, dat ze, zoo tot verkwiftens toe uitgedeeld, als door het geheele beloop van Dr. PRICE'S Geschrift zonder onderscheid geschied, zeer verkeerd toegepast, en by uitstek geschikt zyn, om de denkbeelden der menschen in zaken van gewigt en aenbelang te misleiden en te bederven. De Schryver heeft, wel is waer, niet ondernomen, de juistheit van zyn gebruik dezer Lofredenen te bewyzen, maer houdt die voor toegestaan; maer zoodanige onvoorzigtige, algemeene, en zonder onderscheid gegebene verzekeringen zyn dikwyls, vooral wanneer er eenige dubbelzinnig-

(*) Bladz. 6.

eerderheit,) in
Hy beweert,
de gansche tael
ge en voortref-
VRYHEIT,
tuur, vry van
paels; — dat
erlyk geheiligde
— dat niets
an zyn, dan de-
ry; — en dat
het voornaemste
natuur is. " (*)
erdient is buiten
van scheiden of
nae gereed toe,
vryheit, in ver-
van dit woord,
het komt my
toe uitgedeeld,
Dr. PRICE'S
ied, zeer ver-
schikt zyn, om
zaken van ge-
en te bederven.
niet onderno-
dezer Lofrede-
voor toegestaan;
algemeene, en
zekeringen zyn
e dubbelzinnig-
en

en onzekerheit is in de spreekwyzen, meer in
staet, om den mensch te doen dolen en zyne
denkbeelden te verwarren, dan eenige pogingen
tot bewyzen; Om dan derzelver schadelyken in-
vloed te keer te gaen, verzoeke ik verlof, om
eenig onderzoek te doen nae de waarde dezer
Grondstellingen van zyn Geschrift, beiden met op-
zigt tot ieder mensch, *hoofd voor hoofd*, en ten
aenzien van *geheele Maatschappyen*.

Wat dan *voor eerst* ieder mensch, hoofd voor
hoofd, betreft: het kan niet in twyffel getrokken
worden, dat het vermogen van Zelfsbestuur, of
een geheel volkomen en onbepaalde Vryheit van
te oordeelen, te kiezen, en te handelen voor ons
zelven en in onze eigene belangen, in veel op-
zigten als een zegen kan worden aengemerkt;
maer het is teffens zeker, dat de oefening daer van,
op verscheidene wyze, kan worden bepaeld en
opgegeven, en dikwyls is bepaeld en opgegeven
ter bevordering van ons geluk in 't algemeen, of
deze of geene heilzaame eindens in 't byzonder.
Dat zy altoos noodzakelyk bepaeld is door de op-
gave der reden, de wetten der natuur, den wil
van onzen Maker, en de natuurlyke rechten van
andere menschen, is een erkende waarheit; maer
't geen tans byzonder onze overweging vordert,
is, — haere onderwerping aen bepalingen door
onze eigene uitdrukkelyke, of van zelven onder-
stelde, toestemming. Vryheit van verkiezing en
werking werd den mensch ongetwyffeld gegeven
tot zyn voordeel en geluk; en schoon de liefde
tot haer een natuurlyk beginsel is, moet zy ech-
ter, even als andere driften, door de reden be-
stuurd

84. AENMERKINGEN OP DR. PRICE'S

fluurd en geregeld worden. Wanneer zy is aenkant tegen een onwettig en onderdrukkend gezach, verdient zy den hoogsten lof; maer wanneer zy zich aenkant tegen billyke en rechtmatige bepaling, is zy de moeder van regeeringloosheit en verwarring, en verydelt zelve de eindens, die zy voorgeeft te bejagen; want *Losbandigheid* is zoo wel het verderf van waere Vryheit als *Overheersching*; beiden verwoesten zy de Vryheit der zelfsbefluurende magt. Het is daerom, zoo ik meen, een der edelaertigste gebruiken der Vryheit, dat men toestaet, dat zy tot heilzaeme oogmerken bepaeld worde. Veele gevallen zyn er, waer in reden en voorzigtigheit zulks gebieden. De zwakheden, de behoefkens, en gebreken, waer aen de menschlyke natuur is blootgesteld, om niet te zeggen derzelver begeertens en driften, onderstellen niet alleen het nut, maer zelfs de noodzaaklykheit der onderwerping. Ieder kent de toestemmenswaardige en voordeelige bepalingen, die beloften en verbonden leggen op de oefening der Vryheit. Maer het Burgerlyk Verdrag zal hier voor al de zaak zyn.

De Menschen zyn door de natuur en schepping staetkundig gelyk aen, en onafhangelijk van elkander, even als onderscheidene burgerlyke Maetschappyyen ten aenzien van malkanderen zyn. In het stuk van eenig burgerlyk gezach en onderwerping staen zy natuurlyk op een volmaekt gelyken voet. De treffende ongemakken van zoodanig eenen Staet, en de meerdere voordeelen, die uit de vereeniging tot Maetschappyy onder eene gemeene Regeering konnen voortvloeyen, ter bevoor-

der
de
hoe
dre
den
oog
Zel
I
zyn
S.
"
"
"
"
"
"
Pr
byz
ger
"
"
"
"
is v
bly
"
"
Ma
stel
spr
ring
(

anneer zy is aen-
 anderdrukkend ge-
 lof; maer wan-
 e en rechtmatige
 regeeringloosheit
 de eindens, die
Losbandigheit is
 Vryheit als *Over-*
 y de Vryheit der
 daerom, zoo ik
 ruiken der Vry-
 y tot heilzaeme
 ele gevallen zyn
 heit zulks gebie-
 ftens, en gebre-
 atuur is blootge-
 ver begeertens en
 het nut, maer
 erwerping. Ieder
 voordeelige be-
 nden leggen op
 er het Burgerlyk
 k zyn.
 uur en schepping
 nglyk van elkan-
 burgerlyke Maet-
 nderen zyn. In
 ich en onderwer-
 volmacht gelyken
 n van zoodanig
 ordeelen, die uit
 onder eene ge-
 eijen, ter bevoor-
 de-

dering der algemeene Veiligheit en welvaert, zyn de Gronden van het Burgerlyk Verdrag. De behoefkens, de vreze en de driften der menschen dreven hen eerst tot, en houden hen in, de banden van die vereeniging, wier waere wezen en oogmerk is, menschlyk gezach te vestigen en het Zelfs-bestuur te bepalen.

Niemand toont dit beter dan Mr. LOCKE in zyn 2de boek, *on Government*, §. 95, 99. en §. 123—131. „Menschen, (zegt hy,) die zich „in eene Maetschappy begeven, geven de ge- „lyke Vryheit en oefenende Magt, die zy in „den Natuur-staet hadden, in de handen der „Maetschappy over, om daer over door de Wet- „gevende Magt te laten beschikken, zoo ver het „welzyn der Maetschappy zal eischen.” Doctor PRICE heeft eene aanmerking, (en wel een zeer byzondere) die zoo wel tegen dit denkbeeld als tegen zyn eigen bepaling schynt aentelooopen. „Ik „denke niet, (zegt hy,) dat men juist spreekt „met te zeggen, dat het tot de natuur der Re- „geering behoort, dat zy een inbreuk doet op „ieders vryheit in 't byzonder.” (*) Niet! dat is verbazend. Ondersteld, dat wy by de bepaling blyven, dat *Vryheit Zelfs-regeering* is, „dan „volgt het onloochenbaer, dat de Burgerlyke Re- „geering een inbreuk doet op de *Vryheit*.” Maer de Doctor heeft zeker eenige andere onderstelling in zyn gedagten gehad, om deze wonder- spreuk staende te houden; laet ons zyn redeneering volgen: „De Regceering behoort, (dus ver- „volgt

(*) Bladz. 14.

„ volgt hy), dit (namelyk een inbreuk op ieders „ byzondere Vryheit), nooit te doen, dan alleen „ in zoo verre de oefening van iemands byzon- „ dere Vryheit nadeel doet aen de Vryheden van „ anderen; dat is, het is de ongebondenheit, die „ zy beteugelt, en alleen dan de Vryheit, wan- „ neer deze gebruikt wordt om de Vryheit te „ verwoesten. Zeer fraei inderdaad! Hy houdt „ staende, dat de natuur der Regeering, juist ge- „ sproken, geen inbreuk doet op iemands byzon- „ dere Vryheit; en hy voegt er by, zy behoort die, „ (namelyk de inbreuk op byzondere Vryheit) nooit te „ doen, **UITGEZONDERD**, zoo ver byzondere Vry- „ heit nadeel doet aen de Vryheit van anderen, en „ de Vryheit poogt te verwoesten. Is dit niet, te „ zeggen, dat de Regeering niet volkomen recht „ tegen ieders byzondere Vryheit indringt, te we- „ ten, wanneer zich die byzondere vryheit ooit in- „ dringt in de Vryheit van anderen; en dus de eer- „ ste stelling rond uit *tegen te spreken* in plaats van „ *te bewyzen*; Men zou even goed kunnen zeggen, „ dat het straffen juist gesproken, niet tot de na- „ tuur der Regeering behoort, — om dat zy het „ nooit behoort te doen, dan wanneer de wetten „ overtreden worden.

Het is eene klaere en ontwyffelbaere waarheit, „ dat het oogmerk der Regeering alleen is, de on- „ rechtvaardige oefening van ieders byzondere Vry- „ heit, dat is losbandigheid, te beteugelen; en de „ boven aengehaelde aenmerking, waer omtrent ik „ ieder durve uitdagen, om aen dezelve, zoo als ze „ nu staet, eenen bestaenbaeren zin te geven, zou, „ met een kleene verandering of liever uitlating, de „ zaak

zae
op
„
„
„
zoo
beg
dig
vei
in
reg
by
Sla
dui
ver
het
gez
kon
der
vee
en
zoo
gee
wer
der
gely
men
aen
loop
gen

inbreuk op ieders
doen, dan alleen
iemand's byzon-
de Vryheden van
ebondenheit, die
e Vryheit, wan-
n de Vryheit te
daed! Hy houdt
eering, juist ge-
iemand's byzon-
zy behoort die,
e Vryheit) nooit te
r byzondere Vry-
van anderen, en
Is dit niet, te
t volkomen recht
indringt, te we-
e vryheit ooit in-
en dus de eer-
ken in plaats van
d kunnen zeggen,
niet tot de na-
— om dat zy het
anneer de wetten

felbaere waarheit,
alleen is, de on-
s byzondere Vry-
eteugelen; en de
waer omtrent ik
ezelve, zoo als ze
in te geven, zou,
iever uitdaging, de
zaek

zaek klaer en verstaenbaer voorgedragen hebben
op deze wyze: „het behoort niet tot de natuur der
„ Regeering, eenige verdere inbreuk te doen op
„ iemand's byzondere Vryheit, dan voor zoo ver
„ deze de vryheit van anderen benadeelt.” Dus
zou er een duidelyke en rechtmatige verklaring in
begrepen zyn, dat de Regeering een meest waer-
dige en onschatbaere zegen, de volmaking en be-
veiliging der vryheit, is; — maer dan is zy ook,
in dit zelfde geval, door het beteugelen der Zelfs-
regeering, en door inbreuk te doen op iemand's
byzondere vryheit, juist dat geene, dat Dr. PRICE
Slavery noemt. Hoe ver deze waarheit, zoo
duidelijk verklaerd, met het overige van des Schry-
vers vrye Leer over dit onderwerp gestrookt zou
hebben, kan beoordeeld worden uit het geen reeds
gezegd is en verder volgen zal.

Indien het geen ik reeds gesteld heb overeen-
komt met de gezonde reden; indien de oefening
der Vryheit onderwerpen is, en behoort te zyn aan
veele bepalingen; indien de behoefstns, gebreken
en belangen van het menschdom eischen, dat dit
zoo zy; indien de Burgerlyke Maetschappy en Re-
geering een heilzaamste Instelling, en *het groote*
werktuig in de hand der Voorzienigheid ter bevor-
dering der volmaektheit van het menschlyk geslacht is,
gelyk Doctor PRIESTLEY het noemt (*), —
met wat recht kan Dr. PRICE, zoo wel in de
aengehaelde plaetsen, als door het gansche be-
loop van zyn stuk, enkel het algemeene vermo-
gen van ZELF-REGEERING voordragen als van
den

(*) PRIESTLEY'S *Essay on Government*, Sect. I. p. 2.
F 4

83 AENMERKINGEN OP DR. PRICE'S

den hoogsten invloed en waerde, en dat zoo onbepaald en zonder eenige uitzonderingen; noemende *elke* intooning daer van *Slaverny*, — en gevende het op als den oppersten standaert van recht; als een uiterst einde en voornaemsten zegen. Zoodanige losse, ruuwe en buitenspoorige stellingen mogen ongemerkt voorbygaen in zwierige stukjes van welsprekendheit, daer losse invallen niet zoo strikt moeten worden opgevat; maer wanneer zy deftig worden daer gesteld als de *juiste*, *naeuwkeurige*, *gewichtige* en *eerste* Grondbeginsels der VRYHEIT, in 't gemeen, en der BURGERLYKE VRYHEIT in 't byzonder, ja by herhaling, op de ernstigste onderwerpen worden toegepast; — kunnen zy dan op eenigerhande wyze gebillykt worden?

ZESDE AFDEELING.

Dr. PRICE's Leer der Vryheit van Maetschappijen, of der burgerlyke Vryheit, onderzocht.

Tans is het tyd, de grootſche Lofredenen, (aen 't begin der vorige Afdeeling gemeld) te overwegen met opzigt tot het geen de Doctor BURGERLYKE VRYHEIT, of *Zelfs-Regeering* in Maetschappijen noemt; dat is, de regeering door het Volk, 't zy in persoon, of door Gemagtigden, met vrye stemmen verkoren, onderworpen aen deszelfs Voorſchriften, en voor het Volk verantwoording ſchuldig. Immers hy zegt uitdrukkelyk: — „Ik meen alles, wat ik van „ de

, en dat zoo on-
deringen; noe-
Slaverny, —
sten standaert van
voornaemsten ze-
en hultenspoorige
bygaen in zwie-
daer loffe in-
vorden opgevat;
aer getfeld als de
en eerste Grond-
gemeen, en der
byzonder, ja by
werpen worden
op eenigerhande

„ de andere soorten van Vryheit zal zeggen, op
„ de Burgerlyke Vryheit toetepassen”; en houdt
staende, dat — „ deze *Burgerlyke Vryheit* de
„ voornaemste zegen is voor een mensch, in zyn
„ staet als *Burger*”; gelyk ook „ dat zonder deze
„ de mensch aen een dier gelyk, en de Regeering
„ een vloek is”; en eindelyk, — „ dat zy een
„ *wezenlyk onvervreemdbaar* recht is, in zoo ver
„ dat het waernemen der Regeering niet aen an-
„ deren betrouwd kan worden, ingevolg van eenig
„ ander bestuur, dan dat der *meerderheit van de*
„ *Maetschappy*, of van *Gemagtigden*, door die
„ *meerderheit*, onderworpen aen derzelver voor-
„ *schriften*, en insgelyks verantwoordelyk voor de-
„ *zelven*; en dat elke andere Regeerings-vorm
„ *onrechtvaardig* en *onderdrukkende* is.” (*)-

t Geen hy met dit alles beweert komt met er
daed hier op uit, — niet alleen, dat zoodanig
eene Volks-regeering hem voorkomt als het *beste*
ontwerp van burgerlyke Staetkunde; maer dat de-
ze de eenige *rechtvaardige* en *wettige* Regeerings-
vorm is; als zynde zoo een geheiligd, onwaer-
deerbaer en gewigtig voorrecht, eer en zegen,
dat niets van zoo veel belang is in onze getfeld-
heit als Burger; (zie het begin der laatste *Af-
deeling*). Ik kan niet begrypen, welke redenen
de Doctör moge hebben, om zoo sterke en by-
zondere Verklaringen te onderschragen, daer het
hem niet behaegd heeft, er eenigen bytebrengen.
Zy komen my zeer vreemd voor, en ik neme de
vry-

(*) Bladz. 3, 19, 27, 29, 30, 55. in de *Aentekening*,
en 101. Vergelyk myne voorgaende *Derde Afdeeling*.

vryheit, er de volgende aenmerkingen tegen intebrenge.

In de eerste plaats, — meen ik, dat ieder Regeerings-vorm eene *wettige* Regeerings-vorm is, die gevestigd is op de *goedkeuring* van het Volk. Want, terwyl de burgerlyke magt in zich zelve eene wettige magt, en van dien aert is, dat zy gevoerd kan worden door één of meer byzondere perfoonen, zoo blykt het dan, dat zy wettig gevoerd kan worden door zoodanige perfoonen, dien de Maetschappy verkieft, dezelve toetevertrouwen.

Zoodanig een afstand schynt even *dugtig*, *verbindende* en *wettig*, ja in alle opzigten op *gelyken voet* staende, als een afstand der burgerlyke magt aen de meerderheit, of haere plaatsbekleeders; Ik voeg er by, dat deze een gelyke mogelijkheid onderstelt, om in geval van onderdrukking de magt te hernemen. Vollstreckte of goed-dunkelyke besliffching schynt in het eene geval zoo wel te beteugelen als in het andere, — zoo wel in byzondere Vergaderingen van menschen, als in byzondere perfoonen, — wanneer eenige heilzaeme oogmerken zulks vorderen.

Ik zie niet, wat men hier tegen kan inbrengen, ten zy de Doctor eenige *natuurlyke* of *siel-lyke* Godlyke Wet kan bybrengen, die allen afstand verbiedt van 't geen hy **BURGERLYKE VRYHEIT** noemt. Hy zegt wel ergens, ('t geen hy ook anders overal onderstelt,) — „ dat *Gods-* „ *dienstige* en *burgerlyke Vryheit* op *gelyken voet* „ staen, en dat de laetste *even onvervreemdbaar* „ is door eenigen afstand of verdrag als de eer- „ ste " (*); en op eene andere plaats, — „ dat „ de

(*) Bladz. 27.

ingen tegen inte-

en ik, dat ieder Regeerings-vorm *keuring* van het rlykè magt in zich dien aert is, dat n of meer byzon- dat zy wettig ge- perfoonen, dien toetevertrouwen. even *dugtig*, *ver-* opzigten op *gely-* d der burgerlyke ere plaetsbeklee- een gelyke mo- l van onderdruk- lstrekte of goed- et eene geval zoo ere, — zoo wel menschen, als in meer eenige heil- gen kan inbren- *natuurlyke* of *stel-* n, die allen af- **BURGERLYKE VRY-** ens, ('t geen hy — „ dat *Gods-* t op *gelyken voet* *onvervreemdbaar* drag als de cer- plaets, — „ dat „ do

„ de mensch zonder *Godsdienstige* en *Burgerlyke*
„ Vryheit een arm verachtelyk dier is, zonder
„ rechten, zonder eigendom, zonder geweten,
„ buigende zyn hals onder het juk, en kruipende
„ voor den wil van elk laeg schepsel, dat ver-
„ metel genoeg is, om gezach over hem te ei-
„ schen.” (*)

Wat de Vryheit van ieder mensch, hoofd voor hoofd, betreft, om voor zich zelve te oordeelen in zaken van Geloof en Godsdiensttoefening, — deze erkenne ik met myn gansche hart als een geheiligd en onbetwistbaar recht; *onvervreemdbaar* en *nimmer overtegeven* aen eenig menschlyk gezach; maer de redenen, waerom het hier zoo meê gelegen is, zyn daer aen byzonder eigen, en konnen op geenerley wyze toegepast worden op Dr. PRICE'S Burgerlyke Vryheit. Deze redenen komen hoofdzaeklyk hier op uit. *Ten eersten*: Godsdienst is een dienst en wettig eigendom van den Almagtigen God; deze mag men daerom niet onderwerpen aen het gezach of bestuur van eenigen zyner schepselen; dit zou een openbaere verachting zyn van zyn gezach. *Ten anderen*: het levengevend deel, of de oorsprong van dezen is een inwendig beginsel, tot het welk geen menschlyk gezach kan reiken. *Ten derden*: de waerde en aengenaemheit van Godsdienst-Oefeningen hangen af van ieders eigene en dadeyke overtuiging, die geen menschlyk gezach kan voortbrengen.

Om deze redenen *kan* noch *mag* Godsdienstige Vry-

(*) Bladz. 6.

Vryheit niet onderworpen worden aen eenig menschlyk gezach; maer kan men één van dezen gebruiken, om te bewyzen, dat Dr. PRICE'S *burgerlyke Vryheit* onvervreemdbaar is? Immers geen één! De Regeering is ingesteld, om voor de meerdere veiligheid van der menschen leven, vryheit, en goederen, en voor het algemeene welzyn te zorgen; — zy strekt zich alleen uit tot het uitwendige, en haere inrichtingen en oogmerken worden beantwoord door zoodanig eene overeenkomst van den mensch in het uiterlyke.

De Regeering derhalven is van dien aert, dat zy *kan*, *mag* ja *moet* bediend worden door menschlyk gezach; zynde in dit opzigt vlak het tegengestelde der zaak van den Godsdienst, die *noch mag*, *noch kan*, *noch moet* opgedrongen worden door menschlyk gezach. Niemand kan zalig worden of Godsdienstig zyn, door zich te onderwerpen aen de Inspraek van eens anders geweten; maer hy en de Staet kan bestuurd, en wel bestuurd, worden door de heerschappy en het gezach van anderen.

„ Zoo men my vroeg, (zegt Doctor PRIESTLEY), welke twee dingen *minst* gevaer loopen om met elkander verward te worden, en waer voor de schranderste menschen het minste voorwendsel konden vinden, om ze onder een te mengen, ik zou zeggen — de dingen, die *dit leven* betreffen met die welke tot het *toekomende leven* behooren.” (*) Ik ben daerom ten hoogsten verwonderd, dat Dr. PRICE

de-

(*) *Essay on Government*, p. III.

den aan eenig
 één van dezen
 Dr. PRICE'S
 er is? Immers
 steld, om voor
 menschen leven,
 algemeene wel-
 ch alleen uit tot
 en oogmer-
 danig eene over-
 uiterlyke.

dien aert, dat
 en door mensch-
 vlak het tegen-
 dienst, die *noch*
 drongen worden
 kan zalig wor-
 ch te onderwer-
 anders geweten;
 d, en wel be-
 py en het gezach

Doctor PRIEST-
in's gevaer loo-
 te worden, en
 nschen het min-
 n, om ze onder
 — de dingen,
 e welke tot het
 *) Ik ben daer-
 dat Dr. PRICE
 de-

deze twee dingen gelyk stelt, die de Vrienden van
 Godsdienstige Vryheit met recht zoo zorgvuldig
 van een scheiden.

De vergelyking tusschen *Burgerlyke* en *Gods-
 dienstige* Vryheit kan even weinig dienen, om te
 toonen „ dat een mensch, zonder de eerste, een
 „ arm verachtelyk dier, zonder rechten, zonder
 „ eigendom, zonder geweten is, buigende zyn
 „ hals, enz. ” — Waerlyk alles, wat van de
 vergelyking van zulke ongelyke voorwerpen wordt
 afgeleid, moet altoos missen. In het hier gestel-
 de oogpunt zyn ze zoo verschillende als wit en
 zwart. Een mensch, beschouwd als verstoken
 van alle Godsdienstige Vryheit, heeft zyn *geweten*
 en zyn *oordeel*, ten aanzien van waarheit en valsche-
 heit, recht en onrecht, geheel onderworpen aan
 het gezach van anderen; — zyn ziel is in Sla-
 verny, — en bygevolg ook zyn gansche natuur;
 — hy heeft, strikt gesproken, niets, dan door
 den wil van een ander. Iemand daerentegen, die
 zyne burgerlyke Vryheit overgeeft, onderwerpt
 zich alleen, om in zyn uiterlyk gedrag bestuurd
 te worden, — ter meerdere veiligheid van zyn
 persoon, eigendom, vryheit, en byzondere rech-
 ten tegen alle overweldiging en onwettig gezach;
 — met een stilzwygend voorbeding, dat zyn
 eigen oordeel in stand blyft, te gelyk met zyn
 natuurlyk recht, om die regeering te wederstaen
 of te verwerpen, die onderdrukkend of willekeu-
 rig wordt.

Het onderscheid is zoo treffend, dat het niet
 de minste opheldering behoeft; ook kan ik niet
 zien, met wat reden iemand gezegd zou kunnen
 wor-

worden, *zonder rechten en eigendom* te zyn, die een ander het bestuur zyner zaken, ter bevordering van zyn eigen rechten en eigendom toebetrouwd. — Dit vertrouwen kan, wel is waer, misbruikt worden; zyn rechten en eigendom hangen ten grooten deele af van de genade van zyn vertrouweling, maer dit is onafscheldbaer aen de natuur der zaak verknocht; dit is even waer in allerley Regeering; — en in dezen zin zal dan ook Dr. PRICE'S Regeering door de meerderheit of haere gemagtigden het Volk gelykerwyze *zonder rechten en zonder eigendom* laten. Maer nien zou komen zeggen, als het Volk geen deel in de Regeering heeft, heeft het geene beveiliging tegen het misbruik van magt. — Dit is inderdaed veel verstaenbaerder gesproken, en dus brengt men de zaak tot een juist punt van onderzoek; ondertusschen zyn er verscheidene middelstanden, tusschen dien, in welken het volk *geen* deel, hoe genoemd, in de regeering heeft, en dien, waerin het *geheel*, 't zy in persoon, of door gemagtigden, *gelykelyk en evenredig*, volgens Dr. PRICE'S voorschrift, daer in deelt. Of zyn Ontwerp van Volks-regeering de *beste* veiligheid oplevert tot behoud eener goede, billike en gelukkige regeering, zal in de volgende *Afdeeling* overwogen worden.

Wat zeggen ondertusschen de ondervinding en het gemeen gevoelen des menschedoms van des Doctors tael? Is een Engelsche *Vasal* (*), is een burger van *Amsterdam* of van *Bern*, zonder rech-

(*) *An English Copyholder.*

rech
onfe
kel
wet
zelve
besp
brag
tussc
enke
der
ge b
gereg
in de
deele
der g
delyk
Ik
Dr.
bygel
heit,
verv
Rege
geriyl
gezon
aenne
geerin
geen
getw
ter g
ding
PY
—
eene

om te zyn, die
 , ter bevoor-
 eigendom toebe-
 n, wel is waer,
 eigendom han-
 genade van zyn
 heldbaer aen de
 is even waer in
 zen zin zal dan
 de meerderheit
 elykerwyze zon-
 en. Maer men
 geen deel in de
 e beveiliging te-
 Dit is inderdaed
 dus brengt men
 derzoek; onder-
 delstanden, tus-
 geen deel, hoe
 en dien, waer-
 of door gemag-
 volgens Dr. PRI-
 Of zyn Ontwerp
 illigheid oplevert
 en gelukkige re-
 eling overwogen

ondervinding en
 chdoms van des
Vasal (*), is
 a *Birn*, zonder
 rech-

rechten, zonder eigendom, en in den te voren
 omschreven verachtelyken staet van Slaverny, — en-
 kel om dat hy in 't geheel geen deel heeft in de
 wergeving? Niemand denkt zoo, dan zy, die zich
 zelve of anderen door konstige bepalingen en
 bespiegelingen in zulk een trant van denken ge-
 bragt hebben, om geen onderscheid toetstaen
 tusschen eene onderwerping aen den wil van één
 enkel persoon, en die aen een aental van Leden
 der maetschappy, die meer of min met de overige
 burgers verbonden zyn; of tusschen hun, die
 geregeerd worden, zonder *eenig deel in 't geheel*,
 in de wergeving, en die, welke er nog *iets* in
 deelen; — 't welk een blykbaere Verdraeiing is
 der gemeene tael, en een verwarring van ten dui-
 delyksten met elkander verschillende zaken.

Ik achte my nu gerechtigd te besluiten, dat
 Dr. PRICE niet de minste voldoende reden heeft
 bygebragt, om te toonen, dat *Burgerlyke Vry-
 heit*, zoo als die door hem bepaeld wordt, *on-
 verwreemdbaar* is, of dat zyn ontwerp van Volks-
 Regeering de eenige *wettige* en *rechtsvaerdige* bur-
 geriye Regeerings-vorm is; — en dat daerom
 gezond verstand het nog, gelyk altoos, *even
 aennemelyk* en *wettig* houdt, eenige andere Re-
 geerings-vorm te verkiezen, en afte wyken van 't
 geen Dr. PRICE *burgerlyke Vryheit* noemt. On-
 getwyffeld kan de eene Regeerings-vorm veel be-
 ter geschikt zyn als de andere, ter beantwoor-
 ding aen de oogmerken der burgerlyke Maetschap-
 py, — minder onderworpen aen misbruik,
 — en voorzien van meer zekere verwagting op
 eene billyke en rechtmatige Regeering; maer de
 al-

almagtige GOD, geen byzondere Regeerings-vorm hebbende voorgeschreven, noch door het licht van Natuur, noch door dat der Openbaring, heeft de bepaling daer van aen der menschen wysheit en voorzigtigheid overgelaten.

Ik gae dan nu voort, om te overwegen, — of dat door DR. PRICE zoo volstrekt voorgeschreven ontwerp het beste en verkieslykste, — of het meest geschikte zy ter beantwoording aen de oogmerken der burgerlyke saemenleving?

ZEVENDE AFDEELING.

Of de Regeerings-vorm, door Dr. PRICE voorgedragen, de beste en verkieslykste zy?

DE Doctor is volstrekt van oordeel, „ dat een *zuivere Volks-Regeering*, waer in ieder Lid gerechtigd is, om in eigen persoon zyn stem te geven, en verkiesbaer tot de openbaere ampten, — de *volmaekste* en *uitmuntendste* Regeerings-vorm is; dan, terwyl deze in groote Staeten niet bestaenbaer is, wordt de vermindering der geheiligde en onwaerdeerbaere Zegeningen van *BURGERLYKE VRYHEIT* onvermydelyk, schoon ze zoo min mogelyk verminderd moeten worden; zoo dat die Regeering het toppunt van recht allernaest komt, waer in het Volk het *grootste deel*, het hoogste bewind en magt heeft over die geenen, door wien het geregeerd wordt. ” (*)

Ik

(*) Bladz. 7, 8, 11, 12.

ere Regeerings-
noch door het
at der Openba-
n aen der men-
vergelaten.
verwegen, — of
t voorgeschreve-
kte, — of het
ting aen de oog-
ing?

ELING.

Dr. PRICE voor-
eslykste zy?

ordeel, „ dat een
, waer in ieder
persoon zyn stem
openbaere amp-
uuntendste Regee-
ze in groote Stae-
de vermindering
aere Zegeningen
r onvermydelyk,
erminderd moeten
g het toppunt van
het Volk het groot-
n magt heeft over
eerd word. " (*)
Ik

Ik kan dit gevoelen geenzins toestemmen, en denke liever met Dr. PRIESTLEY, — „ dat zoo een zuivere Volks-Regeering niet slechts niet mogelyk is, dan alleen in by uitstek kleene Staeten, maer ook, al ware ze bestaenbaer, over 't algemeen geenzins tot heil van het menscbdom strekken zou; en dat het niet gemakkelyk valt, te bepalen, op wat wyze er eenige beperking gesteld kan worden voor den hoogsten trap van Vryheit, of hoe ver zich deze behoort uitte strekken." (†) Het zou een ydele poging zyn, een volmaekte Regeering te zoeken. *Optimus ille est; qui minimis urgetur; Die is de beste, die de minste onvolmaektheden heeft*, moet hier onze regel zyn. Elke aenpryzenswaardige Regeeringsvorm moet noodzakelyk, onder het bestuur van menschen, met veele gebreken verzeld gaen.

Die Staetsgesteldheden moeten dan voor de beste verklaerd worden, — die volkomenst beantwoorden aen de oogmerken der Staetkundige Vereeniging. Dus ver is er geene zwarigheid. Indien Doctor PRICE bewyzen kan, dat deze dierbaere oogmerken met eenige waerschyndykheit best, en met de minste onvolmaektheden, te verkrygen zyn door zyn Volk-Regeeringen, — zal hy de zaak gewonnen hebben: maer tot zoo lang zullen er anderen zyn, die met de geächste Schryvers over de Regeering in een zeer verschillende denkwyzze zullen overeenstemmen. Wat my betreft, ik heb groote achting voor Dr. PRIESTLEY's *Essay on the first principles of government and the nature of*

(†) *Essay on Government*, p. 15, 16.

of Liberty, of Proeve over de eerste Gronden der Regeering en de natuur der Vryheit; en meen, dat het niet ondienstig zyn zal, deszelfs omzigtige en verftandige aenmerkingen op dit ingewikkeld onderwerp tegen Dr. PRICE's befliffchende tael te ftellen.

„ In 't algemeen fchynt het wel, dat geen andere dan perfoonen van aenziculyken Staet gefchikt zyn, om tot de hoogfte bedieningen in de Regeering op te klimmen; niet alleen om dat de zulken, alle andere omftandigheden gelyk fttaande, doorgaens de befte opvoeding gehad hebben, en uit dien hoofde befte gefchikt zyn, om tot het algemeene welzyn te werken; maer ook, om dat zy natuurlyk de meeste vafte goederen bezitten, en daerom het meest belang hebben in de lotgevallen van het Vaderland.

„ Men neme hier ondertuffchen wel in acht, dat een zoo genoemd *middelmatig* Vermogen, (een zaak van zoo ongelyken aert is niet net te bepalen) in dit opzigt even goed gehouden kan worden, als de grootfte overvloed.

„ Menfchen, die in eenen middelmatigen ftate geboren worden, worden, inderdaed, over 't geheel wel zoo goed opgevoed, hebben, bygevolg, edelmoediger beginfels, en zyn, in alle opzigten, waerlyk onafhangeliker, dan zy die van jongs af in een grooten overvloed leefden. Om dezelfde reden zou het misfchien verkiesbaerder zyn, dat zy, die ten uiterften afhangelik zyn, niet toegelaten worden te ftemmen in de benoeming der Hooftge Overheids-perfoonen, om dat dit wel „ ligt,

„*erste Gronden der*
„*heit*; en meen,
„deszelfs omzig-
„op dit ingewik-
„e's beslissende

„el, dat geen an-
„nlyken Staet ge-
„e bedieningen in
„niet alleen om
„standigheden ge-
„te opvoeding ge-
„sde best geschikt
„elzyn te werken;
„k de meeste vaste
„het, meest belang
„het Vaderland.

„en wel in acht,
„*matig* Vermogen,
„aert is niet net
„en goed gehou-
„oofte overvloed.
„ddelmatigen staet
„inderdaed, over
„gevoed, hebben,
„infels, en zyn,
„afhanglyker, dan
„groote overvloed
„a zou het mis-
„dat: zy, die ten
„toegelaten wor-
„eming der Hoo-
„om dat dit wel
„ligt,

„ligt, sonnyds, alleen maer meer stemmen zou
„opleveren ten voordeele van die geenen, van
„wien zy afhangen. Maer als wy, in ieder
„Staet van vry wat uitgestrektheid, eene *opklim-*
„*ming* van door verkiezing te verkrygene amp-
„ten, onderstellen; als wy te gelyk onderstel-
„len, dat de laagste rangen van het Volk stem-
„men hebben in de benoeming der laagste Amp-
„tenaers, en dat zy, in welvaert en vermogen
„toenemende, deel krygen in de verkiezing van
„personen ter vervulling der, hooger bedienin-
„gen; tot dat zy zelve gerechtigde voorwerpen
„worden voor het bekleeden der hooge Regee-
„rings-ampten; zullen wy misschien een denk-
„beeld vormen van zoo veel Staets-vryheit, als
„met de gesteldheit van het menschdom bestaen-
„baer is. Ook denk ik, dat de ondervinding
„toont, dat de hoogste bedieningen, evenre-
„dig met die van Koning, eenigermate erlyk
„zyn moeten, gelyk in Engeland, de Heerschap-
„pyen toch, die by verkiezing verkregen wor-
„den, zyn gemeenlyk de tooneelen geweest van
„partyschap, verwarring, en elende.” . . .
„Maer, schoon het juiste midden van Staets-
„Vryheit, zoo met opzigt tot de *bevoegdheit* der
„Hooge Amptenaeren, als tot derzelver *volharding*
„in *Gezach*, niet gemaklyk te bepalen is, daer
„is ook weinig aen gelegen; naerdien een vry
„hooge trap van volmaektheit in de Regeering
„groote verscheidenheden in dit opzigt zal toe-
„laten; en het uiterste van Slaverny in eene
„Staets gesteldheit, die maer één of zeer wei-
„nige personen den toegang verleent tot de hoo-

G 2

„ ge

„ ge Regeering, of tot het bezit van stemmen
 „ in de verkiezing der Overheden, en die al de
 „ magt van den Staet in dezelfde handen, of in
 „ dezelfde geslagten, houdt, is gemaklyk aente-
 „ wyzen, en de noodlottige gevolgen daer van
 „ loopen zeer ligt in 't oog. Het is,
 „ by vergelyking gesproken, van weinig belang,
 „ wie, of hoe veelen onze Regeerders zyn, of
 „ hoe lang hunne bedieningen duuren, mits dat
 „ hun magt, zoo lang zy in dienst zyn, de-
 „ zelfde blyve, en de bestuuring eenparig en ze-
 „ ker zy! Al het onderscheid, dat voor eenen
 „ Staet kan voortkomen uit de verscheidenheit in
 „ getal of duurzaamheit der Regeering, kan
 „ alleen voortvloeyen uit de dryfveeren en gele-
 „ genheden, die deze verschillende omstandighe-
 „ den aan de Amptenaers geven, om hunne magt
 „ of verder uitteftrekken, of te misbruiken. . . .
 „ Als de magt der Overheit zeer uitge-
 „ breid is, en de Onderdanen, by gevolg,
 „ weinig magt over hun eigen daden hebben,
 „ is zoodanig een Regeering overweldigend en
 „ onderdrukkende; 't zy ze, ten aanzien haerer
 „ vorm, eene Alleenheersching, een Regeering
 „ van edelen, of zelfs een Gemeenebest zy.
 „ Want het bewind der op den tyd aen en af-
 „ gaende Overheden eener Volks-Regeering, of
 „ ook de wetten zelve, kunnen zoo overwel-
 „ digend zyn als de steilige bevelen der wille-
 „ keurigste Alleenheersching; en de handhaving
 „ van het Gezach kan even nadeelig zyn voor
 „ ieders byzonder geluk Zoo er geene
 „ vastgestelde wetten waren, maer alles afhing
 „ van

t van stemmen
 , en die al de
 handen , of in
 gemaklyk aente-
 volgen daer van
 Het is,
 weinig belang,
 erders zyn , of
 uren , mits dat
 dienst zyn , de-
 eenparig en ze-
 dat voor eenen
 erscheidenheit in
 egeering , kan
 veeren en gele-
 nde omstandighe-
 om hunne magt
 isbruiken."....
 heit zeer uitge-
 n , by gevolg ,
 daden hebben ,
 verweldigend en
 en aenzien haerer
 een Regeering
 Gemeenebest zy.
 tyd aen en af-
 -Regeering , of
 en zoo overwel-
 velen der wille-
 n de handhaving
 adeelig zyn voor
 . Zoo er geene
 naer alles afhing
 , van

„ van den wil der personen , die met gezach
 „ bekleed zyn , wie is er dan , die het van veel
 „ belang zou rekenen , of zyn leven , zyn vry-
 „ heit , of zyn eigendom , overgegeven ware aen
 „ de genade van één , of van eenige weinige , of
 „ van een groote menigte , dat is van een hoop
 „ Volks , vatbaer voor de nadeeligste misleidin-
 „ gen ? In zoo verre dan , mogen wy veilig met
 „ Mr. POPE zeggen , dat *die Regeeringen de*
 „ *besten zyn , die best worden waergenomen :*
 „ — dat is , zoo de magt der Regeering ge-
 „ matigd is , en ieder de dierbaerste zyner by-
 „ zondere rechten laet behouden ; zoo de wetten
 „ aen ieder ten vollen bekend zyn , en de hand-
 „ having daer van gelykmatig is , is het van geen
 „ belang , hoe veele of hoe weinige daer meê be-
 „ last zyn. " — De tans in wezen zynde Re-
 „ geeringen in Europa verschillen zeer veel in
 „ vorm ; maer het is zeker , dat het tegenwoor-
 „ dig geluk der Onderdanen van elk van deze
 „ geenzins , naer die omstandigheid alleen , beoor-
 „ deeld kan worden. Dit hangt voornaemlyk af
 „ van de magt , uitgestrektheid , en bevelen der
 „ Regeering , met betrekking tot ieders veilig-
 „ heit , byzondere bezittingen , enz. en van de
 „ zekerheit en eenparigheit der Regeeringswy-
 „ ze. " (*) Dr. PRIESTLEY merkt , wel is
 „ waer , te recht aen , — dat er niet dezelfde
 „ kans is tot billyke en goede wetten , of tot de
 „ eenparige handhaving daer van , als de magt by
 „ wei-

(*) *Essay on Government*, p. 16-18, 20, 21, 48-52.

weinigen, dan in veelen berust; en dat het een merkelyken trap van veiligheid tegen onderdruk- kende Regeering aenbrengt, wanneer een zeker aental van het Volk deel heeft in de wetgeving, of eenige magt ter beteugeling der hoogste Over- heids-persoonen bezit (*), maer nogtans is hy ver, van den noodzaaklyken trap dezer deelnameing volstrekt te bepalen, het zy omtrent derzelver na- tuur, of omtrent het getal van persoonen, wien dezelve toebehoort; en veel minder breidt hy dit uit tot een gelyk deel, of geeft hy *zuivere Volks- regeering* op als den gevestigden Standaert van recht, dien wy altoos zoo naby moeten komen a's mogelyk is.

Immers het komt my voor, dat de reden een grooten overvloed en verscheidenheit van Regee- rings-vormen gehengen kan, naer de verschillende omstandigheden eener Maerschappy, ten aanzien der beschaefdheit, eenvoudigheid, dapperheit, ze- den, rykdommen, enz. Ik meene, dat de vol- maektheit eener vorm van den burgerlyken Staet grootdeels naer *deze* omstandigheden berekend moet worden, — die zoo veel onderscheid ma- ken in den aert en de belangen der menschen. Een ruuw en konstloos ontwerp kon in vroegere dagen gelukkig slagen, toen de oude eenvoudig- heit en onschuld van zeden nog meer bewaerd was; maer wanneer weelde en bederf van zeden begonnen intekruipen, bevonden de menschen wel ras de noodzaaklykheit van konstiger Staets- ont-

(*) Als boven pag. 51. 59.

ont-
vorr-
der
bea-
Mac-
van
Il-
eene
PRI-
„ k-
„ o-
„ o-
„ V-
„ d-
voln-
Reg-
eige-
Mac-
staet-
PRI-
later-
over-
oog-
hier-
voor-
van
te v-
derw-
(†
Sect.
(*
foort

n dat het een
n onderdruk-
er een zeker
le wetgeving,
hoogste Over-
nogens is hy
zer deelneuing
t derzelver na-
rsoonen, wien
er breidt hy dit
zuivere Volks-
Standaert van
moeten komen

de reden een
eit van Regee-
de verschillende
y, ten aanzien
dapperheit, ze-
e, dat de vol-
argerlyken Staet
heden berekend
onderscheid ma-
der menschen,
kon in vroegere
oude eenvoudig-
meer bewaerd
bederf van zeden
n de menschen
ontligter Staets-
ont-

ontwerpen (+). Zoodanige eene Regeerings-
vorm, als zeer geschikt zou zyn voor den staet
der menschen in *Otabeite* (*), zou zeker niet
beantwoorden aan de oogmerken der burgerlyke
Maetschappy onder de meer beschaefde Volken
van Europa.

Ik ben ook niet zonder twyffelingen, of zoo
eene min volmaakte Volks-Regeering, als Dr.
PRICE ons voordraegt, te weten, „ een gely-
„ ke, vrye, en geëvenredigde Plaatsbekleeding,
„ of Represéntatie, voor korte tydperken door
„ onpartydige stemmen der meerderheit van het
„ Volk verkoren, en voor hetzelfde verantwoor-
„ delyk, ” — meer uitvoerlyk zy, dan die
volmaakte staet van burgerlyke Vryheit en Zelfs-
Regeering door de stemmen van ieder burger in
eigen persoon, welken hy zoo hoog verheft.
Maer laet ons het menschdom in eenen middel-
staet beschouwen, en de uitvoerlykheit van Dr.
PRICE's Leer toestaen; dan nog kan ik niet na-
laten staende te houden, dat dezelve, na rype
overweging der natuur van het menschdom, der
oogmerken van Regeering, en der proeven, die
hier van genomen zyn, — my niet gepast
voorkomt ter bevordering van het meeste geluk
van het Volk; en vinde my daerom verplicht, my
te voegen by het gros der Schryvers over dit on-
derwerp, in het geven van myn stem tegen de-
zel-

(†) HUTCHESON's *Moral Philosophy*, book III. Ch. VI.
Sect. 7.

(*) Een niet lang onidekt Land, door een zeldzaam
soort van onbeschaefde menschen bewoond. VERT.

zelve. Derzelver voornaemste doelwit is, het bewind van burgerlyke magt, zoo veel mogelyk, te stellen in handen van het gros des Volks; — Dr. PRICE's vrye, gelyke, en evenredige Representatie moet alleen voor *korte tydperken* worden aengesteld, moet *onderworpen zyn aen de Voor- schriften* van het Volk in 't gemeen, en aen hetzelfde *verantwoording schuldig* blyven: (zie myne **TWEDE AFDEELING.**)

Sommige menschen, die de zaak nooit ernstig overdagt hebben, zyn ligt geneigd, zich te verbeelden, en worden door kundiger mannen in dit denkbeeld gesterkt, dat *Volks-regeering* eene beveiliging is tegen *geweldenaery*. Zoodanigen waren er al in LOCKE's tyd: „'t Is een mislag, „ (zegt hy), te denken, dat *geweldenaery* alleen „ eigen is aen Alleenheerschappyen; andere Re- „ geerings-vormen staen er even zeer voor bloot „ als deze; want overal, daer de magt, die in „ deze of geene handen gesteld is, ter regeering „ van het Volk, en bescherming van des zelfs „ bezittingen, tot andere eindens gebezigd, en „ misbruikt wordt om het Volk te verarmen, uit- „ temergelen, of te onderwerpen aen de wille- „ keurige en onregelmatige bevelen der geenen, „ die dezelve bezitten; daer vertoont zich ter- „ stond de *geweldenaery*, 't zy er maer één of „ veele bezitters van magt zyn.” (*) — en Dr. PRIESTLEY erinnert zyne Lezers te recht, „ dat het bewind der by tyden aen- en afgaen- „ de Overheden eener Volks-regeering zoo ge- „ wel-

(*) LOCKE *on Government*, book II. §. 201.

„ wit is, het be-
„ veel mogelyk,
„ tes Volks; —
„ enredige Repre-
„ sentanten worden
„ aen de Voor-
„ en, en aen het-
„ ven: (zie myne

„ ek nooit ernstig
„ d, zich te ver-
„ iger mannen in
„ -regeering eene
„ Zoodanigen wa-
„ Is een mislag,
„ weldenaery alleen
„ en; andere Re-
„ zeer voor bloot
„ de magt, die in
„ is, ter regeering
„ g van des zelfs
„ ns gebezigd, en
„ te verarmen, uit-
„ en aen de wille-
„ ten der geenen,
„ ertoont zich ter-
„ er maer één of
„ (*) — en
„ Lezers te recht;
„ aen- en afgaen-
„ egeering zoo ge-
„ „ wel-
„ II. §. 201.

„ weldadig zyn kan als de bevelen der Volstre-
„ ste Alleenheerschappy; en het handhaven van
„ het Oppergezach kan in beide gevallen vernie-
„ lend zyn voor ieders byzonder geluk. De ee-
„ nige troost, die een Volks-regeering in die
„ omstandigheden oplevert, is, dat elk Lid van
„ den Staet kans heeft, om eerlang eenig deel in
„ het Oppergezach te krygen, en om dus den
„ Geweldenaer op zyn beurt te plagen.” (†)

Na dus het evengemelde belachlyk vooroordeel
uit den weg geruimd te hebben, kan ik ook niet
anders dan overeenstemmen met den laetstgemel-
den uitmuntenden Schryver, in eene regeering in
de handen van een groot aantal van het Volk
aentemerkten als die van het *grauw, onderhevig
aen de nadeeligste gevolgen* (*). Wat toch kan
meer *misbruikt* worden, dan de magt in zulke
handen gesteld, zoo uit hoofde van gebrek aen
oordeel en voorzigtigheid, als van wegen besluit-
loosheit en vooringenomenheit; zoo door den in-
vloed van partyschappen, van heerschzucht, van
wraek, als van elke andere kwaede gesteldheit?
Hier van daen is het, dat de Geweldenaery en
onderdrukking eener Volks-regeering zoo vaak
zoo hardnekkig, eigenzinnig en willekeurig ge-
weest zyn, en heure woede zoo dikwyls tegen
de beste der menschen hebben doen uitbarsten.
Ja, Dr. PRICE zelve zegt: — „ dat [een Re-
„ geering] uit veele Persoonen bestaende in 't ge-
„ „ meen

(†) PRIESTLEY *Essay on Government*, pag. 49, 50.

(*) Als boven, pag. 51.

„ meen gebleken is, de onmeedogendste Gewel-
 „ denaers opteleveren." (*) — Hoe welge-
 zind het geheele lichaam van het Volk ook zy
 tot het algemeene best, deszelfs magt loopt na-
 tuurlyk uit op, en wordt bestuurd door, eenige
 weinige perfoonen van grooter bekwaemheden of
 meerderen invloed dan de overigen; (getuigen zyn
 de ondergeschikte Volks-regeeringen in onzen
 staet); of anders verschynt er een onophoudelyk
 warnest van kuipery, bederf, list, magt of zelfs
 geweld, tot dat de Staet een prooi voor de eene of
 andere party wordt, (wanneer het zelfde schouw-
 spel binnen kort op nieuws herhaeld wordt); of
 de Volks-regeering zal in eene *Alleenheersching*,
 in *die der Eadelen*, of eenige andere *gemengde vorm*
 veranderen. Dus is het altoos geweest, en moet
 het noodzaeklyk zyn met die Gemeenebesten,
 wier Staetsgesteldheit naest overeenkwam met
 die, welke Dr. PRICE voor de *volmaekste* ver-
 klaert. Reden en Ondervinding toonen, dat Volks-
 regeeringen, naer zoo een ruimen regel ingerichte
 als de zyne, behoudens den aert en voordeelen
 der burgerlyke Maetschappy, of den welvaert van
 het Volk zelve, niet bestaenbaer zyn.

Lact den Schranderen *Republicaen* BURLAMA-
 QUI, een der hoogst geächte Schryvers over de
 Regeering, over dit stuk spreken. Na het ver-
 werpen van *volstrekte Alleenheerschappyen*, zegt
 hy: — „ De *Volks-regeeringen* zyn niet beter,
 „ uit het Gemeen gevormd, nemen
 „ zy 'er alle de hoofdeigenschappen van aen.
 „ Het

(*) Dr. PRICE'S Aenmerkingen, bladz. 31.

gndste Gewel-
 - Hoe welge-
 - Volk ook zy
 magt loopt na-
 door, eenige
 kwaemheden of
 (getuigen zyn
 gen in onzen
 onophoudelyk
 magt of zelfs
 voor de eene of
 zelfde schouw-
 ld wordt); of
 leenheersching,
 gemengde vorm
 weet, en moet
 Gemeenebesten,
 reenkwan met
 volmaakte ver-
 en, dat Volks-
 regel ingericht
 en voordeelen
 en welvaert van
 yn.

en BURLAMA-
 nryvers over de
 . Na het ver-
 ighappyen, zegt
 zyn niet beter,
 evormd, nemen
 ppen van aen.
 „ Het
 ladz. 31.

„ Het Gemeen is een mengfel van allerley foort
 „ van menschen, waer onder weinige van be-
 „ kwaemheit, en slegts eenige zyn, die een
 „ goed verstand en eerlyke oogmerken hebben;
 „ maer een veel grooter aental van zulken, waer
 „ op men geen staet kan maken, die niets te
 „ verliezen hebben, en dien men bygevolg niets
 „ met zekerheit kan toebetrouwen. Behalven dat
 „ eene meenigte van bestuurders altyd versloffing
 „ en wanorde voortbrengt. Volks-regeeringen
 „ hebben te veel Vryheit, en ontaerten in Los-
 „ bandigheit. Hier van daen zyn zoodanige Staet-
 „ ten zwak en waggelende. Inlandsche beroer-
 „ tens, of aenvallen van buiten, brengen dezelve
 „ dikwyls in verwarring: hun gewoone lot is,
 „ een prooi te worden der eierzucht van eenige
 „ Burgers of Vreemdelingen, en dus van de
 „ grootste Vryheit tot de grootste Slaverny te
 „ vervallen. ” — Na zich beroepen te hebben
 op de ondervinding in *Polen* (dat, onder den
 schyn van eene Alleenheerschappy, een te vol-
 strekte Volks-regeering is), van *Florence*, van
Genua, of het oude *Athenen* en *Romen* (’t welk,
 als het Volk zich by trappen boven het gezach
 van den Raed verhief, door de daer op volgende
 losbandigheit, eindelyk tot de grootste Slaverny
 gebragt werd) voegt hy er by: — „ Het is, na
 „ zoo veele bewyzen, ontwyffelbaer, dat Volks-
 „ regeeringen de zwakste en slegste van alle zyn.
 „ Inderdaed als wy de opvoeding van het ge-
 „ meen, deszelfs verpligting tot den arbeid, des-
 „ zelfs onkunde en woeltheit, in overweging ne-
 „ men, moeten wy gereed begrypen, dat het
 „ ge-

„ geschikt is om geregeerd te worden , niet om
 „ over anderen te regeren , en dat de goede or-
 „ de en eigen voordeel het Volk verbieden , om
 „ zich met dien taek te bemoeijen. ” (*)

Men vergunne my , ook Dr. HUTCHESON ,
 een ander niet min geacht Schryver over de Re-
 geering , aen te haelen : — „ In allerlei Volks-
 „ regeeringen kan men verzekerd zyn van ge-
 „ trouwheit. De Volks-Vergaderingen zoeken
 „ altyd het welzyn van 't geheel , daer dit ook
 „ ieders eigen welzyn is: Maer , daer de gehee-
 „ le magt in zoodanige Vergaderingen beruſt ,
 „ zonder eenigen teugel of oppergezach van een-
 „ nen Vorst of Raed , is nooit eenige zekerheit
 „ van verſtandige beſluiten , eensgezindheit , of ge-
 „ heimhouding. Dit volgt van zelve; daer alle
 „ als Vrye luiden in een Vergadering te ſaemen
 „ komen , is er geen verwagting van Voorzigtig-
 „ heit , geen middel tegen oproer , geen vaſtheit
 „ van raedsbeſluiten. Nyd en Agterdogt worden
 „ ligt door liſtige , zelfszoekende , Stookebranden
 „ gaende gemaekt tegen alle deugd en voortref-
 „ lykheit , zelfs daer dezen het allermceſt van
 „ nooden zyn. Hunne beſluiten zyn ſomtyds buit-
 „ tenspoorig ſtout ; dan wederom , wanneer de
 „ ſchrik gaende gemaekt word , op eene verach-
 „ telyke wyze vreesagtig ; — Als de magt be-
 „ trouwd is aen eene talryke Vergadering van af-
 „ gevaerdigden uit , of gevolmagtigden van het
 „ Volk voor een kort tydperk , kan men eene
 „ ge-

(*) *Principles of Political Laws* , Part. II. ch. II.
 §. 22 . 29.

vorden, niet om
dat de goede or-
k verbieden, om
jen." (*)

HUTCHESON,
yver over de Re-
In allerlei Volks-
erd zyn van ge-
aderingen zoeken
eel, daer dit ook
er, daer de gehee-
aderingen beruht,
pergezach van ee-
t eenige zekerheit
sgezindheit, of ge-
zelven; daer alle
adering te saemen
g van Voorzigtig-
mer, geen vastheit
Agterdogt worden
de, Stookebranden
leugd en voortref-
het allermeeft van
n zyn fomtyds bui-
rom, wanneer de
, op eene verach-
. Als de magt be-
vergadering van af-
nagtigden van het
k, kan men eene
„ ge-

s, Part. II. ch. II.

„ gelyke trouw en veel meer wysheit en besten-
„ digheit verwagten, indien zy op eene vrye wy-
„ ze verkoren zyn; maer ook hier is nogtans
„ geene zekerheit tegen partyfchap en Oproer;
„ en daer de neigingen van het Volk by de ver-
„ schillende verkiezingen veranderen, kan er ook
„ ligt te veel onbestendigheid plaets hebben. —
„ De verkiezing door het lot fluit wel allen twist
„ en omkoopning, maer te gelyk alle voorzigtig-
„ heit in de keuze en alle opmerking van ver-
„ dienften, buiten; ten zy er eerst eene Vroed-
„ fchap (*) of kleen aental van gewettigde per-
„ soonen voor ieder ampt plaets hebbe, door
„ stemming verkoren, waer van er één door het
„ lot tot dat ampt bepaeld wordt: Als de Hoog-
„ ste Vergadering zoo is ingericht, dat de zaken
„ worden afgedaan door eene meerderheit van
„ honderden, en niet van enkele stemmen, wordt
„ de magt veelal gesteld in handen van menschen
„ van hooger staet en kundigheden, maer dit
„ geeft geen zekerheit tegen oproeren; „ en hier
„ uit besluit hy, dat geen dezer Staetsgesteldheden
„ van Volks-regeering „ veilig kan zyn voor eene
„ Maetschappy." (†)

Ik moet nog éenen geachten Schryver tegen
Dr. PRICE overstellen, — „ Wy moeten ons
„ dan

(*) Hier staet in 't Engelsch *a leet*; dat eigenlyk een
Gerechts-hof betekent; ik heb er voor onze Landgenoo-
ten geen beter woord voor kunnen vinden, dan dat van
Vroedschap, als de naem der geenen, waer uit onze Over-
heden in veele Steden verkoren worden. VERTAALDER.

(†) *Moral. Phil. Book III. Ch. 6. §. VI en VII.*

„ dan niet verwonderen , dat de *Volks-Rege-*
 „ *ring* altyd veele Voorſpraeken gehad heeft; dat
 „ zy met de ſchoonſte en beſinnelykſte koleuren
 „ is afgeſchetſt, en geroemd is geworden als de
 „ gunſtigſte voor deugd, verdienſten, en vryheit
 „ boven alle anderen. Op het eerſte aenzien
 „ ſchynt ze waerlyk dit te zyn; maer zeer wei-
 „ nig opmerking zal ons doen zien, dat ze aen
 „ veele en groote zwarigheden onderworpen is.
 „ Terwyl de Staet klein en in de laegte is, is
 „ een Staet van Volks-regeering in 't algemeen
 „ zeer bloeiende en gelukkig, dat is te zeggen,
 „ zuiverſt en beſt beantwoordende aen de oog-
 „ merken der Inſtelling, waer door dezelve zich
 „ wel ras uitbreidt en grooter wordt, klimmen-
 „ de wel dra tot een hoogen trap van voorſpoed,
 „ dien hy, uit de natuur dezer Regeerings-vorm,
 „ niet in ſtaet is te dragen: Want gelyk de Re-
 „ geering door Edelen gemeenlyk onderworpen
 „ is aen byzondere aenhangen, zoo worden de
 „ Volks-regeeringen meelt altoos ontruſt door
 „ partyſchappen; en hoe meer een Gemeenebeſt
 „ in vermogen toeneemt, hoe meer dezelfs Le-
 „ den in welvaert groeijen, hoe werkzaemer die
 „ geenen zyn, wien de Regeering is toever-
 „ trouwd, zoo veel te meer ſtaet het bloot, en moet
 „ het bloot ſtaen voor oproeren en beroertens,
 „ die, na veelvuldige en geweldige omwentelin-
 „ gen, altoos noodlottig voor veele byzondere
 „ perſoonen, eindelyk uitloopen op eene omkee-
 „ ring der Regeerings-vorm, of een bederf daer-
 „ van, door de magt in handen van eenige wel-
 „ nige aenzienlyke geſlagten te ſtellen; en dus
 „ „ komt

Volks-Rege-
 ehad heeft; dat
 elykste kolcuren
 geworden als de
 ten, en vryheit
 eerste aanzien
 maer zeer wei-
 en, dat ze aen
 onderworpen is.
 e laagte is, is
 in 't algemeen
 at is te zeggen,
 le aen de oog-
 oor dezelve zich
 ordt, klimmen-
 van voorspoed,
 egeerings-vorm,
 at gelyk de Re-
 yk onderworpen
 zoo worden de
 os ontruft door
 en Gemeenebest
 eer deszelfs Le-
 werksaemer die
 ering is toever-
 et bloot, en moet
 en beruertens,
 ige omwentelin-
 veele byzondere
 op eene omkee-
 een bederf daer
 van eenige wei-
 stellen; en dus
 „ komt

„ komt er eene *Regeering door weinige persoo-*
nen (*), of, door geduurige vervloeiing van
 „ gezach, dat geene te voorschyn, dat men *Anar-*
chy of regeeringloosheit noemt." (†)

SIDNEY geeft de verdediging van Volks-regee-
 ringen in eenen Burgerstaet volstrekt op, en ei-
 gent den voorrang toe aen *gemengde Regeerings-*
vormen (‡). Dr. PRIESTLEY doet, zoo als
 wy zagen, het zelve. Noch Mr. LOCKE, noch
 de uitmuntende Bisschop HOADLEY, besliffchen
 ergens, zoo ver ik my tans kan erinneren, den
 voorrang der eene Regeerings-vorm boven de
 andere: Ik ben verzekerd, dat zy dien nergens
 geven aen de *Volks-Regeeringen*, maer liever
 overhellen tot gemengde Regeerings-vormen. De
Heilige Schrift bepaelt dit onderwerp niet. Men
 mag derhalven wel vragen, met wat recht Dr.
 PRICE staende houdt, — „ dat de Beginsels,
 „ (door hem daer gesteld,) *dezelfde* zyn met
 „ die, welke Mr. LOCKE en alle de Schryvers
 „ over Burgerlyke Vryheit, die tot hier toe in
 „ dit Land meest bewonderd zyn, leeren." (§)
 Waer leert LOCKE *zulke beginsels*, en waer zyn
 die *meest bewonderde Schryvers*?

Mogelyk zal men nu dan vragen, — of ik
 de Regeering door *één* man, of door eenige
wei-

(*) *Oligarchy.*

(†) DUNCAN *on Laws and Government*, in the *Pre-*
ceptor. Vol. II. pag. 480.

(‡) *On Government*, pag. 149, 150, 23, 130. Folio.
 London 1751.

(§) *Voorreden* voor de vyfde Uitgave van Dr. PRICE'S
aanmerkingen in Engeland.

weinig Perſoonen van aenzien, met uitsluiting van het geheele lichaam des Volks, beter achte dan de Regeerings-wyze, door Dr. PRICE voorgesteld, van het byeenvergaderde lichaam der Maetſchappy? Ik antwoorde met eene afkeuring van het een en ander dezer Ontwerpen; overtuigd zynde; dat geen een van dezen de beſt mogelyke veiligheid aenbrengt voor eene goede; billyke, en gelukkige Regeering. Het is, naer myn gevoelen, alleen door eene verſtandige ſaemenvoeging van deze, dat wy de gevaerlyke onvolmacktheden van beiden ontvlieden, en de heilzaame voordeelen van de eene en andere verkrygen kunnen. Het is hier de plaats niet, de *byzondere en onderscheidene* madeelen van elk dezer enkelvoudige Vormen ten toon te ſtellen; maar ik zal er alleen één even aenroeten, dat aen ieder in 't byzonder eigen is.

De Hoogſte Burgerlyke Magt is één zaak van de gewigtigſte en uitgestrekſte natuur, — noodzaaklyk ten grooten deele onbepaeld in de oefening, — vatbaer voor het allermeeſt drukkende misbruik, — en bevattende geen kleene verlokſelen voor de zelfsliefde en driften der geenen, die haer bezitten. De bovengemelde eenvoudige ontwerpen van burgerlyke Regeering nu brengen geenen anderen teugel meê tegen het misbruik van dit groot betrouwen, dan het *natuurlyk* recht van het Volk, om geweldenaery en onderdrukking te keer te gaen, en de onwettig gebruikte magt te herroepen; en deze is meenigmael door de ondervinding gebleken, in 't algemeen zeer onvoldoende te zyn; gelyk die ook, uit de natuur der
zake

met uitsluiting
ks, beter achte
Dr. PRICE voor-
de lichaam der
eene afkeuring
werpen; over-
dezen de best
or eene goede,
Het is, naet
verftandige fae-
e gevaerlyke on-
den, en de heil-
n andere verkry-
ets niet, de by-
en van elk dezer
e stellen; maer
en, dat aen ie-

is een zaak van
tuur, — nood-
veld in de oefen-
meest drukkende
en kleene verlok-
ten der geenen,
nelde eenvoudige
ring nu brengen
het misbruik van
tuurlyk recht van
onderdrukking te
gebruikte magt te
ael door de on-
neen zeer onvol-
uit de natuur der
zake

zake zelve, noodzaaklyk moet zyn; om dat de
natuurlyke en noodzaaklyke vermogens eener Re-
geering, als van zelve, een verſcheidenheit van
krachtige middelen influiten, om alle tegenkan-
ting en wederſtreving te keer te gaen. Het is
ydél te denken, dat men naer wenscſch beveiligd
kan worden, door dit zoo groot betrouwen te
stellen in een talryke meenigte van Volk, — of
in den wil der meerderheit van de Maetſchappy;
want ook daer ſtaet het even zeer voor een ſner-
pend misbruik bloot. Het geraekt, als van zel-
ven, in de handen van weinigen, en wordt
(gelyk Dr. PRIESTLEY zegt) de Regeering van
een party gemeen Volk, *onderhevig aen de na-
deeligſte indrakſels*; om niet te ſpreken van de
onuitvoerlykheit en andere zwarigheden, reeds
te voren bygebragt, die zoodanig eene Regee-
rings-vorm reeds in andere opzigten opverkieslyk
maken. Wat dan? Men kan geen *hooger* bur-
gerlyke magt het opzigt hier overgeven, — om
dat de eigenlyke zaak, daer wy hier nae zoeken,
is de veiligheid tegen het misbruik der *hoogſte*
burgerlyke magt, t zy in welke handen die ook
betrouwd moge zyn. Men zal miſſchien zeggen,
— dat geveſtigde wetten, vaſtgeſtelde gewoon-
tens, uitdrukkelyke bepalingen voor de Regeer-
ders, of plegtige eeden, gepaſte beveiligingen
zyn voor de Staetsgeſteldheit: maer de ondervin-
ding, die onbedrieglyke Leidsvrouw, toont, van
hoe weinig vermogen deze zyn zonder uit de
Staetsgeſteldheit vloeiende *Vermogens*, om derzel-
ver waerneming te handhaven. Daer dan de over-
treding dier banden onbeteugeld blyft in de en-

H kel-

kelvoudige Regeerings-vormen, en geen bedwang heeft, dan dat van het *natuurlyk* recht van 't Volk, om onwettige Overheersching te wederstaen, doen zy niet veel tot onze veiligheid, ten minsten zy verschaffen ons dat wezenlyke soort van veiligheid niet, dat wy ontbeeren, en 't welk te verkrygen is.

Het eenige middel, dat 's menschen vernuft, door veelvuldige ondervinding geleerd, tot dit einde heeft kunnen aanraden, is — de verscheidene vermogens van wetgeving en burgerlyke Regeering te verdeelen, en over het verkrygen en beoefenen dier vermogens door verschillende personen en Vergaderingen van menschen op zoodanig eene wyze te beschikken, dat zy onderling tot teugels voor malkander dienen, — en dus de opperste Wetgeving zoo interichten en te saem te voegen, dat de nadeelen eener Volks-reggeering vermyd worden door het geheele gros des Volks uitsluiten, maer dezelve teffens zoo naeuw te verbinden en te vereenigen met het Volk in 't algemeen, dat de Wetgevers aen deszelfs invloed onderworpen blyven, deszelfs voorspoedigen of nadeeligen toestand van naby gevoelen, en, ieder, hoofd voor hoofd, in gelykheit met de rest van het Volk, aen de algemeene wetten, aen de opperste wetgeevende en uitvoerende magt, ondergeschikt zyn.

Ieder begrypt ligt, dat dit, met meer of min goed gevolg, naer de meerdere of mindere schrandtheit der inrichting, in eene oneindige verscheidenheit van manieren, door verschillende saemenvoegingen der bovengemelde éénvoudige vormen

geen bedwang
recht van t
ing te weder-
veiligheit, ten
zezenlyke soort
ren, en 't welk

schen vernuft,
rd, tot dit ein-
de verscheidene
gerlyke Regee-
rkrygen en be-
schillende per-
schen op zoo.
at zy onderling
— en dus
ten en te saem

Volks-regee-
neele gros des
ens zoo naeuw
het Volk in 't
deszelfs invloed
orspoedigen of
en, en, ieder,
et de rest van
n, aen de op-
magt, onderge-

t meer of min
aandere schran-
oneindige ver-
rschillende fac-
nvoudige vor-
men

men geschieden kan; — Het is op verscheidene
wyzen beproefd zoo in oude als laetere tyden,
en is blykbaer verzeld met de grootste waerschy-
lykheit, dat die Regeering wys, billyk, en ge-
lukkig zyn zal. Deze gemengde soorten van Re-
geerings-vormen zyn ook door de geachtste oude
en hedendaegsche Schryvers over de Regeering
verdedigd.

Statuo (zegt CICERO) *esse optime constitutam*
Rempublicam, quae ex tribus generibus illis, re-
gali, optimo, & populari, sit modice confusa (*),
[dat is: „Ik houde dat Gemeenebest volmaekt
„ingericht, welks Regeering uit die drie soor-
„ten, het Koninglyk Gezach, dat der aenzien-
„lyken of edelen, en dat van het Volk, behoor-
„lyk is saemgesteld.”]

SIDNEY zegt: — „De wyfste, beste, en
„ver het grooter deel, van het menschdom, de
„éénvoudige soorten verwerpende, hebben Re-
„geerings-vormen gemaakt uit een mengfel of
„saemenstelling van de drie, en deze gemeen-
„lyk een naem gegeven naer dat deel, dat in
„dezelve de overhand had, terwyl ze lof of ver-
„achting verdienden, naer dat de evenredig-
„heit wel of kwalyk in acht genomen was.”
„ , Indien ik het waegde te zeggen,
„dat er nooit eene goede Regeerings-vorm in
„de werelt was, die niet uit de drie enkelvou-
„dige soorten, *Alleenheerschappy, Regeering der*
„*Edel-*

(*) *Fragm. de Rep. Lib. II.* Het tegengestelde gevoe-
len van TACITUS is sederd langen tyd door herhaelde
Ondervinding wedetlegd.

„Edelen, en Volks-regeering was saemgesteld, ik denke, dat ik zulks zou kunnen verdedigen." En in overeenkomst hier med draegt de 16de Afdeeling van het tweede Hoofdstuk zynes werks dit opschrift: — *De beste Regeeringen der werelt zyn uit de Alleenheerschappy, Regeering van Edelen, en Volks-regeeringen saemgesteld* (*).

MONTESQUIEU zegt: — „*La Democratie & l'Aristocratie ne sont point des états libres par leur nature. La Liberté politique ne se trouve que dans les états modérés. Mais elle n'est pas toujours dans les états modérés. Elle n'y est que lorsqu'on n'abuse pas du pouvoir. Pour qu'on ne puisse abuser du pouvoir, il faut que, par la disposition des choses, le pouvoir arrête le pouvoir.*" (†)

BURLAMAQUI verklaert zich ook aen d'zeye van het geschil, en besluit, — „dat de beste Regeerings-vormen zyn een bepaelde Alleenheerschappy, of een Regeering van Edelen, gematigd door Volks-regeering, door middel van eenige voorrechten ten voordeele van het Volk." (§)

Ik zou nog veel meer geachte Schryvers konnen bybrengen, wier oordeel met dit gevoelen overeenstemt; maer merke tans alleen aen, dat het my veel genoeg geeft, myne Leer in dit stuk

(*) SIDNEY on Government, Chap. I. Sect. X. Chap. II. Sect. 16.

(†) MONTESQUIEU *Esprit des Loix*, Liv. XI. chap. 4.

(§) BURLAMAQUI *Principles of Politic Law*, Part. II. Ch. II. §. 44.

saemgesteld,
nen verdedi-
neel draegt de
stuk zynes
eegeringen der
, Regeering
saemgesteld (*).
Democratie &
ts livres per
se trouve que
n'est pas tou-
n'y est que
... Pour
il faut que,
voir arreter le

aen deze zy-
— „ dat de
bepaalde Al-
ing van Ede-
eering, door
ten voordeele

chryvers kon-
dit gevoelen
een aen, dat
e Leer in dit
stuk

est X. Chap. II.

iv. XI. chap. 4.
Law, Part. II.

stuk zoo wel te zien strooken met de vastgestelde Regeerings-vorm van myn Vaderland. — Wat Dr. PRICE kan inbrengen tegen 't geen in de vorige Bladzyden, zoo van myne eigene bedenkingen als van die van anderen, vervat is, kan ik niet zeggen; maar tot nog toe zyn zyne Beginselen van Regeering enkel willekeurige Stellingen, door geen bewys gestaeld. Want wat bewys ligt er in, te toonen, dat zy met zyne bepalingen van *Vryheit* overeenstemmen, daer deze de beginselen zelve behelzen, die bewezen moeten worden? Laet hem slegts bewyzen, dat 't geen hy *Burgerlyke Vryheit* noemt zoo een onwaardeerbaere, heerlyke, en onvervreemdbaere zegen is, als hy het voorstelt. — zoo zal zyn Leer gevestigd zyn; tot zoo lang vleije ik my, dat de voorgaende aenmerkingen derzelve onbestaenbaerheit met waerheit en gezonde reden genoegzaam toonen zullen.

AGTSTE AFDEELING.

Voordeelen, door Dr. PRICE te onrecht voorgedragen, als aen zyn Leer byzonder eigen.

Om ons zyn Stelsel van Burgerlyke Regeering ter goedkeuring aentepryzen, schryft de Doctor verkeerdlyk verscheidene eigenschappen daer aen roe, als *byzondere* voordeelen, die dit boven alle andere stelsels eigen zyn. Dit zal ik in de gewigtigste byzonderheden, — in zooda-

nig, als meest geschikt zyn om te misleiden, zoeken aentoonen.

1. Hy spreekt van alle Maetschappyyen, die niet volgens zyne Leer geregeerd worden, — „ als „ van niet *door zich zelven geregeerden*, niet geregeerd door heuren *eigenen wil en besluiten*, „ of door wetten van heur *eigen* maekfel, maer „ als onderworpen aen het goeddunken van *vreemden*, aen den dwang van *uitheemschen* wil of „ magt, en daerom in *Slaverny*.” (*) Daer is hier eene misleidende dubbelzinnigheit in de woorden *vreemden* en *uitheemschen* (†), die meer geschikt is om te verbysteren, en des Schryvers doelwit te begunstigen ter aenpryzyng zynrer beginsels, dan wel om de zaak der waerheit dienst te doen; schoon ik niet durve zeggen, dat hy van deze list met opzet gebruik maekte. Men vergunne my, derzelver haetlyken invloed te keer te gaen; daer zy op verscheidene plaetsen, behalven de onder aengewezene, voorkomen.

Een *vreemde* of *uitheemsche* magt of wil (§) betekent, in den gewoonen en gebruiklyken zin der woorden, wanneer wy van burgerlyke maetschappyyen spreken, altyd, — de magt of wil

(*) Dr. PRICE'S *Aenmerkingen*, bladz. 4, 8, 12, 20, 21. 27.

(†) De Plaets, daer hier vooral op gezien wordt, is pag. 3. in het Engelsch: „ CIVIL LIBERTY is the power „ of a *Civil Society* or *State* to govern itself by its own „ discretion; or by laws of its own making, without „ being subject to any *foreign* discretion, or to the im- „ positions of any *extraneous* will or power, VERTAELDER.

(§) A FOREIGN and EXTRANEIOUS power or will.

eiden, zoe-

en, die niet

— „ als

en, niet ge-

n *besluiten*,

ekfel, maer

n van *vreem-**den* wil of

*) Daer is

in de woor-

die meer ge-

ryvers doel-

er beginsels,

nst te doen;

van deze list

ergunne my,

e gaen; daer

en de onder

of wil (§)

ruiklyken zin

gerlyke maet-

magt of wil

ee-

4, 8, 12, 20,

ezien wordt, is

y is the power

self by its own

aking, without

or to the im-

VERTAELDER.

er or will.

eener Maetschappy, die niet door het zelfde gemeenschappelyk Verbond onder dezelfde Opperste Regeering met ons vereenigd is: dus zou het schynen, als of de Doctor staende hield, dat alle Staeten, die niet bestuurd worden volgens zyn plan van Volks-regeering, onderworpen waren aan de magt en het gezach van eenen *anderen staet*; en dus worden zy, die hem op zyn woord gelooven, natuurlyk overgehaeld, om alle Regeeringen te verwerpen, die met een zoo haetlyk kwaed beladen zyn. Maer dit kan zyne meening niet wezen; want hy kon nooit willen zeggen, dat ieder Maetschappy, niet geregeerd door den wil der meerderheit (dit is zyne bepaling van den *eigen wil* eener Maetschappy), dan geregeerd wordt door eene *geheel andere verschillende en vreemde* Maetschappy. *Uitbeensche* en *vreemde* wil betekent in alle deze betuigingen van Dr. PRICE niets meer, dan — een wil, onderscheiden van die der meerderheit, of haere plaatsbekleeders, zoo als die door hem omschreven worden. Of nu eene Regeering door eenen *eigen* of door eenen *vreemden* wil, in den zin, dien de Doctor aan deze woorden geeft, verkiesbaerst zy, — is reeds te voren overwogen.

Dit struikelblok dan weggenomen zynde komt zyne stellige verklaring hierop uit: — „ dat een „ Staet, die niet volgens zyn ontwerp geregeerd „ wordt, niet gezegd kan worden geregeerd te „ zyn door *deszelfs eigen wil*, of door wetten „ van *deszelfs eigen maeksel*. ” Inderdaed, het is, om de waerheit te zeggen, van weinig aenbelang, zoo maer eene Regeering wettig, rechtmatig, en

H 4 van

van dien aert is, als best de welvaart van het Volk bevordert, of Zelfs-bestuuring, in den strikten zin van 't woord, daer aen al of niet kan worden toegeëigend; ja het schynt my toe, dat een Staet, bestuurd volgens zoodanig eene Regeerings-vorm, als dezelve verkieslyk is acht, met even zoo veel recht gezegd kan worden door zelfs *eigen wil* geregeerd te worden, als of het bewigd geheel en al gevoerd wierd door de stemmen der meerderheit: — dezelfde reden, het zelfde onderling verdrag, dat ons den wil der *meerderheit* doet aenmerken als den wil van 't *geheel*, doet ons ook den wil van iedere wettige regeering in het zelfde licht beschouwen. In geen van beide gevallen steunt dit op de juist letterlyke waarheit der zaak, maer in beiden even eens op den grondslag van rechtmatig ingewikkelde *toefening*. Ja! zegt Dr. PRICE zelve niet, — „dat „ de Leden van een Maetschappy de magt van „ wetgeving kunnen toebetrouwen aen *een zeker „ getal* gemagtigden; en dat alles, wat zulke „ gemagtigden, binnen de palen van hunnen last, „ doen, aangemerkt kan worden als de vereenig- „ de stem en raed van het Volk? ” (*) En nogtans houdt hy staende, dat het een *uisdrukke- lyke tegenstrydigheit* is, — te zeggen, dat een Staet, niet bestuurd *onder het opzigt van het Volk*, zich zelve regeert (†). Hoe deze dingen met elkander strooken kunnen, zal de Doctor zelve best kunnen zeggen.

2. De

(*) Bladz. 8, 9.

(†) Bladz. 8.

elvaert van het
g, in den strik-
al of niet kan
t my toe, dat
ig eene Regee-
kft acht, met
orden door des-
en, als of het
l door de stem-
fde reden, het
s den wil der
n wil van 't ge-
iedere wettige
uwen. In geen
e juist letterlyke
n even eens op
ikkelde *toefstem-*
niet, — „dat
py de magt van
n aen een zeker
, wat zulke ge-
an hunnen laft,
als de vereenig-
? ” (*) En
t een *uitdrukko-*
zeggen, dat een
opzigt van het
loe deze dingen
l de Doctor zel-

2. De

2. De Doctor geeft het als een byzonder voor-
recht op van zynen vryen staet, — „ dat ieder
„ lid van den zelven *zyn eigen Wetgever* is ” (*).
Maer dit is in geenē deele waer, volgens Dr.
PRICE moet de meerderheit, of de plaatsbeklee-
ders der meerderheit, de wetten maken, die de
geheele Maetschappy verbinden. „ 't Geen door
„ de gemagtigden, binnen de palen hunner aen-
„ stellings-regelen, geschiedt, kan aangemerkt
„ worden als gedaen door de vereenigde stem en
„ raed van de Maetschappy ” (†). In zyne
vrye Staeten zyn derhalven veelen in de mogelyk-
heit, om gebonden te worden aen wetten, —
waer aen zy zelven niet alleen geen dadelyke toe-
stemming geven, — maer die zy in waerheit en
uitdruklyk afkeuren. In welken zin zyn zulke
mensen *hunne eigene Wetgevers*? Zy mogen
andere voordeelen hebben, maer zy zyn niet meer
hun eigen wetgevers, dan ieder gering man (§)
in Engeland, of als veele duizende welvarende
Onderdanen van het Britsche Ryk, die niet een
graen van Doctor PRICE's *burgerlyke Vryheit* be-
zitten. Bepaelt en matigt men den zin der uit-
drukking, dan zal ze ook in andere Regeerings-
vormen meer of min doorgaen. *Letterlyk* is zy
omtrent geen één waer. Inderdaed, om juist te
spreken, moet men des Doctors voorstel omkeere-
ren, en zeggen, dat uit den aert van een bur-
ger-

(*) Bladz. 7.

(†) Bladz. 8, 9.

(§) *Copyholder*, die geen stem in de verkiezing heeft.

VERT.

gerlyk Verdrag van saemenleving, — *niemand* zyn *eigen Wetgever* is; Het is de vereenigde stem der Wetgevende Vergadering, die de wetten maekt; zoo eene Vergadering geeft wetten, en is verheven boven ieder byzonder lid van den Staet.

Zoo veel wederom, over de *woorden*! Of het best zy of niet, dat ieder in de wetgeving deel heeft, (daer het in 't *zaaklyke* eigenlyk op aenkomt) — is reeds overwogen.

3. Een ander voordeel, 't welk de Doctoren zynen vryen Staeten toeëigent, is, dat in dezelve — „alle schattingen *vrye giften* zyn.” (*)

Ik bid u, *van wien* en *aen wien*? Ik weet niet, hoe ik dit moet begrypen. Als de magt der Regeering in het lichaam van het Volk huisvest, — geeft dan het Volk zich zelve schattingen? Of is de meening, dat ieder, hoofd voor hoofd, *vrywillig* geeft aen de gemeene Schatkist? hoe dan! zoo veel en zoo weinig als 't hem behaegt? Neen! de meerderheit of derzelver afgevaardigden komen over een, ter uitschryving van die en deze onderstand-gelden, om op een zekere voorgeschrevene wyze geheven te worden. Zeer wel! onderstelt nu eene minderheit, die omtrent deze belastingen verschilt; is deze evenwel *verbonden*, om haer aendeel te betalen? Ja! — en nogtans zyn de schattingen *vrye giften*! ô wonderbaer konstgeheim van *zoodanige* vrye Staets-gesteldheden, volgens welke eene schatting, iemand vlak tegen zyn toestemming met geweld opgelegd, — een *vrye gift* genoemd wordt!

(*) Bladz. 7.

wordt
den,
Staet,
De w
geene
bestu
vrywi
ze zy
der b
dat e
ken.
He
te he
tigen
by d
trouw
den
wett
kiezi
zeker
wac
ling
soon
oefen
by v
gehe
verk
kon
te r
Ove
haer
gen
palt

— *niemand*
 vereenigde stem
 wetten maakt;
 , en is verhe-
 en Staet.
 en! Of het best
 ng deel heeft,
 op aenkomt)

de Doctor zy-
 dat in dezelve
 yn." (*)
 ick? Ik weet
 Als de magt
 het Volk huis-
 zelve schat-
 ieder, hoofd
 eene Schat-
 weinig als 't
 eit of derzel-
 ter uitschry-
 lden, om op
 heven te wor-
 e minderheit,
 hilt; is deze
 el te betalen?
 gen vrye gif-
 van *zoodanige*
 welke eene
 stemming met
gift genoemd
 wordt!

wordt! Dr. PRICE kan even goed staende hou-
 den, dat de kwaeddoenders, in elken vryen
 Staet, *vrywillig* ter gevangenis en strafplaets gaen.
 De waerheit der zaak is, dat de schattingen, in
 geenen deele, *giften* zyn van de bestuurde aen de
 bestuurders, niet meer dan elke wet een dadelyk
 vrywillige overgave der byzondere Vryheit is; de-
 ze zyn ongerymdheden, strydig met de natuur
 der burgerlyke Maetschappy, die ik wel wil zien,
 dat eenig Doctor in het Koninkryk goed kan ma-
 ken.

Het *recht*, om de noodzaeklyke onderstanden
 te heffen, zoo wel als om de wetten te bekrach-
 tigen, rust by de meerderheit van het Volk, of
 by die, aen wien zy hetzelfde hebben toebe-
 trouwd; en de gehoorzaamheit der byzondere le-
 den eener Maetschappy aen dat gezach en deszelfs
 wettige handelingen is geen zaak van *vrye ver-
 kiezing*, maer van *pligt* en *noodzaeklykheit*. In
 zekere gemengde Regeerings-vormen, wel is
 waer, kan het recht der verdeeling en vaststel-
 ling van noodzaeklyke schattingen berusten by per-
 soonen, onderscheiden van hun, die de hoogste
 oefenende magt in handen hebben, — kan dit,
 by voorbeeld, gelaten zyn aen het Volk over 't
 geheel, of aen zekere Plaetsbekleeders, daer door
 verkoren; in zoodanig eene verdeeling van magt
 kunnen de schattingen, in meer dan één opzigt,
 te recht *giften* of *vergunningen* aen de dadelyke
 Overheid genoemd worden, geschikt om deze in
 haere waardigheit en in het behartigen der belan-
 gens van den Staet te ondersteunen. En de ge-
 pastheit van het gebruik dezer bewoordingen kan
 zeer

zeer vermeederen door de verschillende manieren van zoo eene Magts-verdeeling, zoo wel als door de eindens, waer toe zy dienen moet. Maer ik zal over dit stuk niet verder uitweiden. Het is genoeg getoond te hebben, dat schattingen noch *vrye giften* zyn, noch kunnen zyn, in den zin, in welken dit Dr. PRICE byzonder zoekt te beweeren.

4. Des Doctors beginsels zyn wyders konstig aangedrongen, eensdeels door zyn verklaring, dat zy niet tegengesproken kunnen worden dan op den ongerymden grondslag, „ dat de Regeering „ haeren oorsprong niet ontleent uit een overeen- „ komt tusschen het Volk en deszelfs Overhe- „ den; en dat er zekere menschen zyn, die „ onafhangelijk van den wil van het Volk, in zich „ zelve een recht hebben om over hetzelfde te „ heerschen. 't welk zy van de Godheit aflei- „ den." (*) Anderdeels door stout staende te houden, dat zyne beginsels dezelfde zyn, „ die „ door Mr. LOCKE en alle de Schryvers geleerd „ zyn, die tot heden toe in dit Land het meest „ bewonderd worden." (†)

Wat het eerste betreft, dit is een allertastbaerste verdraeiing: ieder begrypt, dat het zeer bestaen- baer is, — staende te houden, dat de eenige grondslag van alle wetige Regeering bestaat in de toestemming van het Volk, — en nogtans te ontkennen, dat zoodanig een stelsel van Volks- regeering, als Dr. PRICE aanprijft, de *beste* en

(*) Bladz. 17.

(†) Voorreden voor de Vyfde Uitgave.

schillende manieren
zoo wel als door
n moet. Maer ik
n tweiden. Het is
t schattingen noch
zyn, in den zin,
der zoekt te be-

n wyders konstig
zyn verklaring,
en worden dan op
dat de Regeering
t uit een overeen-
deszelfs Overhe-
rschen zyn, die,
het Volk, in zich
over hetzelfde te
de Godheit aflei-
stout staende te
elfde zyn, „ die
Schryvers geleerd
t Land het meest

een allertastbaerste
het zeer bestaen-
, dat de eenige
ering bestaet in de
— en nogtans te
elfsel van Volks-
ryft, de *beste* en
al-

ave.

alleen *billyke* Regeerings - vorm is. Het is ook
meterdaed zoo, dat veel der achtenswaardigste
Schryvers over het onderwerp. het eerste hebben
staende gehouden, en nog staende houden, het
laetste lochenen; gelyk GROTIUS, PUFFEN-
DORF, SIDNEY, BURLAMAQUI, MONTES-
QUIEU, BLACKSTONE, PRIESTLEY enz. enz.

Wat het tweede betreft: — Ik heb in de vo-
rige *Zesde* en *Zevende Afdeelingen* verscheidene
zeer wezenlyke verschillen aengetoond tusschen Dr.
PRICE'S gevoelens en die van eenigen der meest
bewonderde Schryvers over de Burgerlyke Vryheit
en Regeering; Ja! 't is gebleken, dat zy vlak
tegen zyne ontwerpen van Volks-regeering zyn
aengekant. Daer de Doctor Mr. LOCKE byzon-
der noemt, heb ik by deze gelegenheit deszelfs ver-
wonderlyk schoone Verhandeling over de *Burger-
lyke Regeering* zeer aendagtig weder overgelezen,
maer kan niet vinden, dat hy ergens zulke begin-
fels van burgerlyke Vryheit en Regeering begun-
stigt, als in het Geschrift, dat we nu voor ons
hebben, voorkomen: het tegengestelde schynt my
in tegendeel plaats te hebben. Ik heb dit reeds
in één of twee byzonderheden getoond; maer
het zou te verdrietig vallen en noodeloos zyn,
hier in vergelyking te treden van Mr. LOCKE'S
en Dr. PRICE'S beginsels; waerom ik my voor
tegenwoordig vergenooge, met myne *ontkenning*
tegen de *verzekering* van Dr. PRICE te stellen.
Het is toch een zaak van geen aenbelang, of zy-
ne beginsels met die van LOCKE strooken of niet.
De eenige vraag van gewigt is, — of zy op
waer-

waarheit en reden steunen; en dit is het, 't geen wy overwogen hebben.

NEGENSE AFDEELING.

*Aenmerkelyke onbestaenbaerheden en onnaeuwkeurigheden van Dr. PRICE, in de ont-
wikkeling zyner Beginsels.*

Alhoewel Dr. PRICE gedrongen werd door *sterke aendoeningen* (*), om zyne beginsels van Burgerlyke Vryheit en Regeering in het licht te geven, nogtans schynt hy somtyds, als 't ware, *beteugeld door de bewustheit* (†), dat zy niet zoo volmaakt overeenstemmen met de reden, onder- vinding, en de uitmuntende Staetsgesteldheit van dit Land, als hy wel wenschen zou. Dit is al- tans zeker, dat, niettegenstaende zyn Leer klaer genoeg blykt uit eenige duidelyke en besliffchen- de plaetsen, zoo wel als uit het algemeene be- loop zyner aenmerkingen, — hy er evenwel verscheidene dingen ondermengt, geheel daer mee onbestaenbaer, en zich schuldig maekt aen zeer groote onnaeuwkeurigheden, op zoo eene wyze, dat dit meer of min dient, om de zwakheit of te verre uitloopende gevolgen zyner beginsels te ver- bergen. Ik denke, dat het myn zaek is, de aen- merklykste van dezen kortelyk aentestippen. Dit schynt noodzaeklyk, om myne vorige aenmerkin- gen

(*) Bladz. 2.

(†) Bladz. 2.

dit is het, 't geen

CELING.

en onnaeuwkeu-
in de ont-
infels.

ongen werd door
om zyne beginsels
ring in het licht te
yds, als 't ware,
, dat zy niet zoo
e reden, onder-
nietgesteldheid van
zou. Dit is al-
de zyn Leer klaer
ke en besliffchen-
et algemeene be-
— hy er evenwel
, geheel daer meê
; maekt aen zeer
zoo eene wyze,
de zwakheit of te
r beginsels te ver-
zaak is, de aen-
entestippen. Dit
vorige aenmerkin-
gen

gen over de natuur zynen Leer te versterken en te volmaken.

Des Docters eerste bepaling van *Burgerlyke Vryheit* zal toepasselyk zyn op *elken* onafhangeliken Staet, — op de oppermagtigte Regeering in Europa. „BURGERLYKE VRYHEIT (zegt hy (*),) is de magt van eene burgerlyke „*Maetschappy* of *Staet*, om zich naer eigen „goeddunken, of naer wetten van deszelfs eigen „macksel te bestuuren, zonder onderworpen te „zyn aen eenigen vreemden wil, of aen den „dwang van eenigen uitheemschen wil of magt.”

— Zoo wy de hier gebruikte spreekwyzen in uren gemeenen zin opvatten, is het zeker, dat ieder onafhangelike *Maetschappy*, welke ook derzelve Regeerings-vorm zy, *deze* burgerlyke Vryheit geniet. Het Koningryk van *Frankryk* of *Spanjen*, by voorbeeld, is niet onderworpen aen eenen *vreemden* wil, of aen den dwang van eenige *uitheemsche* magt, maer wordt bestuurd naer het goetvinden van deszelfs eigen byzondere wergevende magt, — en geniet daerom, volgens de bovengemelde bepaling, *BURGERLYKE VRYHEIT*. Maer door de Verklaring, die er de Doctor wyders van geeft, past deze bepaling op *geenen* staet in 't geheel; want in de onmiddelyk volgende Bladzyden zien wy, dat hy door *vreemden*

(*) Zie blad. 4. der Vertaeling van Dr. PRICE'S Aenmerkingen, en vergelyk deze plaets met myne aenteke-ning (†) hier voor blad. 118., daer ik de hier volgens myne Vertaling volgende woorden voor hun, die de Engelsche taal verstaen, in het oorspronglyke geplaatst heb.
VERTAELDER.

den wil, en uitbeensche magt bedoelt eenen wil, onderscheiden van dien der Meerderheit eener Maetschappy; zoo dat geen staet, volgens zyn gebruik dezer spreekwyzen, door zich zelven, of door zynen eigen wil bestuurd wordt, die niet wordt geregeerd door die Meerderheit; — Een Oppermagt, van die Meerderheit onderscheiden, noemt hy *een magt*, ONAFHANGLYK van de Maetschappy. (*) Hier uit komt eindelyk de volgende rechtstreekse bepaling van *Burgerlyke Vryheit* voort: — „Zy is eene Regeering door „den wil der meerderheit,” en *Burgerlyke Sla-* „*verny* of *Dienstbaerheit* bestaat in geregeerd te wor-

den door — „eenen wil, onderscheiden van die „der meerderheit.” (†)

Tot zoo verre gekomen zynde, zegt de Doctor; — dat het duidelyk uit zyne beginsels volgt, „dat alle burgerlyke Regeering, zoo ver die *vry* „genoemd kan worden; het schepfel is van het „volk . . . alle derzelver verschillende gedaen- „tens zyn niet meer dan zoo veele verschillende „wyzen, waerop het volk verkieft, deszelfs za- „ken te bestuuren, en het gerust genot van des- „zelfs rechten te verzekeren.” (§) Dit is niet „juist. *Alle* wettige regeering is het schepfel van „het Volk, 't zy ze, in zynen even verklaerden „zin. *VRY* is of niet; maer daer is, volgens de „bovengemelde bepaling, in waerheit maer *één* vorm „van regeering, die met waere *burgerlyke Vryheit* be-

(*) Bladz. 4, 5.

(†) Bladz. 5.

(§) Bladz. 7.

oelt eenen wil,
heit eener Maet-
volgens zyn ge-
ich zelven, of
ordt, die niet
heit; — Een
onderscheiden,
GLYK van de
mt eindelyk de
van Burgerlyke
Regeering door
Burgerlyke Sla-
eregeerd te wor-
scheiden van die

zegt de Doctor;
beginsels volgt,
zoo ver die vry
epfel is van het
hillende gedaen-
ele verschillende
est, deszelfs za-
genot van des-
§) Dit is niet
het schepfel van
even verklaarden
is, volgens de
t maer één vorm
rgerlyke Vryheit
be-

bestuenbaer is. Hy moest dan gezegd hebben,
daer zyn, volgens de waere beginsels van Vryheit,
geen verschillende Regeerings-vormen; daer is slegts
één wettige en rechtmatige gesteldheit van bur-
gerlyke regeering.

„Alle de leden van een Staet; (zegt hy),
„konnen de magt van wetgeving, beperkt door
„zoodanige grenzen, als zy zullen goedvinden,
„aen *zeker getal gemagtigden* toebetrouwen; en
„al wat door deze gemagtigden gedaen wordt,
„mits het blyve binnen de bepaelde grenzen, kan
„gehouden worden, als of het door de vereenig-
„de stem en raed van het Volk geschied ware.
„Op deze wyze kan 'er in den uitgebreidsten
„Staet eene Vrye Regeering plaets hebben; . . .
„in dit geval is het duidelyk, dat de Staet steeds
„vry en door *zich zelven bestuurd* zal zyn.” (*)
Maer, in de eerste plaets, is het een onverdedig-
baere onnaeuwkeurigheid in hem, zoodanige Staen-
ten vry te noemen, naerdien zyn bepaling er niet
alleen niet op past, maer terwyl hy ook zelve zoo
eene aentelling van gemagtigden uitdruklyk *eene*
vermindering van Vryheit noemt. Onderstelt, dat
het Volk van Engeland de wetgevende magt be-
trouwt aen vier, zes, tien of twintig gemagtig-
den voor hun leven; of zoo, dat een van hun twee
anderen overleeft; dit komt binnen de ter bo-
vengemelde plaetse opgegevene bepaling: maer zou
zoo een staet vry of door *zich zelven bestuurd*
zyn? Het is er zoo ver van daen, dat dezelve,
volgens den doorgaenden inhoud van Dr. PRICE'S
leer,

(*) Bladz. 8, 9.

leer, in de verachtelykste *Slaverny* zou zyn; men zie in 't byzonder de bepalingen: „ Een staet, „ die niet geregeerd wordt door de meerderheit, „ is niet *vry* of *zelfs-regeerende*, — maer in „ *Slaverny*. ” (*) Is dit met *klaere, naetruken-* „ *rige*, en *welbepaalde* denkbeelden voor den dag „ te komen in een onderwerp, zoo gewigtig in „ zich zelve, en byzonder in des Docters toe- „ passing daer van? Hy zegt wel, — „ eene „ vermindering van *Vryheit*, dat is (volgens zyn „ bepaling) zekere trap van *Slaverny*, is nood- „ zaaklyk in groote Staeten. ” Het zy zoo. Dit verbetert de zaak niet. *Onvermydbaar* *Slaverny* is zoo wel *Slaverny*, als die, welke men ontgaen kan; en zyn bepaling past op beiden even zeer. Maer in de tweede plaats, — de Doctor stelt zyn onbestaenbaerheit met zich zelve in de boven aangehaelde plaats, en de waerheit myner aenmerking op dezelve, buiten alle mogelykheit van ontkenning, door staende te houden, — „ dat, indien de perfoonen, wien het be- „ wind van regeering is opgedragen, voor lange „ tydperken verkoren worden, en indien zy ge- „ duurende dat tydperk niet onder bedwang zyn „ van hunne aenstellers, het denkbeeld van *VRY-* „ *HEIT* *zelve zal VERLOREN gaen*. ” (†) Zoo dit waer is, — wat wordt er dan van zyne vorige algemeene verzekering, „ dat een Staet, „ die de wetgevende magt en de regeering aen een „ zeker getal gemagtigden toebetrouwd, op zoo- „ de-

(*) Bladz. 5. 6.

(†) Bladz. 11.

y zou zyn; men
a: „Een staet,
de meerderheit,
e, — maer in
aere, naetruken-
n voor den dag
zoo gewigtig in
es Docters toe-
— „eene
is (volgens zyn
vernys, is nood-
Het zy zoo.
vermydbare Sla-
die, welke men
aft op beiden e-
plaats, — de
met zich zelven
en de waerheit
uiten alle moge-
ende te houden,
wien het be-
gen, voor lange
en indien zy ge-
ter bedwang zyn
beeld van VRY-
gach. ” (†)
er dan van zyne
dat een Staet,
regeering aan een
rouw, op zoo-
„da-

„danig eene wyze als dezelve zal goedvinden,
„steeds VRY en in ZELFS-REGEERING blyft?”
Waerlyk dit is iemand met verklaringen te verby-
steren! Hy drukt zich evenwel terstond daerna
naeuwkeuriger uit, met te zeggen, — „dat een
„staet meer of min VRY zal zyn, naer mate de-
„zelve meer of min juist en evenredig gerepre-
„senteerd wordt.” (*) Dat is, de aenstelling
van gemagtigden mag zoo zyn, dat ze den staet
geen Vryheit in 't geheel overlaet, gelyk hy eeni-
ge-regels verder meer rechtstreeks aenmerkt. Maer
hoe ongerymd is het dan, staende te houden, —
dat een Staet, die volgens zyn eigen belydenis
zoo ingericht mag zyn, dat er geen graentje Bur-
gerlyke Vryheit overblyft, steeds vry en in Zelfs-
regeering blyven zal?

Na alle deze onbestaenbaere en onnaeuwkeurige
voorstellen van het onderwerp, laet de Schryver,
niet te min, een meer beslissende stelling vol-
gen; en wy komen nu tot eene andere recht-
streeksche beschryving van 't geen hy meent door
Burgerlyke Vryheit en een Vryen Staet; te weten:
„die Staet is vry, die bestuurd wordt door zyn
„eigen wil, of door den wil eener Vergadering
„van plaatsbekleeders, door den Staet zelven
„verkoren en voor dezen verantwoording schul-
„dig; en elke Staet, die zoo niet geregeerd
„wordt, is in Slaverny ” (†). Dat
door den Staet zelve gemeend wordt de meer-
derheit der Leden, waeruit de maetschappy bestaet,
en

(*) Bladz. 10.

(†) Bladz. 11.

en door *zyn eigen wil de wil dier meerderheit* wordt bedoeld, — is blykbaer uit de verklaringen, die de Doctor, reeds by voorraad gegeven had. Hoe nu deze beschryving kan overeenkomen met de te voren gestelde algemeene bepaling, zal ik nu zoeken natespooren; — van harten blyde zynde, dat ik mynen voet op eenen vasten grond zette, namelyk op zoo een eerst Grondbeginfel, 't welk my verder ter veilige geleide strekken kan in het onderzoek zynen Leer. Maer deze plaets wordt terstond gevolgd door eenige zaken, die daer meê zoo wel als met het overige van zyn stelsel vreemd strooken; want, na eenen Vryen Staet omschreven te hebben op de evengemelde wyze, voegt hy er by, — „ en elke Staet, „ die niet zoo geregeerd wordt, *of in welken „ een vergadering van mannen, die het Volk re- „ presenteeren, geen wezenlyk deel der wetgeven- „ de magt uitmaakt*, is in Slaverny." (*) Het is dat deel van den Volzin, dat hier in *curseve letters* staet, waerop ik byzonder het oog hebbe. In de onmiddelyk voorgaende bepaling doet hy het wezenlyke van eenen Vryen Staet daer in be- staen — dat *die GEREGEERD of BESTUURD wordt door den WIL eener Vergadering van men- schen, die het Volk representeeren*; hier rekent hy het genoegzaam, als zoo *eene vergadering al- leen EEN WEZENLYK DEEL der Wetgevende magt uitmaakt*. Deze voorstellen zyn zeker in het hoofdzacklyke verschillende; volgens het eer- ste, zou de Staet onder de Opperste Regeering dier

(*) Als boven.

dier meerderheit
 uit de verklarin-
 voorraad gegeven
 kan overeenkomen
 ene bepaling, zal
 van harten blyde
 enen vasten grond
 ft Grondbeginfel,
 leide strekken kan
 Maer deze plaets
 enige zaken, die
 overige van zyn
 na eenen Vryen
 o de evengemelde
 „ en elke Staet,
 dt, of in welken
 die het Volk re-
 deel der wetgeven-
 verny." (*) Het
 at hier in *curseve*
 er het oog hebbe.
 bepaling doet hy
 Staet daer in be-
 RD of BESTUURD
 gadering van men-
 ren; hier rekent
 ne vergadering al-
 der Wetgevende
 ellen zyn zeker in
 volgens het eer-
 opperste Regeering
 dier

dier Vergadering staen; volgens het laetste zou
 dezelve *te gelyk* aen die van *andere* onderworpen
 zyn. In 't kort; Regeering — door den wil
 eener Vergadering der Gemagtigden van het Volk,
 — of door eene wetgevende magt, waer van
 zoodanige Gemagtigden slegts een wezenlyk deel
 uitmaken, — zyn zaken, te zeer verschillende,
 beide in de beschouwing en met er daed, om
 ons, dus maer door malkander verward, te worden
 opgedrongen. Dan het is ten duidelyksten blyk-
 baer, dat deze onnatuurlyke Volzin tot geen an-
 der einde dient, dan om een even onnatuurlyk
 compliment, schoon inderdaed een waere Lof-
 spraek, te maken aen de wezenlyke beginsels
 onzer uitmuntende Britsche Staetsgesteldheit. Ik
 meen de volgende:

„ Om de volmaekste Regeerings - vorm her-
 „ voort te brengen (zegt hy) kunnen er de beste
 „ redenen zyn, om by zoo eene Vergadering van
 „ gemagtigden, een *erffelyken Raed* te voegen,
 „ uit mannen van den eerlten rang in den Staet
 „ bestaende, met een *opperste dadelyk regeerende*
 „ *Overheit* aen 't hoofd van allen. Dit zal nut-
 „ tige teugels verschaffen in eene Regeering, en
 „ dienen, om dezelve kracht, eenigheit, en vaer-
 „ dige uitvoering van zaken bytezetten, zonder
 „ inbreuk te doen op de Vryheit. Want zoo
 „ lang dat deel der Regeering, 't welk het Volk
 „ reprefenteert, een zuivere Reprefentatie is, en
 „ het recht van weigering heeft op alle openbae-
 „ re maetregels, te gelyk met de eenige magt
 „ om fchatting opteleggen en onderftand-gelden
 „ te befchikken, zullen de wezenlyke deelen der

„Vryheit bewaerd blyven.“ (*) Deze woorden zyn zeer ongemeen in den saemenhang, in welken zy voorkomen, en staen vlak tegen de gronden van zyn stelsel over. Ja, myn Heer! ik stem van harten met u overeen, in 't geen gy zegt van zoo eene gemengde Regeerings-vorm, en geloove, dat zy, by uitstek schoon, geschikt is voor eene goede en rechtvaardige Regeering, — en dat de wezenlyke deelen der Vryheit daer door bewaerd blyven; maer ik houde staende, dat die vlak aengekant is tegen uwe onmiddelyk voorgaende bepaling; en dat de *wezenlyke deelen* van **BÜRGERLYKE VRYHEIT**, zoo als die by u gevorderd en bepaeld wordt, in zoodanig eene Regeerings-vorm ontbreken. Laet het onpartydige gemeen hier onze Rechter zyn. (†)

Op dezelfde Bladzyde, genoegzaam, die den laetst aengehaelden volzin behelst, is er eene andere, even ongemeen in zyn soort. Te weten deze: „ — Van zoodanig een Vryheit, als wy nu beschreven hebben, kan er geen buitenspoorig „ uiterste zyn. De Regeering is eene Instelling „ tot

(*) Bladz. 12, 13.

(†) Des Doctor's eigen woorden zyn, dat *het hoogste wetgevende Gezagh in een Ryk NERGENS BEHOORT te bestaan dan in zoo eenen RAED of Vergadering van Afgevaardigden*, als hy te voren opgegeven had, de alleen voegde Plaetsbekleeders van het Volk te zyn: hy voegt er by: — „ *dat de Grondbeginsels der VRYHEIT zulks noodzaaklyk eischen.*” Bladz. 30. Dit heeft geen aenmerking noodig. En nogtans staet hy bladz. 48. toe, dat de Regeering, die uit eenen Koning, Lords, en een Laegerhuis bestaat, de valmestke is, als het Laegerhuis het geboete Volk op eene evenredige wyze vertoont.

Deze woor-
aemenhang, in
vlak tegen de
, myn Heer! ik
n't geen gy zegt
ings-vorm, en
geschikt is voor
eering, — en
ryheit daer door
staende, dat dit
middelyk voor-
enlyke deelen van
als die by u ge-
odanig eene Re-
het onpartydige
(†)

gzaam, die den
, is er eene an-
. Te weten de-
yheit, als wy nu
en buitenspoorig
is eene Instelling
,, tot

yn, dat des beogste
NA BEHOORT te be-
gadering van Afge-
had, de alleen be-
te zyn: hy voegt
der VRYHEIT zulks
Dit heeft geen aen-
blad, 48. toe, dat
 Lords, en een Lae-
het Laegerhuis het
vertoont.

tot welzyn van het Volk, dat geregeerd wordt;
en dit heeft de magt, om dezelve die gedaente
te geven, die hun best aenstaet; te zeggen,
dat zy te veel magt kunnen hebben, is te zeg-
gen, dat er een hooger magt in den staet moet
zyn, dan die, welke de Regeering het be-
staen geeft, en waer van alle Gezachoefening
oorspronglyk is." (*)

Welk eene VRYHEIT heeft de Schryver ge-
schikt? Geene andere dan die bestaet in een RE-
GEERING door het Volk, of derzelfs geveue-
dige Plaatsbekleeders. Dit denkbeeld verandert
hier in dat van des Volks magt, om de Regeering
zoo eene GEDAENTE TE GEVEN als hun best
aenstaet. — Zaken, die ieder een moet zien,
dat ten duidelyksten wyd en verre verschillen! De
gheele plaats dan is onbestaenbaer met, en schiet
ten eenenmale te kort tot, haer bedoelde einde:
want het stuk, dat bewezen moest worden, was,
dat het Volk het eerste soort van Vryheit in geen
uiterste bezitten kan; — waertegen de metter-
daed bewezen Stelling is, dat zy niet te veel kon-
nen hebben van het laatste.

Een der aenmerkenswaardigste zaken, die tot
deze Afdeeling behooren, is Doctor PRICE'S on-
middelyke toepassing zyner beginsels op het „ge-
zack van het EENE LAND over het ANDER,"
die hy dus aanvangt:

„ Uit de natuur en beginselen van BURGER-
LYKE VRYHEIT, zoo als die nu verklaerd
zyn, volgt onmiddelyk en noodzaaklyk, dat
,, geen

(*) Bladz. 13.

„ geen Maetschappy eenige magt kan hebben over
 „ het eigendom of de wetgeving in eene andere
 „ Maetschappy, die er door geene iulste en even-
 „ redige plaatsbekleeding is ingelyfd. — Dan al-
 „ leen, toonden wy, dat een staet *vry* is, wan-
 „ neer die geregeerd wordt door deszelfs eigen
 „ wil. Maer een Land, dat onderworpen is aan
 „ de wetgevende magt van een ander Land, waer
 „ in het geen stem, en waer over het geen be-
 „ dwang heeft, kan niet gezegd worden, door
 „ deszelfs eigen wil geregeerd te worden. Zoo
 „ een Land dan is in een staet van Slaverny. En
 „ het is eene byzondere overweging waerdig, dat
 „ zoodanig eene Slaverny, in verscheidene opzig-
 „ ten, erger is dan eenige Slaverny van byzondere
 „ menschen onder malkanderen, of van Koning-
 „ ryken onder de volstrekt willekeurige beheer-
 „ schers in 't midden der zelve. (*) Dit ge-
 „ voelen wordt verder voortgezet en bevestigd in
 „ verscheidene volgende Bladzyden, en dan gebe-
 „ zigd, om het gezach te vernietigen, dat Groot
 „ Brittanjen eischt over de Americaensche Volkplan-
 „ tingen. Men vergunne my de volgende Aenmer-
 „ kingen in te brengen. VOOR EERST blykt het,
 „ dat het *onmiddelyk* en *natuurlyk* gevolg der be-
 „ ginselen van Burgerlyke Vryheit, door Dr. PRI-
 „ CE daer gesteld, veel *algemeener* is dan 't geen
 „ hy hier voordraegt: het *onmiddelyk* gevolg is, —
 „ dat geen *persoon* of *personen* eenige magt kunnen
 „ hebben over de bezittingen of bedryven van *eeni-
 „ ge andere personen*, waer die ook zyn mogen,
 „ die

(*) Bladz. 20, 21.

an hebben over
in eene andere
juiste en even-
d. — Dan al-
t vry is, wan-
deszelfs eigen
erworpen is aen
der Land, waer
er het geen be-
worden, door
worden. Zoo
Slaverny. En
g waardig, dat
cheidene opzig-
van byzondere
of van Koning-
keurige beheer-
(*) Dit ge-
en bevestigd in
en dan gebe-
en, dat Groot
ische Volkplan-
igende Aenmer-
rst blykt het,
gevolg der be-
door Dr. PRI-
is dan 't geen
é gevolg is, —
ge magt konnen
dryven van eeni-
ok zyn mogen,
die

die door geen juiste en welgeëvenredigde plaats-
bekleeding met hun zyn ingelyfd: — en dit een
algemeen voorstel zynde, is gelykelyk waer ten
aenzien van *Staeten* en *Maetschappyyen* als omtrent
byzondere personen. TEN TWEEDE, zoo den
Doctor niets meer voor had, dan het bestryden
van 't gezach van het *eene* Land over het *andere*,
komt het my voor, dat dit op blykbaerder en
min betwistbaere beginsels geschieden kan. Maer
TEN DERDEN, niets is klaerder, dan dat de toe-
passing zyner beginsels op het Americaensche ge-
schil gepaster en min betwistbaer geweest zou zyn
op den voet van een *algemeen* gevolg, dan door
het te belemmeren op die wyze, als hy gedaen
heeft, met de onderstelling, dat de Volkplantin-
gen *eene andere Maetschappy* uitmaken; want in-
dien geene luiden eenig wettig wetgevend gezach
konnen hebben over zulken, die niet door zoo
eene geëvenredigde plaatsbekleeding, als hy af-
perkt, met hun zyn ingelyfd, is het een onlo-
chenbaer gevolg. — dat de eischen van het
Britsche Parlement op de Volkplantingen *onrecht-
vaardig* en *geweldadig* zyn. Dit zoo duidelyk en
natuurlyk aenzien der zake kan, zonder een by-
zonder oogmerk, zoo een schrander brein als dat
van Dr. PRICE niet ontsnappen; en de stelling,
dat de Volkplantingen een *byzondere* Maetschappy
uitmaken, onderscheiden van Groot Brittanjen,
kon te hulp geroepen zyn, om het bewys kracht
bytezetten, met even zoo veel voordeel, als ze nu
is bygebragt. Wat dan den Doctor bewegen kon,
om de zaak, die hy bepleit, op eene zoo on-
natuurlyke, onnacuwkeurige, en zoo blykbaer on-
ge-

gelukkige wyze te bevorderen, laet ik aen het oordeel van kundige Lezers over. Zeker is het, dat hy zyn voornaeme bewys belemmerd heeft met een betwistbaere, en, zoo ik meen, valsche onderstelling, en, 't geen tot ons tegenwoordig oogmerk meer moet in acht genomen worden, dat hy een soort van sluier gehaald heeft over de uitgestrektheid en kracht zyner beginselen van Burgerlyke Vryheit en Regeering, die er van afgenomen diende te worden. Inderdaed de beschroomdheit, terugdeinzing, en matigende spreekwyzen, waer mee hy, aen het slot zyner derde Afdeeling, dat te voren gemelde onmiddelyke, algemeene, en vrugtbaere gevolg erkent, — komen my zeer merkwaerdig voor. Hy merkt aen, dat er vry veel onderscheid is in de omstandigheden tusschen onderscheidene Maetschappyyen, die weinig of geen betrekkingen of onderlinge belangen hebben, en verschillende soorten van menschen in een en dezelfde Maetschappy, en van daer leid hy af, — „ dat eene met Vryheit be-
 „ staenbaere Regeerings-vorm in een dezer om-
 „ standigheden geheel en al onbestaenbaer kan zyn
 „ met die in de andere; want, of schoon zelfs
 „ in deze laetstgemelde omstandigheden geen een
 „ deel de overigen behoort te regeeren, en er eene
 „ zuivere en gelyke representatie behoort plaets te
 „ hebben van allen, die geregeerd worden, zoo
 „ dat eene Regeering, in zoo ver er dit in ont-
 „ breekt, ook even zoo ver afwykt van de be-
 „ ginsels der Vryheit, en onrechtvaerdig ja on-
 „ derdrukkende wordt, — dit heeft nogtans met
 „ onuitspreeklyk meer kracht plaets in de om-
 „ stan-

laet ik aen her
 Zeker is het,
 merd heeft met
 meen, valsche
 tegenwoordig
 men worden,
 heeft over de
 nsefen van Bur-
 e er van afge-
 erdaed de be-
 stigende spreek-
 ot zynen derde
 onmiddelyke
 kent, — ko-
 Hy merkt aen,
 e omstandighe-
 chappyn, die
 derlinge belan-
 ten van men-
 appy, en van
 het Vryheit be-
 een dezer om-
 enbaer kan zyn
 f schoon zelfs
 eden geen een
 ren, en er eene
 behoort plaats te
 worden, zoo
 er dit in ont-
 kt van de be-
 vaerdig ja on-
 eft nogtans met
 ets in de om-
 „ stan-

„ standigheden van onderscheidene Maetschappyn.
 „ De Regeering van een gedeelte in dit geval
 „ wordt *volkomen geweldenaery*, en onderwer-
 „ ping aen die Regeering wordt *volkomen Sla-*
 „ *vernny*. (*)

Doctor PRIGER kent hier, gelyk we zien,
 de waere *geest* van zynen beginsels. „ we-
 ten: *dat geen één van het Volk de anderen*
behoort te regeren, en dat zoodanig eene Regee-
ring onrechtvaardig en onderdrukkende is; maar
 hy erkent dit niet, zonder die stelling door verge-
 lyking te matigen, als hy er by aenmerkt, „ dat
 „ dit met *onuitsprekelyk meer kracht* plaats heeft
 „ ten aanzien van onderscheidene Maetschappyn;
 „ en dat de Regeering van een deel in dit geval
 „ *volkomen geweldenaery*, en de onderwerping
 „ aen dezelve *volkomen Slaverny* wordt. „ Ik
 moet vryheit verzoeken, om hier aentemerkten,
 dat deze verzekering met des Doctors beginsels
 niet strookt, en ten zelfden tyde een zeer ver-
 keerd denkbeeld daer van inprent. Want volgens
 zyn leer en beginsels is het *even* strydig met de
 VRYHEIT, *even* *volkomen* GEWELDENAERY
 in de Regeering, en *even* *volkomen* SLAVERNY
 in de geenen, die geregeerd worden; voor *eenig*
deel van het Volk te heerschen over het andere,
 als het is voor de *eene* Maetschappy over de *andere*
te heerschen. De Regeering zal misschien meer
 onderdrukkende zyn in het laatste dan in het eer-
 ste geval; — maar beide de *gefeldheden* der Re-
 geering zyn *gelykelyk* en in *denzelfden* graad, vol-
 gens

(*) Bladz. 28, 29.

gens zyne beginsels, *volstrekt strydig* met **BURGERLYKE VRYHEIT**. Ik beroep my op den onpartydigen Lezer en de voorgaende *Afdeelingen*.

Om te klaarder te ontdekken, wat Dr. PRICE te veel uit het oog verliest, ten minsten *schynt* uit het oog te verliezen, — kan ik geen geschikter en duidelyker middel vinden, dan het overschryven van de volgende plaets uit zyn boek, met geen andere verandering, als met alleen in 't algemeen op *alle*, *die niet door eene evenredige representatie met elkander ingelyfd of vereenigd zyn*, toetepassen, 't geen hy daer alleen toepast op *verschillende Staeten*; eene Toepassing, die zyne beginsels en uitdruklyke erkentnissen ontwyffelbaer wettigen; de woorden die tusschen de haekjes [] staen, zyn de eenige veranderingen, en ik zal die, waer voor zy in de plaets komen, onderaen plaetsen.

„ Men mag vragen, — *zyn er geen oorzaken*, waer door [zekere personen (*)] een rechtmatig gezach verkrygen over [andere (†)], *schoon ze door geene evenredige representatie vereenigd zyn?* — Ik antwoorde; daer zyn zulke oorzaken niet. — Alle de oorzaken, waer aen zoodanige een uitwerksel kan toegeschreven worden, zyn **VEROVERING, VERBOND, of OPGELEGDE VERPLIGTINGEN**. „ 't Geen hy van de eerste en laetste dezer oorzaken zegt, raekt ons tegenwoordig oogmerk niet; over die van een **VERBOND** drukt hy zyne ge-

(*) Een Staet.

(†) Een anderen Staet.

rydig met BUR-
ep my op den
gaende *Afdeelin-*

at Dr. PRICE te
ten *schynt* uit het
en geschikter en
overschryven van
met geen andere
gemeen op *alle*,
representatie met el-
ke, toetepassen,
op *verschillende*
yne beginsels en
elbaer wettigen;
ekjes [] staen;
ik zal die, waer
deraan plaetsen.

n er geen oirza-
nonen (*)] een
er [andere (†)],
ige *representatie*
oorde; daer zyn
e de oorzaken,
rksfel kan toege-
VERING, VER-
PLIGTINGEN."
aetste dezer oir-
oordig oogmerk
D drukt hy zyne
ge-

gevoelen dus uit: „ Even min kan [iemand (*)]
„ zoo een gezach over andere [personen (†)]
„ verkrygen uit kracht van *Verbonden* of by *Over-*
„ *dragt*. Dit is een geval, waer in geen ver-
„ bonden van kracht zyn. *Burgerlyke Vryheit*
„ staet, in dit opzigt, op een gelyken voet met
„ *Godsdienstige Vryheit*. Gelyk geen Volk des-
„ zelfs *Godsdienstige Vryheit* wettig kan overge-
„ ven, door van deszelfs recht om voor zich
„ zelven te oordeelen afestaen, of door aen eenige
„ seilbaere menschen toetestaen, dat zy hun voor-
„ schryven, wat ze te gelooven hebben, of wat
„ uitwendigen Godsdienst zy zullen oefenen; zoo
„ min kan eenige burgerlyke Maetschappy haere
„ *burgerlyke Vryheit* wettig overgeven, door aen
„ eenig [persoon of personen (§)] haer magt
„ afestaen, om voor zich zelven wetten te maken
„ en over haeren eigendom te beschikken. Zoo
„ een overdragt, onbestaenbaer zynde met de
„ onvervreemdbare rechten der menschlyke na-
„ tuur, zou of in 't geheel geen, of alleen
„ die byzondere personen, verbinden, die de-
„ zelve gedaen hadden. Dit is een zegen, die
„ het eene geslagt nooit voor het andere kan af-
„ staen, en dien het Volk, als dezelve eens ver-
„ loren is, altyd met recht te rug kan nemen.
„ Hadden onze Voorouders de dwaesheit gehad,
„ van zich onderworpen te hebben aen eenige
„ [persoon of personen, anders dan aen juist-
„ be-

(*) Een Staet.

(†) Staeten.

(§) Uitheemsch Gezach.

142 AENMERKINGEN OP DR. PRICE'S

„bevoegde Gemagtigden van het Volk (*)],
„wy zouden onder geene verplichting staen, om
„in dien staat te volharden. En alle de Vol-
„ken, die nu op aerde zyn, en die, ingevolge
„der lafhartigheid en dwaesheit hunner Voorza-
„ten, aen [zoo eene willekeurige magt onder-
„werpen zyn,] hebben recht, om zich, zoo
„ras zy kunnen, aen dat gezach te onttrek-
„ken.” (†)

Deze woorden behelzen een juiste en waere
schets van des Schryvers voornaemste beginsels,
— en als zoodanig heb ik dezelve in eenige der
vorige *afdeelingen* in rype overweging genomen.
Er zyn derhalven geen verdere aenmerkingen of
wederleggingen noodig. Ik bedoelde alleen hier
met de bedenking te staven, waer mede ik beslui-
ten zal, namelyk; — dat Dr. PRICE'S Leer-
geenzins een *enkel stuk van bespiegeling* is. Het
blykt zoo wel uit deze woorden, als uit het ge-
heele beloop zyner redeneeringen en beginsels, dat
hy de volgende gevoelens, die inderdaed tot de
betragting behooren, staende houdt; te weten:
Ieder Volk, dat niet geregeerd wordt, of door
de meerderheit van de Maetschappy, of door een
Vergadering van gemagtigden, door dezelve
verloren, onderworpen aen de voorschriften van,
en

(*) Vreemde Maetschappy.

(†) Zie Bladz. 106, 107. De Doctor eiken ook inge-
voerd Bladz. 93 en 94, en rond uit in de Aenteekening
(††) Bladz. 106, 107. — dat zyne beginsels uitloopen
op de verlochening van het gezach van ieder Volk, dat weg-
aen ander, niet met hetzelfde door een billyke representatie
vereenigd en ingelyfd, regereen wil.

t Volk (*)],
ting slaen, om
alle de Vol-
die, ingevolge
unher Voorza-
ge magt onder-
om zich, zoo
ch te onttrek-

uiste en waere
nste beginsels,
ve in eenige der
ging genomen.
enmerkingen of
elde alleen hier
meë ik beslui-

PRICE'S Leer
geling is. Het
als uit het ge-
n beginsels, dat
nderdaed tot de
dt, te weten:
vordt, of door
y, of door ee-
door dezelve
dschriften van,
en

erkent ook inge-
n de Aenteekening
eginfels uitloopen
der Volk, dat wege-
lyke representatie

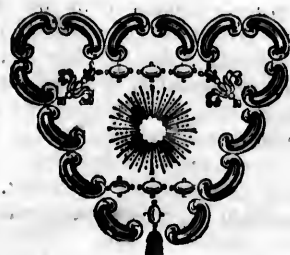
en verantwoording schuldig aen, zoo eene meer-
derheit, is onder eene *onrechtmatige* regeering en
in *verachtelyke Slaverny*, — en heeft recht, om
die regeering den bodem in te slaen en zich, zoo
ras mogelijk, aen dat gezach te onttrekken. Vol-
gens zyne denkbeelden is zoo een zelfs-ontslag,
schoon et ook noodzaaklyk een burger-oorlog
verëischt wierd, om dit te bewerken, de edelste
zaak, die het menschedom ondernemen kan.

Zoo nu de voorgaende Aenmerkingen getoond
hebben, gelyk ik vertrouwd dat zy hebben, dat,
in weerwil van alles wat hy heeft bygebragt, an-
dere Regeerings-vormen even wettig en zelfs
verkieslyker zyn dan zyne, — mag ik dan niet
mer recht besluiten, dat zyn leer niet alleen te-
gen de waarheit wenloopt, maar tevens de banden
der rechtmatige burgerlyke Regeering, en van on-
ze eigene uitmuntende Staetsgesteldheit los maekt?
Dit, en eenige voortigelyke lasteringen tegen der-
zelver natuur en oprichting op Bladz. 4 en 67,
zullen, vermoede ik, in de voorgaende *Afdeelin-
gen*, genoeg wedervolgen. Verre zy het van
my, evenwel, deze aen eenen kwaeden wil of
verkeerde oogmerken in den achtingwaardige Schry-
ver toeteëigenen: — Ik houde ze geheel voor
DUALING en in geenen deele voor KWAEDAER-
TIGHEIT; handelende, in dit opzigt, gelyk ik
wensche behandeld te worden. Maer 't zy zyne
gevoelens waer of valsch zyn, het blykt, dat zy
van de ernstigste en gewigtigste gevolgen kunnen
zyn voor de Maetschappy, — byzonder in der-
zelver toepassing op de gevestigde Staetsgesteldheit
de-

144 AENMERKINGEN OP DR. PRICE'S ENZ.

dezer gelukkige Naale (*), en daerom vorderen zy de bescheidene, oprechte en beredeneerde wederlegging van die burgers, die meenen, dat zy valsch zyn.

(*) Des Docters eigen toepassing zyner gevoelens tot dit oogmerk, Bladz. 10, 11., is te klaer, om in eenen anderen zin opgevat te worden.

101

A. PRICE'S ENZ.

daerom vorderen
beredeneerde we-
meenen, dat zy

zyner gevoelens tot
klaer, om in eenen

101

